

Динаміка оцінок престижності професій, що користуються попитом на ринку праці.
Чинники, умови та особливості вибору професії

М. І. Найдьонов, Л. В. Григоровська

Найдьонов М. І. Динаміка оцінок престижності професій, що користуються попитом на ринку праці. Чинники, умови та особливості вибору професії. :інформаційний бюлетень. Листопад ' 2010 / М. І. Найдьонов, Л. В. Григоровська ; упоряд. О. М. Лисенко ; Інститут соціальної та політичної психології НАПН України. — К. : ІСПП НАПН України, 2010. — 128. — Url: <http://doi.org/10.59416/LCYP4097> ; http://profprestige.org.ua/publ/Inf_bul_2010.pdf.

Анотація. Бюлетень підготовлено за даними всеукраїнських репрезентативних опитувань, проведених Інститутом соціальної та політичної психології НАПН України протягом 2008 – 2010 років.. Методологією дослідження виступають роботи напряду узагальнені Дональдом Трейманом: "Професійний престиж в порівняльній перспективі" [2] та типологія професій за Є. Климовим [9]. Для науковців, фахівців Міністерства праці та соціальної політики України, Державної служби зайнятості України, системи профорієнтаційної роботи, працівників ЗМІ, освітян, представників громадськості.

Ключові слова: профорієнтація, престижність професій, дефіцитність професій , конкурентність професій, чинники престижності професій, аргументи вибору професії, уявлення про регулювання ринку праці, моніторинг.

Листопад ' 2010

**Інформаційний
бюлетень**

М. І. Найдьонов, Л. В. Григоровська

**ДИНАМІКА ОЦІНОК ПРЕСТИЖНОСТІ ПРОФЕСІЙ,
ЩО КОРИСТУЮТЬСЯ ПОПИТОМ НА РИНКУ ПРАЦІ.
ЧИННИКИ, УМОВИ ТА ОСОБЛИВОСТІ ВИБОРУ ПРОФЕСІЇ**

Упорядник О. М. Лисенко

Київ

М. І. Найдьонов, Л. В. Григоровська. Динаміка оцінок престижності професій, що користуються попитом на ринку праці. Чинники, умови та особливості вибору професії : інформаційний бюлетень. Листопад'2010 / М. І. Найдьонов, Л. В. Григоровська ; упоряд. О. М. Лисенко ; Інститут соціальної та політичної психології НАПН України. – К., 2010. – 128 с.

Бюлетень підготовлено за даними всеукраїнських репрезентативних опитувань, проведених Інститутом соціальної та політичної психології НАПН України протягом 2008 – 2010 років.

Для науковців, фахівців Міністерства праці та соціальної політики України, Державної служби зайнятості України, системи профорієнтаційної роботи, працівників ЗМІ, освітян, представників громадськості.

У проведенні дослідження, опрацюванні його даних та підготовці матеріалів бюлетеня взяли участь: *Л. В. Григоровська, В. М. Давиденко, О. М. Лисенко, М. І. Найдьонов, Д. В. Позняк, О. І. Хоріна.*

При використанні матеріалів дослідження посилання на Інститут соціальної та політичної психології НАПН України обов'язкове.

Адреса:

04070, м.Київ, вул. Андріївська, 15
тел. 425-24-08 , 425-22-87
факс. 425-45-56
<http://www.ispp.org.ua>

Видано за рахунок державних коштів. Продаж заборонено.

© Інститут соціальної та політичної психології НАПН України, 2010

ЗМІСТ

ВСТУП	5
I. УЯВЛЕННЯ ДОРΟΣЛИХ І ШКОЛЯРІВ ПРО ТЕ, ЩО ТАКЕ	
ПРЕСТИЖНІСТЬ ПРОФЕСІЇ	6
II. ОЦІНЮВАННЯ ПРЕСТИЖНОСТІ ПРОФЕСІЙ ПЕВНОГО СПЕКТРУ	
(ЯКІ КОРИСТУЮТЬСЯ ПОПИТОМ НА РИНКУ ПРАЦІ УКРАЇНИ)	9
III. СТАВЛЕННЯ НАСЕЛЕННЯ ДО ІНТЕГРОВАНИХ ПРОФЕСІЙ	13
IV. СКЛАДОВІ ПРЕСТИЖНОСТІ ПРОФЕСІЙ ЗА ОЦІНКАМИ	
ГРОМАДЯН	14
V. ПРЕСТИЖНІСТЬ ЯК АРГУМЕНТ ВИБОРУ ПРОФЕСІЇ	19
VI. ОСОБЛИВОСТІ ПОІНФОРМОВАНOSTІ ГРОМАДЯН	
ПРО ПРОФЕСІЇ	22
VII. ЯКІСТЬ ПРОФЕСІЙНОГО ПЛАНУВАННЯ	24
VIII. СХИЛЬНОСТІ СТАРШОКЛАСНИКІВ ДО ПЕВНОГО ТИПУ	
ПРОФЕСІЙ	25
IX. СУСПІЛЬНІ ОРІЄНТИРИ І СТЕРЕОТИПИ ПРОФЕСІЙНОГО	
ВИБОРУ	26
 ДОДАТКИ	
ДОДАТОК I. УЯВЛЕННЯ ГРОМАДЯН ПРО ТЕ,	
ЩО ТАКЕ ПРЕСТИЖНІСТЬ ПРОФЕСІЇ	28
ДОДАТОК II. ОЦІНЮВАННЯ ПРЕСТИЖНОСТІ ПРОФЕСІЙ ПЕВНОГО	
СПЕКТРУ	30
ДОДАТОК III. СТАВЛЕННЯ НАСЕЛЕННЯ ДО ІНТЕГРОВАНИХ	
ПРОФЕСІЙ. ЗМІНИ НА РИНКУ ПРАЦІ (НОВІТНІ ПРОФЕСІЇ)	52
ДОДАТОК IV. СКЛАДОВІ ПРЕСТИЖНОСТІ ПРОФЕСІЙ ЗА ОЦІНКАМИ	
ГРОМАДЯН	55
4.1. Розподіл відповідей на запитання “Чи згодні Ви з тим,	
що престижною є професія, яка...”	55
4.2. Розподіл відповідей на запитання “Чому, на Вашу думку, люди	
намагаються отримати престижні професії?”	63
ДОДАТОК V. ПРЕСТИЖНІСТЬ ЯК АРГУМЕНТ ВИБОРУ ПРОФЕСІЇ	69
5.1. Розподіл відповідей на запитання “Які з наведених нижче	
аргументів були (або будуть) для Вас найвагомішими при виборі	
професії?”	69
5.2. Розподіл відповідей на запитання “Якою мірою Ви враховували	
(будете враховувати) перелічені нижче чинники при виборі професії?”	73
5.2.1. Доросле населення	73
5.2.2. Школярі	78

ДОДАТОК VI. ОСОБЛИВОСТІ ПОІНФОРМОВАНOSTІ ГРОМАДЯН ПРО ПРОФЕСІЇ.....	83
6.1. Розподіл відповідей на запитання “Яка саме інформація про професію була Вам відома, коли Ви її обирали (схилялися до її вибору)?”	83
6.2. Розподіл відповідей на запитання “Чи мали (маєте) Ви інформацію про інші професії, крім тієї, яку обрали або схиляєтеся обрати?”	87
6.3. Розподіл відповідей на запитання “У який спосіб Ви отримували інформацію про професію, яку обрали (схиляєтеся обрати)?”	90
ДОДАТОК VII. ЯКІСТЬ ПРОФЕСІЙНОГО ПЛАНУВАННЯ	97
7.1. Розподіл відповідей на запитання “Які з наведених нижче складових професійного плану були (є) у Вас найбільш продуманими?”	97
7.2. Розподіл відповідей на запитання “Якщо порівняти Ваш професійний план з професійними планами інших людей, то що про нього можна сказати?”	103
7.3. Розподіл відповідей на запитання “Чи можете Ви сказати про себе, що відповідали на попередні запитання з однієї із перелічених нижче позицій?”	105
ДОДАТОК VIII. СХИЛЬНОСТІ СТАРШОКЛАСНИКІВ ДО ПЕВНОГО ТИПУ ПРОФЕСІЇ	109
ДОДАТОК IX. СУСПІЛЬНІ ОРІЄНТИРИ І СТЕРЕОТИПИ ПРОФЕСІЙНОГО ВИБОРУ	111
Розподіл відповідей на запитання “Чи згодні Ви з наведеними нижче судженнями?”	111
9.1. Доросле населення	111
9.2. Школярі	119

ВСТУП

У ході дослідження за темою “Науково-методичні засади відстеження динаміки престижності професій, що користуються попитом на ринку праці” (2010 – 2012 роки) було проведено масові опитування громадян за квотною вибіркою, що репрезентує доросле населення України віком від 18 років і старше. Соціально-демографічна структура вибірки, за якою проводилися масові опитування, відповідала структурі дорослого населення України. У межах дослідження було також проведено масові опитування школярів за квотною вибіркою, що репрезентує учнів 9 – 11-х класів загальноосвітніх шкіл. У грудні 2010 року було опитано 1240 дорослих респондентів і 1204 учні. Дані 2010 року порівнюються з даними попередніх опитувань, що виконувалися в рамках НДР “Моніторинг рівня та чинників престижності професій” (2008 – 2009 роки). У всіх випадках, коли не вказується рік, наводяться дані на момент останнього опитування.

Крім традиційних розподілів даних, у бюлетені наведено розподіл на основі узгодженого з Міжнародним стандартом класифікації професій (ISCO-88) національного Класифікатора професій України (КПУ) за 9-ма класами, а саме: 1) законодавці, вищі державні службовці, керівники, менеджери (управителі); 2) професіонали; 3) фахівці; 4) технічні службовці (клерки); 5) працівники сфери торгівлі та послуг; 6) кваліфіковані робітники сільського та лісового господарств, риборозведення та рибальства; 7) кваліфіковані робітники з інструментом; 8) робітники з обслуговування, експлуатації та контролювання за роботою технологічного устаткування, складання устаткування та машин; 9) найпростіші професії. Отже, кожен професію віднесено до певного класу, що забезпечує зручність використання даних у системі Державної служби зайнятості України. Крім того, кожен професію додатково прокодовано згідно із запропонованою Є. Климовим профорієнтаційною типологією професій за предметом професійної діяльності (людина – людина, людина – природа, людина – техніка, людина – знак, людина – художній образ), що полегшує використання наведених даних у системі профорієнтаційної роботи.

Престижність професій, яку респонденти оцінювали за 9-бальною шкалою, представлено середніми значеннями (Mean), обчисленими за вибіркою чи за певними категоріями населення. Для відображення розбіжностей оцінок у межах середнього значення наводиться відповідний показник стандартного відхилення (SD), що відповідає міжнародним зразкам і є достатнім для коректних порівнянь у межах України та прогнозування рівня престижності будь-яких актуальних з погляду суспільного запиту (ринку праці) професій, навіть якщо їх не включено в перелік професій, що піддавався оцінюванню.

Опитування дорослого населення та учнів проводилися в усіх областях України, АР Крим та м. Києві.

Для аналізу регіональних особливостей використано умовний поділ України на такі регіони:

Західний (Волинська, Закарпатська, Івано-Франківська, Львівська, Рівненська, Тернопільська, Чернівецька області);

Центральний (Вінницька, Житомирська, Київська, Кіровоградська, Полтавська, Сумська, Хмельницька, Черкаська, Чернігівська області та **м. Київ**);

Східний (Дніпропетровська, Донецька, Запорізька, Луганська, Харківська області);

Південний (АР Крим, Миколаївська, Одеська, Херсонська області).

При підготовці текстової частини бюлетеня використано матеріали, представлені в інформаційному бюлетені за жовтень 2008 р., та дані з електронної (повної) версії цього бюлетеня, які можна знайти на сайті Інституту соціальної та політичної психології НАПН України <http://www.ispp.org.ua>.

І. УЯВЛЕННЯ ДОРΟΣЛИХ І ШКОЛЯРІВ ПРО ТЕ, ЩО ТАКЕ ПРЕСТИЖНІСТЬ ПРОФЕСІЇ

Загалом істотна частина дорослого населення України, як і в минулі роки, вважає, що має уявлення про престижність професій (83,2%): упевнені, що вони точно знають, що таке престижність професій, 35,6% дорослих; здається, що вони мають про це уявлення, 47,6% респондентів. Позитивної відповіді на це запитання не змогли дати 6% опитаних (табл. 1.1.1).

Серед учнівської молоді (старшокласники загальноосвітніх шкіл) частка тих, хто вважає, що має уявлення про престижність професій, загалом більша, ніж серед дорослих (88,6%): упевнені, що вони точно знають, що таке престижність професій, 36,9% учнів; здається, що вони мають про це уявлення, 51,7% старшокласників. Позитивної відповіді на це запитання не змогли дати всього 2,5% опитаних школярів (табл. 1.1.1).

У 2010 р. у дорослих збільшилась упевненість у розумінні поняття престижності професій, яка в минулому кризовому 2009 р. мала тенденцію до зниження. Майже на 8% більше стало тих, хто відповів, що він точно розуміє, що таке престижність, і на 4,8% зменшилась кількість тих, кому важко відповісти на це запитання (табл. 1.1.1). Особливо явною є ця тенденція серед чоловіків: частка точно впевнених, що вони розуміють сутність престижності професій, становить 39,7% (нагадаємо, що під час кризи 2009 р. таких відповідей було 28,8%, що на 5% менше, ніж у 2008 р. – 33,7%) (табл. 1.1.3). У 2010 р. відбувається зростання впевненості в уявленнях про престижність професії за рахунок людей середнього і старшого віку (кількість тих, хто точно розуміє, що таке престижність професій збільшилась у цих вікових групах майже на 10%, досягнувши 38,7% у групі 30–54 років, і 30,6% у групі 55 років і старші, у 2009 р. спостерігалось відповідно 28,5% і 21%). Частка осіб, упевнених, що вони точно знають про престижність професій, серед молоді (дорослі 18–29 років) не зростає: у 2008 р. вона становила 38,6%, у 2009 р. – 38,8%, і у 2010 р. – 37% (табл. 1.1.2).

У школярів динаміка уявлень про престижність професії з 2008 до 2010 р. теж незначна: у старшокласників частка позитивних відповідей зросла лише на 1,8% (з 86,8% до 88,6%) (табл. 1.1.1), хоча загалом у дорослих за цей час, незважаючи на тимчасове зниження у 2009 р., різниця між даними 2008 і 2010 р. становить 4,2% (від 79% у 2008 р. до 83,2% у 2010 р.) (табл. 1.1.1).

Спостерігаються хвилеподібні коливання рівня впевненості в розумінні престижності професій серед учнів 13–18 років: тих, хто вважає, що він точно знає, що таке престижність професії, серед 14-літніх 37,1%, серед 15-літніх – 33,3%, 16-літніх – 41,9%, 17-літніх – 37,7% (13- і 18-літні старшокласники представлені в невеликій кількості, що не дає змоги робити обґрунтовані висновки) (табл. 1.1.2). Відмінність показників упевненості в розумінні престижності професій зумовлена ситуацією навчання, адже розбіжності між учнями 9–11-х класів свідчать про зростання впевненості учнів випускних класів (відповідно 35,5%, 35,6% і 41,6%) (табл. 1.1.4).

Освіта загалом має найбільш прямий вплив на рівень упевненості щодо знання про престижність професій: у 2010 р. серед дорослих респон-

дентів з повною вищою освітою частка впевнених на 31,4% більша, ніж серед громадян із неповною середньою (відповідно 56,1% і 24,7% тих, хто точно знає, що таке престижність професії) (табл. 1.1.4). Таких відповідей порівняно з минулим роком (рис. 1) стало на 13,6% більше серед респондентів з повною вищою освітою (56,1% у 2010 р. проти 42,4% у 2009 р.), усього на 2,4% вище серед осіб із неповною вищою освітою (34,5% проти 33,1%), на 7,9% – серед дорослих із повною середньою (32% проти 24,1%) і на 8% – із неповною середньою освітою (24,7% проти 16,7%). Загалом зростання впевненості в розумінні престижності професій більшою чи меншою мірою відбувається серед респондентів усіх рівнів освіти.

Пряму залежність упевненості в розумінні престижності професій від рівня освіти було виявлено у 2008 р., цей зв'язок зберігається досі: чим вищий рівень освіти, тим більше серед респондентів тих, хто вважає, що він точно знає, що таке престижність професій.

Скоротилися регіональні розбіжності щодо розуміння престижності професій дорослими (табл. 1.1.5 і рис. 2). Тенденція більшої впевненості щодо розуміння престижності професій мешканцями Сходу України, яку було виявлено минулого року, знівелювалася загальним зростанням відповідей "так, я точно знаю, що таке престижність професії". Причому на Сході зростання було найменш інтенсивним (досягло 36,3% порівняно із 34,2% у 2009 р.). Найбільш інтенсивно зростала частка осіб, упевнених у розумінні престижності професій серед мешканців Півдня України (їх стало 30,7% порівняно із 17,1% у 2009 р.).

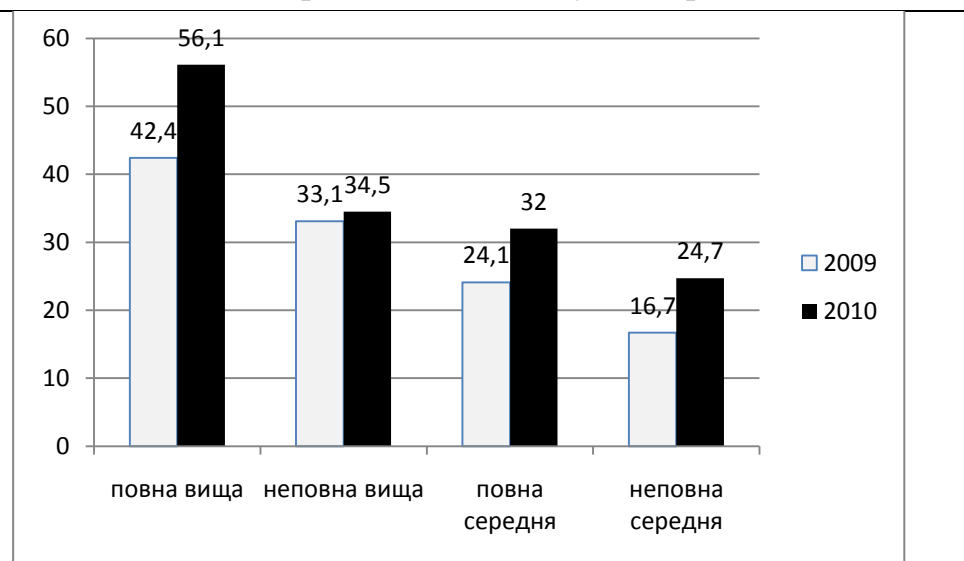

Рис. 1. Кількість осіб з різним рівнем освіти, які вважають, що точно знають, що таке престижність професії (у відсотках від кількості опитаних у 2009 і 2010 роках)

Регіональні особливості уявлень про престижність професій серед старшокласників за кількістю точно впевнених у розумінні цього явища найбільше збігаються з уявленнями дорослих лише серед жителів Сходу

(рис. 3). Учні старших класів Заходу і Півдня України (табл. 1.1.5) вважають себе більш упевненими в розумінні престижності професій, ніж дорослі цих регіонів: тих, хто вважає, що точно знає, що таке престижність професії, на Півдні серед старшокласників 43,6%, а серед дорослих – 30,7%; відповідно на Заході – 39% і 34,2%. Натомість серед мешканців Центру спостерігається протилежне співвідношення таких відповідей:

серед старшокласників частка впевнених менша, ніж серед дорослих (відповідно 32% і 39,7%).

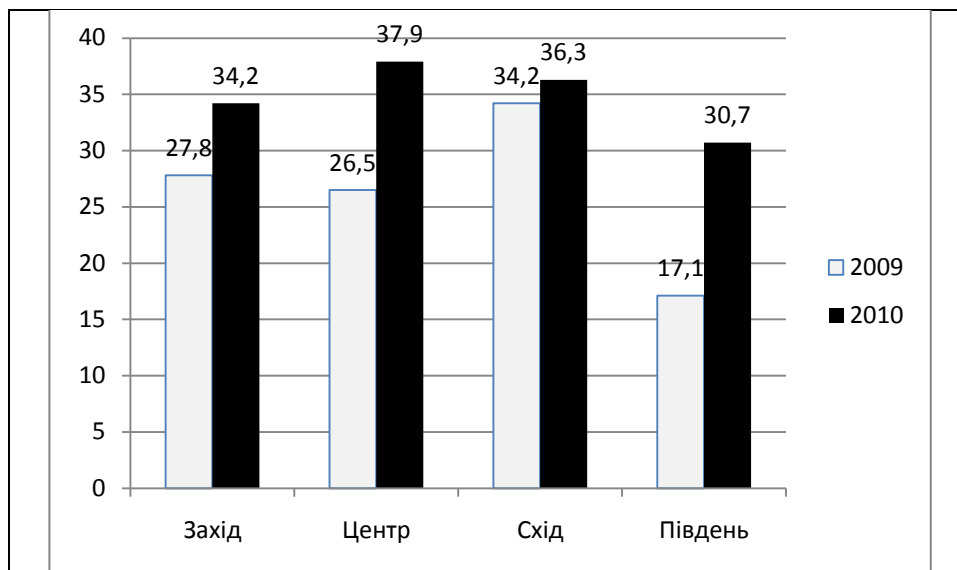

Рис. 2. Регіональні розбіжності щодо частки дорослих, які вважають, що точно знають, що таке престижність професії (у відсотках від кількості опитаних у 2009 і 2010 р.)

Найбільша частка дорослих респондентів, які вважають, що вони точно знають, що таке престижність професії, спостерігається в столиці – 51,5 %.

Найменша частка таких відповідей серед жителів села – 30,6% (табл. 1.1.6).

Натомість учні старших класів столичних шкіл не мають переваги в кількості впевнених у розумінні престижності професій: тих, хто вважає, що точно знає, що таке престижність професій, тут 30,8% – це менше, ніж серед учнів сільських шкіл (33,2%), старшокласників обласних центрів (38,5%), міст (39,6%), селищ міського типу (39,8%) (табл. 1.1.6).

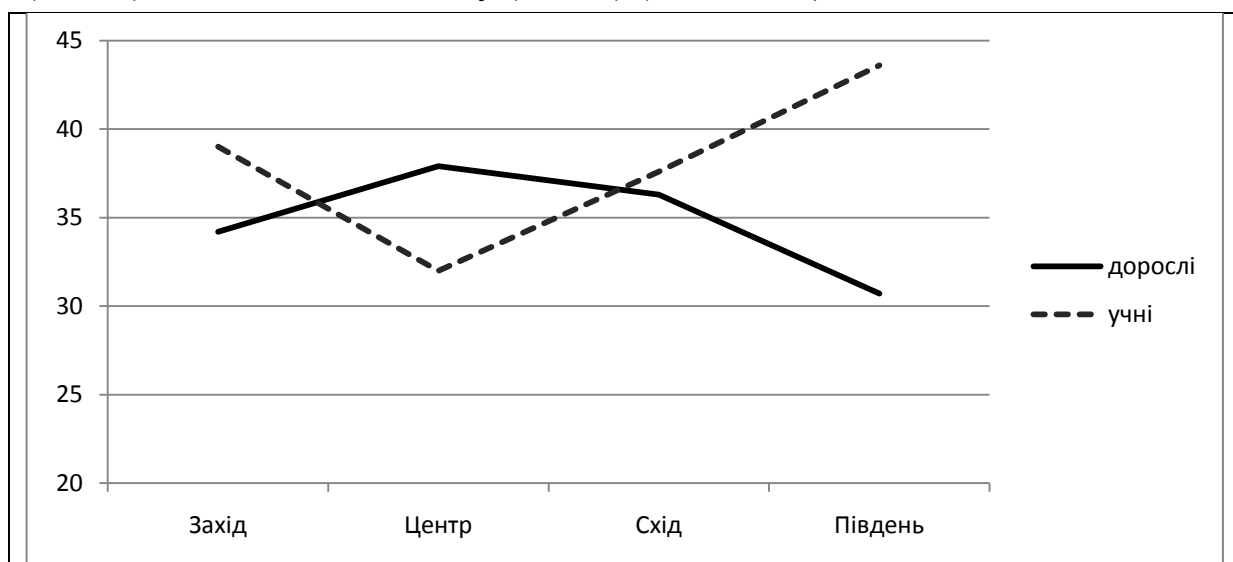

Рис. 3. Порівняння регіональних розбіжностей щодо частки дорослих і старшокласників, які вважають, що точно знають, що таке престижність професії (у відсотках від кількості опитаних у 2010 р.)

Загалом переважна більшість дорослого населення України (83,2%) і учнівської молоді (88,6%) вважає, що має уявлення про престижність професій. Найбільший вплив на рівень упевненості уявлень щодо престижності професій справляє освіта: що вищий рівень освіти дорослих, то більша впевненість у розумінні престижності професій. У випускних кла-

сах зростає частка школярів, які вважають, що вони точно знають, що таке престижність професії. У 2010 р. порівняно із кризовим 2009 р. спостерігалася позитивна динаміка самооцінки дорослим населенням і старшокласниками власної впевненості щодо розуміння престижності професій.

II. ОЦІНЮВАННЯ ПРЕСТИЖНОСТІ ПРОФЕСІЙ ПЕВНОГО СПЕКТРУ (ЯКІ КОРИСТУЮТЬСЯ ПОПИТОМ НА РИНКУ ПРАЦІ УКРАЇНИ)

Динаміка оцінювання престижності дорослим населенням протягом 2009 – 2010 років. На основі порівняння рейтингів престижності професій, складених за середніми балами оцінювання дорослим населенням України запропонованого списку професій, виявлено основні тенденції динаміки рівня престижності професій, що спостерігалися з 2009 до 2010 р. (табл. 2.1.1). До запропонованого списку було включено професії, які, за даними Державної служби зайнятості, мали найбільшу кількість вакансій за кожним із класів Національного класифікатора професій України (дефіцитарні) та найвищі за шкалою Український стандарт престижності професій в Україні, за даними 2009 р., для калібрування вищих балів оцінювання. Серед високопрестижних професій, включених до списку, найвищий рейтинг престижності, за оцінками громадян, у 2010 р. здобули такі професії: директор великого підприємства, народний депутат України, керуючий банком, суддя, нотаріус, лікар-стоматолог. Найпрестижнішими серед дефіцитарних професій, як і в минулому році, виявилися державний службовець і головний бухгалтер. Замикає десятку найпрестижніших професій 2010 р. підприємець.

Серед високопрестижних професій виявлено тенденцію подальшого зростання престижності низки професій: директор великого підприємства, народний депутат України, нотаріус, державний службовець, головний бухгалтер, підприємець, науковий співробітник, фахівець з інформаційних технологій, актор, бухгалтер, фахівці з готельної та санаторно-курортної справи, інженер-технолог (у 2010 р. збільшилося середнє значення оцінок дорослими престижності цих професій порівняно із середнім значенням у 2009 р.). Натомість знизилися оцінки престижності таких високопрестижних професій: суддя, інженер-програміст, лікар-терапевт. Практично не змінилась оцінка престижності керуючого банком, лікаря-стоматолога, інженера-конструктора. Прикметно, що внаслідок значного зростання престижності директора великого підприємства ця професія в 2010 р. починає випереджати, за оцінками громадян, престижність народного депутата України, що змінює минулорічне співвідношення цих професій не на користь останнього. Аналогічно керуючий банком отримує в 2010 р. вищі оцінки престижності, ніж суддя, що теж змінює минулорічну позицію в рейтингу престижності професій. Тобто означилася тенденція переважного зростання престижності професій вищого рівня у виробничій і фінансовій сферах на противагу професіям, пов'язаним із політикою, законодавством і правочинством.

Найвищі оцінки престижності від дорослого населення України отримують професії 1 і 2 класу за КПУ (1 клас – законодавці, вищі державні службовці, керівники, менеджери (управителі); 2 – професіонали); серед професій 3 класу (фахівці) найпрестижнішу позицію посів фахівець

з інформаційних технологій; серед технічних службовців (4 клас) – касир у банку. У сфері торгівлі та послуг (5 клас) найвищою популярністю користується професія перукаря-модельєра; у сільському та лісовому господарствах (6 клас) – лісника.

Серед робітничих професій високого рівня кваліфікації, що користуються попитом на ринку праці в Україні (7 – кваліфіковані робітники з інструментом; 8 – робітники з обслуговування, експлуатації та контролювання за роботою технологічного устаткування, складання устаткування та машин), найвищу престижність, за оцінками дорослого населення, мають слюсар з ремонту автомобілів та гірник (шахтар).

Загалом дефіцитарні робітничі професії виробничої сфери належать до професій середнього рівня престижності і показують позитивну тенденцію зростання престижності протягом 2009 – 2010 років: гірник (з 4,15 до 4,33 бала), електромонтер з ремонту та обслуговування електроустаткування (з 4,12 до 4,24), слюсар-ремонтник (з 3,63 до 4,19), столяр (з 4,4 до 4,1), токар (з 3,75 до 3,99), слюсар-сантехнік (з 3,63 до 3,95), водій вантажівки (з 3,62 до 3,94), водій автобуса (з 3,79 до 3,92), фрезерувальник (з 3,75 до 3,88), машиніст крана (3,71 до 3,88), екскаватора (з 3,48 до 3,77), монтажник (з 3,2 до 3,73). Означилася слабка тенденція зростання престижності дефіцитарних робітничих професій будівельної галузі: муляр (з 3,6 до 3,76), маляр (з 3,45 до 3,54), бетоняр (3 до 3,17), але оцінка престижності цих професій не досягає рівня, характерного для докризового періоду 2008 р. (відповідно 4,1, 4,1, 3,5 бала).

Важливими для прогнозування подальшої динаміки престижності професій є вікові відмінності оцінювання. Так, робітничі професії оцінюються молодими людьми 18–29 р. у середньому на півбала нижче, ніж старшим поколінням (табл. 2.1.2). Це підкреслює вагомий негативний зворотний вплив громадської думки молоді про престижність робітничих професій на зростаючий дефіцит робітничих кадрів у країні та ефективну зміну поколінь у цій сфері діяльності.

Гендерні відмінності в оцінюванні престижності професій дорослим населенням у цілому незначні (не перевищують 0,3 бала, за винятком туризмознавця і фахівця із санаторно-курортної справи, яких жінки оцінюють у 2010 р. на 0,4 бала вище, ніж чоловіки) (табл. 2.1.3).

Існують регіональні відмінності в оцінюванні престижності професій певного спектру, проте немає таких професій, які за оцінками мешканців окремого регіону відрізнялись б від оцінок мешканців усіх інших регіонів більше ніж на 0,4 бала (табл. 2.1.5).

Місце проживання респондентів також зумовлює певні коливання в оцінках престижності професій. Серед мешканців столиці вище оцінюється престижність таких професій, як актор (відмінність середніх оцінок престижності становить 0,6–1,4 бала порівняно з оцінками мешканців інших типів поселень), бухгалтер (відповідно 1,0–1,1 бала), головний бухгалтер (0,5–1,0), директор великого підприємства (0,5–0,9), інженер-конструктор (1,0–1,2), інженер-програміст (0,8–1,0), начальник відділу з реклами (0,6–1,0), підприємця (0,6–1,3), суддя (0,5–0,8), фахівець з інформаційних технологій (0,7–1,5) (табл. 2.1.6).

Порівняльний аналіз оцінювання престижності професій дорослим населенням і старшокласниками. Перша п'ятірка найпрестижніших професій, визначена за оцінками старшокласників (табл. 2.1.1), не відрізняється

ся від рейтингу, складеного дорослими: директор великого підприємства, народний депутат України, керуючий банком, суддя, нотаріус (у порядку від найпрестижнішої до менш престижних), хоча кількісно старшокласники оцінюють престижність цих професій дещо нижче, ніж дорослі. Нижче за значенням середніх оцінок, ніж дорослі, оцінюють діти престижність й інших професій першої десятки: лікар-стоматолог, головний бухгалтер, інженер-програміст, що замикає десятку найпрестижніших професій рейтингу старшокласників. Натомість діти вище, ніж дорослі, оцінюють престижність таких професій, як економіст, актор, науковий співробітник, фахівець із готельної справи, агент страховий, оператор комп'ютерного набору, працівник захисних та/чи охоронних служб, експедитор, секретар, лаборант у науковому підрозділі, кур'єр, тваринник, підсобний робітник (подано в порядку зменшення оцінки престижності).

Старшокласники, як і дорослі, престижність професій типів людина – людина і людина – знакова система оцінюють вище, ніж професії типів людина – техніка і людина – природа. Так, до першої десятки найпрестижніших професій потрапляють 8 професій типу людина – людина і 2 професії типу людина – знакова система. Найпрестижніша професія типу людина – техніка (інженер-технолог) займає лише 19-ту позицію в рейтингу престижності у дорослих, і 18-ту – у старшокласників. Найпрестижніша професія типу людина – природа (лісник) у дорослих 49-та в рейтингу престижності, а в старшокласників вона посідає лише 56-те місце.

Престижність професій освітньої галузі. В освітній галузі оцінки дорослих щодо престижності професій залишаються практично незмінними (табл. 2.1.1): учитель середнього навчально-виховного закладу дістав середню оцінку престижності 57 балів із 9 (у 2008 р. – 5,0), вихователь дитячого садка (ясел-садка) – 4,38 бала (у 2008 р. – 4,3). Дещо знизилась оцінка престижності майстра виробничого навчання – 4,3 (у 2008 р. – 4,6), що потребує особливої уваги держави до системи профтехосвіти.

Оцінка престижності професій педагогічного профілю (шкільний учитель, вихователь дитсадка, майстер виробничого навчання) практично не залежить від рівня освіти (рис. 4).

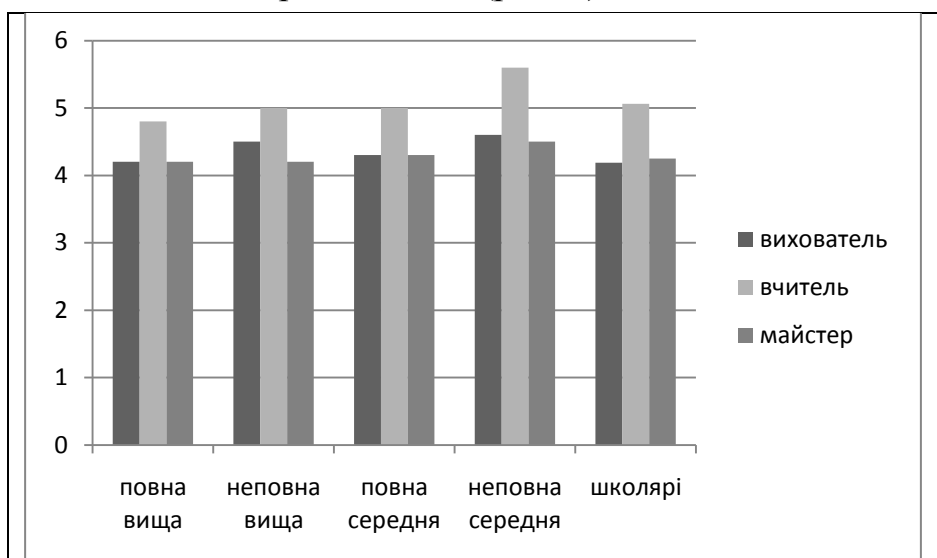

Рис. 4. Оцінювання престижності професій педагогічного профілю особами, що мають різний рівень освіти (у балах)

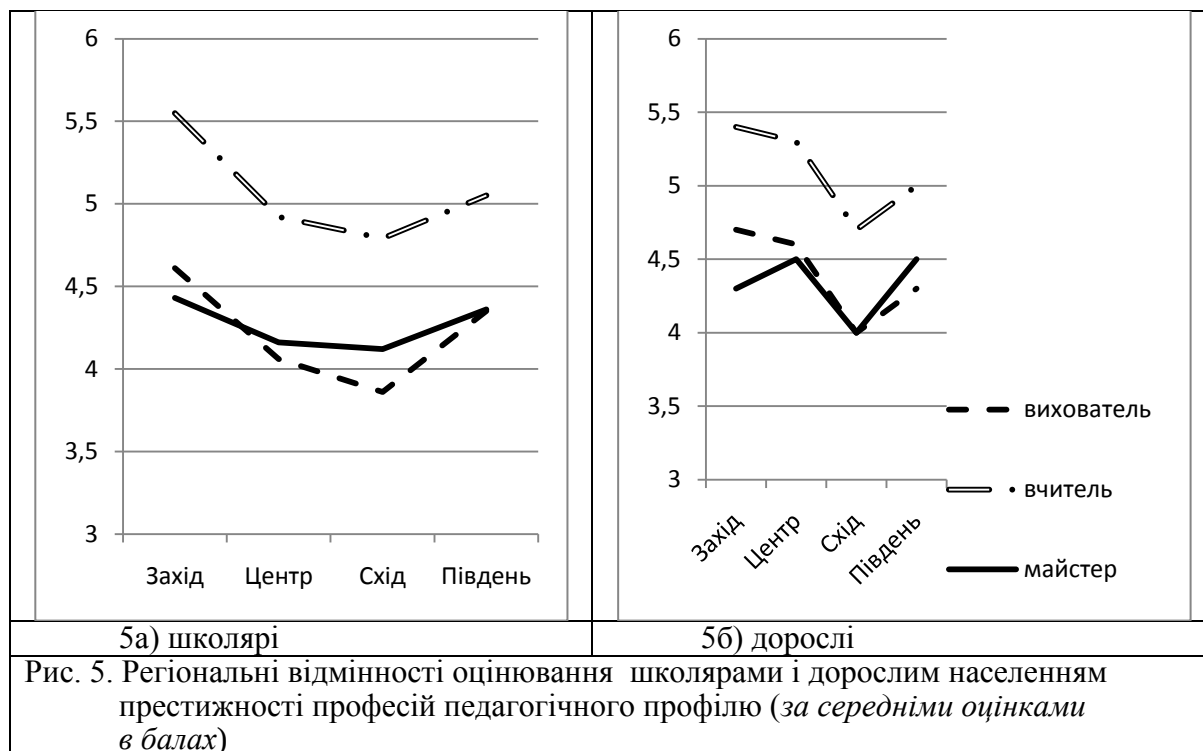
Вище порівняно з молодшими громадянами (різниця середніх оцінок становить 0,5 бала) оцінюють престижність професій педагогічного профілю представники старшого покоління (55 років і більше) (2.1.2). Жінки, що переважно працюють учителями і вихователями в дитячих садках і яслах, не оціню-

ють ці професії вище, ніж чоловіки (різниця між середніми оцінками цих професій у чоловіків і жінок не перевищує 0,1–0,2 бала) (табл. 2.1.3). Серед школярів гендерні відмінності виражені яскравіше (дівчата оцінюють престижність педагогічних професій вище, ніж хлопці, на 0,4–0,5 бала) (табл. 2.1.3).

Загалом динаміка оцінювання старшокласниками престижності професій освітньої галузі (табл. 2.1.1) майже ідентична тій, що спостерігається у дорослих. Так, протягом 2008 – 2010 років, за оцінками старшокласників, незначною мірою зростає престижність професії вчителя середнього навчально-виховного закладу (з 4,8 до 5,6 бала). Проте у складеному за оцінками старшокласників рейтингу 2010 р. професія вчителя розташовується на 32-й сходинці (між аудитором і касиром банку), тоді як у дорослих попри відсутність позитивної динаміки оцінювання вона залишається вищою за рейтингом і посідає 28-му сходинку (між туризмознавцем і інспектором патрульної служби). Професія вихователя дитячого садка (ясел-садка) оцінюється школярами в 4,19 бала; у рейтингу старшокласників вона посідає 46-ту позицію, яка є найнижчою серед усіх запропонованих професій освітньої галузі (у рейтингу дорослих ця професія займає 39-ту позицію з оцінкою у 4,38 бала і випереджає за престижністю майстра виробничого навчання). Зміни в оцінюванні старшокласниками престижності професії вихователя протягом 2008 – 2010 років так само, як і в дорослих, незначні. Престижність професії майстра виробничого навчання протягом цього періоду як за оцінками старшокласників, так і за оцінками дорослих, має негативну динаміку (знизилася з 4,4 до 4,25 бала).

Найменші відмінності в оцінюванні старшокласниками і дорослими престижності професії наукового співробітника (близькі 14- і 13-та позиції в рейтингу, при цьому старшокласники престижність праці науковця оцінюють у 6,41 бала). На думку дорослого населення, престижність цього фаху демонструє позитивну тенденцію (оцінки зростають з 5,61 бала у 2009 р. до 6,3 бала у 2010 р.), що ставить науковця в рейтингу престижності на одну сходинку з начальником відділу реклами і фахівцем з інформаційних технологій (ІТ).

Тенденції регіональних відмінностей в оцінюванні престижності професій педагогічного профілю (табл. 2.1.5) проілюстровано на рис. 5. Виявилося, що дорослі мешканці Сходу України оцінюють престижність освітніх професій дещо нижче, ніж мешканці Заходу, Центру і Півдня України (розбіжності середніх оцінок сягають 0,3–0,7 бала для професій учителя і вихователя і 0,3–0,5 – для професії майстра виробничого навчання). Старшокласники Західного регіону, як і дорослі цієї частини країни, найвище порівняно із своїми однолітками з інших регіонів оцінюють престижність професії вчителя (відмінності середніх значень від 0,1 до 0,7 бала). Школярі, що мешкають у Центрі, оцінюють престижність фаху вчителя і вихователя нижче, ніж дорослі цього ж регіону, у середньому на 0,4–0,5 бала.

Загалом професії педагогічного профілю мають середні показники престижності. Немає значних відмінностей між дорослими і учнями в оцінках престижності професій науковця, учителя, майстра виробничого навчання; дещо нижче, ніж дорослі, оцінюють старшокласники престижність праці вихователя дитячого садка. Протягом 2008–2010 років престижність професій освітньої галузі не зазнала суттєвих змін, хоч і означилася тенденція зростання престижності праці науковця і зниження престижності майстра виробничого навчання.

III. СТАВЛЕННЯ НАСЕЛЕННЯ ДО ІНТЕГРОВАНИХ ПРОФЕСІЙ

Загалом у суспільстві переважає позитивне ставлення до так званих інтегрованих професій, у яких поєднано різні профілі підготовки. Наприклад, професія "опоряджувальник будівельний" об'єднує професії маляра, штукатура, облицювальника-плиточника. Серед дорослих позитивно ставляться до таких професій 75,2%, у тому числі тих, хто однозначно підтримує такі нововведення на ринку праці, вважає, що тільки так і треба готувати сьогодні кадри, 40% (табл. 3.1.1). Негативне ставлення щодо цього висловили 9,6% дорослих. Серед учнів тих, хто має позитивне ставлення, 62,3%, проте однозначну підтримку висловило всього 22,5%; негативно ставляться 12,2%; є й такі, хто не виявляє зацікавленості або кому важко визначитися, – таких близько чверті старшокласників (відповідно 13,2% і 12,3%) (табл. 3.1.1).

Вікові і гендерні відмінності дорослого населення не справляють значного впливу на загалом позитивне ставлення громадян до інтегрованих професій. Тих, хто однозначно підтримує таке нововведення, більше серед осіб 30–54 років (43,6%), ніж серед молоді 18–29 років (34,6%), або осіб 55 років і старше (38,6%) (табл. 3.1.2).

Серед школярів у міру дорослішання прихильників інтегрованих професій стає більше: однозначно підтримують таке нововведення 13,8%

14-річних, 22,5% 15-річних, 24,8% 16-річних, 34,8% 17-річних (табл. 3.1.2). У цілому хлопці більш позитивно, ніж дівчата, ставляться до інтегрованих професій (серед них частка таких 64,7%, натомість серед дівчат – 60,3%); тих, хто однозначно підтримує такий спосіб підготовки кадрів, серед хлопців більше, ніж серед дівчат, у півтора рази (відповідно 26,9% і 18,4%) (табл. 3.1.3).

Ставлення до інтегрованих професій пов'язане також із рівнем освіти дорослих респондентів: серед осіб з повною вищою освітою позитивно ставляться до нововведення 81,8% опитаних, неповною вищою – 76,3%, повною середньою – 76,7%, неповною середньою – 64,9%. Серед школярів рівень підтримки інтегрованих професій і відповідного способу підготовки кадрів зростає з віком: тих, хто однозначно позитивно ставиться до цього серед учнів 9-го класу 18%, 10-го – 23,9%, 11-го – 31,3%, а загалом позитивно ставляться до таких нововведень відповідно 55%, 68,3% і 70,5% (табл. 3.1.4).

Більше підтримують ідею інтегрованих професій дорослі жителі Сходу України (серед них позитивно ставляться до таких змін 80,2% опитаних, однозначно їх підтримують – 48,7%, а не цікавляться ними лише 4,1%). Дещо менше прихильників інтегрованих професій на Заході (відповідно 69,4%, 33,1% і 10,2%). Регіональні розбіжності серед старшокласників виражені значно менше, ніж серед дорослих: позитивно ставляться до інтегрованих професій 59,3% школярів на Заході, 63,1% – у Центрі, 63,2% – на Сході і 64,1% – на Півдні України (табл. 3.1.5).

Підтримка дорослим населенням ідеї інтегрованих професій дещо нижча в сільській місцевості порівняно з урбаністичним середовищем: серед мешканців сіл осіб, які позитивно ставляться до нововведення, 71,1%, селищ міського типу – 74,5%, міст – 76,8%, обласних центрів – 81,6%, столиці – 75,7%. Натомість серед школярів більша підтримка інтегрованих професій спостерігається саме в сільській місцевості (67,6%) і селищах міського типу (70,9%), тоді як у містах, обласних центрах, столиці вона дещо менша (65,1%, 63,9% і 57,7%, відповідно) (табл. 3.1.6).

Загалом у громадській думці населення України ідея інтегрованих професій та відповідного способу підготовки сучасних кадрів має значну підтримку. Прихильно ставиться до інтегрованих професій більшість дорослого населення й учнів випускних класів міст і сіл усіх регіонів України.

IV. СКЛАДОВІ ПРЕСТИЖНОСТІ ПРОФЕСІЙ

ЗА ОЦІНКАМИ ГРОМАДЯН

Найвагоміші чинники престижності професій, на думку дорослого населення. Більшість громадян дорослого віку, обираючи визначення престижної професії (табл. 4.1.1), вважають престижною таку професію, яка гарно оплачується (76,2%). До найвагоміших чинників престижності професій разом із матеріальним забезпеченням доросле населення відносить: здатність професії додавати стабільності, упевненості в завтрашньому дні (48,6% респондентів обирають таку альтернативу); те, що професія дає змогу ні від кого не залежати (45,6%), дозволяє мати привілеї, пільги (40,5%). Близько третини громадян обирають для визначення престижності професії її корисність для суспільства (32,4%) та глобальну орієнтацію

оцінки – коли професія вважається престижною не тільки в Україні, а й у будь-якій іншій державі, спільноті (31,5%).

Більш як чверть дорослих для визначення поняття престижності професії користуються такими її ознаками: потребує непересічних здібностей, через що не всі можуть її опанувати (29,3% респондентів), дає змогу працювати в комфортних умовах (28,5%), приносить славу, дає змогу стати відомим (28%), затребувана у світі, дає змогу знайти роботу будь-де (27,6%), пов'язана з прийняттям рішень, які мають надзвичайно важливі наслідки для багатьох людей (27,1%).

Чинник освіченості (професія потребує тривалого часу для її опанування, гарної освіти) неочікувано мало використовується громадянами для визначення престижності професії (обирають 14,1%, що визначає досить низьке 21-ше рейтингове місце в структурі з 27 чинників). Це свідчить про відображення громадською думкою дисбалансів сучасного ринку праці і освіти в Україні, коли порушено взаємозв'язок між рівнем освіти фахівця і рівнем матеріальної винагороди за його професійну діяльність.

Вимоги до моральних якостей представників професії більшість громадян не включають до визначення її престижності (обирають цю альтернативу лише 8,6% громадян), що загалом описує певний моральний мораторій у професійній сфері, характерний для сучасного ринку праці.

Більшість дорослого населення України визначає престижність професії за рівнем матеріальної винагороди за працю, далі найвагомішими є чинники стабільності, незалежності та привілеїв і пільг, які може надавати професія. Недооцінюється порівняно із світовими традиціями такий чинник престижності, як гарна освіта.

Спостерігаються певні вікові відмінності в структурі чинників престижності професій (табл. 4.1.2). Молодші громадяни (віком 18–29 р.) більшої ваги надають матеріальному чиннику престижності професії (для визначення престижної професії обирають альтернативу "гарно оплачується" – 80,6%) порівняно із 30–54-річними (78,2%) і 55-річними і старше (71,1%). Вище порівняно із старшим поколінням цінує молодь у 2010 р. чинник стабільності (відповідно за віковими категоріями 53,9%, 49,6%, 44,3%), але дещо нижче змогу ні від кого не залежати (40,3%, 46,2%, 48%), мати привілеїв і пільг (36%, 42,6%, 40,5%). Близько третини молоді 18–29 р. разом із старшими за престижну вважають не тільки ту професію, яка вважається престижною і за межами України (33,7%), а й ту, що приносить славу, дає змогу стати відомим (32,9%), пов'язана з прийняттям рішень, які мають надзвичайно важливі наслідки для багатьох людей (33,7%), дає змогу працювати в комфортних умовах (31%). У зв'язку із цим такий чинник престижності професії, як її корисність для суспільства, змінює місце серед інших – йому молодь відводить восьме місце в рейтинговій структурі складових престижності (цю альтернативу обирають 31,8% громадян віком 18–29 р.), тоді як старше покоління, що сформувалося за радянських часів (55 р. і більше), – п'яту позицію. На зв'язок престижності професії з моральними вимогами до її носіїв радянське минуле не справляє позитивного впливу: цю альтернативу обирають 7,3% представників старшого покоління, 9,6% середнього і 8,5% молоді.

У найбільш продуктивному віці (30–55 р.) громадяни, на відміну від молодших і старших, надають більше ваги при визначенні престижності професії таким її якостям, як: потреба непересічних здібностей, через що

не всі можуть її опанувати (обирають 31,4% громадян середнього віку, 25,6% молоді, 28,6% старшого віку), і затребуваність у світі, що дає змогу знайти роботу будь-де (відповідно 30,7%, 29,1%, 22,7%).

Виявлено гендерні особливості визначення престижності професії (табл. 4.1.3). Жінки вище цінують такі складові престижності, як стабільність (серед жінок її обирають 50,4%, а серед чоловіків – 46,8%), комфортні умови праці (відповідно 31,8% і 24,6%), затребуваність у світі (30,1% і 24,6%), привілеї і пільги (41,8% і 38,8%), успішність галузі (23,3% і 16,5%). Чоловіки частіше порівняно із жінками обирають якості професії, що забезпечують незалежність (48% чоловіків і 43,8% жінок), дають змогу влади над людьми (відповідно 23% і 17,8%) і пов'язані з певною героїкою професії: потребує важкої праці, через що відчуваєш задоволення (10,5% і 7,4%), є ризикованою, дає змогу відчути себе переможцем (10,5% і 3,7%).

Розподіл оцінки чинників престижності професії за рівнем освіти (табл. 4.1.4) демонструє вагомі зміщення в структурі складових престижності. Так, серед осіб з повною вищою освітою більшість осіб пов'язують престижність з її основними чинниками: матеріальний обирають 80,5% (на відміну від 76,1% з неповною вищою, 75,8% – середньою і 73,5% – неповною середньою освітою), стабільність 56,8% (відповідно, 51,6%, 49,4%, 35,7%), незалежність відмічає майже половина – 49,1% (46,3%, 45,5%, 41,3%). Вагомішими виглядають при вищому рівні освіти глобальні орієнтації на світовий ринок праці (35,9%, порівняно з 31,2%, 32,2%, 25,2% при відповідних нижчих рівнях освіти) і затребуваність у світі (36,4% проти 29,5%, 25,9%, 20%) і дещо менш вагомими – прагнення домінувати, мати владу над іншими (17,3% проти 22,5%, 20,1%, 19,6%), героїзувати ризики (2,7% проти 8,4%, 8%, 5,7%).

Крім того, рівень освіти визначає більшу вагомість таких чинників престижності професії, як непересічні здібності для її опанування (36,8% проти 27,4%, 28%, 27%), прийняття важливих рішень (35,9% проти 27,4%, 25,6%, 21,3%), змога реалізувати творчі здібності (29,1% проти 20,7%, 14,8%, 10,4%).

Виявлено значні регіональні відмінності в структурі чинників професії (табл. 4.1.5). Більша зорієнтованість мешканців Західного регіону України на соціальні аспекти престижності професії проявляється у вищих значеннях таких складових, як можливість надавати допомогу конкретним людям, розв'язувати їхні проблеми (обирають 29,7% мешканців на Заході проти 19,2% у Центрі, 18,9% на Сході і 18,3% на Півдні), корисність для суспільства (відповідно 39,4%, 34,6%, 28,6% 26,9%), можливість приносити славу, давати змогу стати відомим (34,1% , 31,3%, 19,6%, 31,7%), заводити корисні знайомства, зв'язки (19,5%, 17,3%, 14,2%, 12,9%). Менше акцентується мешканцями Західного регіону й матеріальний чинник (71,5%, 78,8%, 76,6%, 75,8%).

У Центрі жодні відмінності в розумінні чинників престижності професій порівняно з іншими регіонами не перевищують 3%, що робить структуру усередненою, а тенденції невиразними.

На Сході України престижність більше, ніж в інших регіонах, пов'язують із змогою мати привілеї, пільги (обирають 38,2% мешканців на Заході, 37,7% – у Центрі, 45,2% – на Сході, 39,2% – на Півдні) і тим, що професія потребує непересічних здібностей, через що не всі можуть її опанувати (відповідно 22,4%, 24,3%, 38,3%, 29%). Відмінність розуміння

престижності мешканцями Сходу полягає також у найнижчих значеннях прийняття важливих рішень (29,3%, 30%, 21,7%, 29,6%), можливості вищих професійних досягнень (17,5%, 14,4%, 9%, 15,6%).

Мешканці Півдня України дещо більше, ніж в інших регіонах, пов'язують престижність професії з орієнтацією на зовнішній ринок праці: вважається престижною не тільки в Україні (17,5%, 25,2%, 31,7%, 37,1%), затребувана у світі (32,1%, 31%, 29,3%, 37,1%).

За місцем проживання структура складових престижності теж має відмінності (табл. 4.1.6). Так, мешканцям сіл більшою мірою, ніж мешканцям інших місць проживання, властиво надавати вагу таким чинникам престижності професій, як можливість пільг і привілеїв (45,1% проти 36,9–39% в інших місцях проживання), слави і змоги стати відомим (33,3% проти 24,1–27,1%), завести корисні знайомства, зв'язки (19,3% проти 11,4–15,8%). Мешканці селищ міського типу більше за інших цінують у престижності професій можливість допомагати конкретним людям (27,2% проти 10–22,4%). Міські жителі частіше за інших обирають стабільність як чинник престижності професії (56,3% проти 38,6–46,9%). Мешканці столиці частіше за інших обирають такі чинники престижності професій, як здатність забезпечити незалежність (52,9% проти 42,1–47%), вважатися престижною не тільки в Україні, а й у будь-якій іншій державі (42,9% проти 27,2–36,4%) та зв'язок професії з новітніми технологіями, що визначають майбутнє (27,1% проти 11,3–15,8%). Жителі Києва менше за інших вкладають у поняття престижності професій змогу завдяки їй надавати допомогу конкретним людям (10% проти 19,8–27,2%).

Демографічні особливості населення (вік, стать, рівень освіти, місце проживання) впливають на визначення поняття престижності професій, яке використовують громадяни, оцінюючи певний спектр професій. Найбільших коливань зазнають соціальні аспекти престижності професій.

Динаміка чинників престижності професій протягом 2008 – 2010 років (табл. 4.1.1). Зміни в уявленнях про престижну професію серед дорослих протягом останніх трьох років полягають у тому, що збільшується значення чинника пільг і привілеїв, які дає професія (з 33,4% у 2008 році до 40,5% у 2010), орієнтації на глобальний ринок праці, коли професія вважається престижною не тільки в Україні, а й у будь-якій іншій державі (з 24,9% до 31,5%). Перша тенденція зміни розуміння суті престижності професії свідчить про зростання очікування пільг і привілеїв від професійної діяльності, що не є сприятливим для розвитку ринкових стосунків і правового громадянського суспільства в цілому. Друга тенденція може свідчити про подальший розвиток психологічних передумов зовнішньої трудової міграції в Україні. Позитивним боком цієї тенденції є зростання орієнтації на світові стандарти в професійній сфері як неодмінна складова розвитку конкурентоспроможності.

Помітно змінює місце в рейтингу чинників престижності належність професії до успішної галузі – з 20-ї позиції у 2008 р. до 15-ї – у 2010 р. (відповідно з 15,7% громадян, які обрали цю альтернативу, до 20,3%), що відображає зростання галузевої диференціації внутрішнього ринку праці в Україні. Можливість впливати на думки і погляди багатьох людей підвищує позицію в рейтингу чинників престижності з 22-ї до 18-ї сходинки (відповідно з 14% громадян, які обрали дану альтернативу, до 16,8%). Натомість мають негативну динаміку (знижуються позиції в рейтингу

чинників престижності професії на 3 пункти) такі якості престижності, як комфортність умов праці (з 30,3%, які забезпечували 7-ме місце в рейтингу у 2008 р., до 28,5% і 9-го місця у 2010 р.), забезпечення влади над іншими людьми (з 14-го до 16-го місця при 20,1%), складність вирішуваних завдань (з 16,4% на 18-му місці до 15,1% на 20-му) і потенційна можливість великих професійних досягнень (з 14,4% на 21-му місці до 13,4% на 23-му місці).

Протягом 2008 – 2010 років структура чинників престижності професій у розумінні дорослого населення зазнала змін, які свідчать про зростання очікування пільг і привілеїв від професійної діяльності та орієнтації на зовнішній ринок праці.

Відмінності чинників престижності професій у дорослих і школярів. Старшокласники, як і дорослі, за головний чинник престижності професій визначають матеріальну винагороду: престижною вважають ту професію, яка гарно оплачується, 72,1% школярів (табл. 4.1.1). Приблизно на одному рівні за частотою виборів серед учнів стоять такі чинники престижності, як: дає змогу ні від кого не залежати (40,7%), корисна для суспільства (40,4%), додає стабільності, упевненості в завтрашньому дні, тому що на неї завжди буде попит (40,1%). Значно менше старшокласників порівняно із дорослими включають до складових престижності змогу надавати пільги і привілеї (29,8% проти 40,5% у дорослих). Натомість частіше за дорослих учні пов'язують із престижністю прийняття важливих рішень (34,7% і 27,4%), перспективи для швидкого кар'єрного зростання (27,4% і 21%), можливість впливати на думки і погляди багатьох людей (23,8% і 16,8%), змогу мати великі професійні досягнення (20,8% і 13,4%). Кожен п'ятий із старшокласників обирає для визначення престижної професії те, що вона потребує гарної освіти, тривалого часу для опанування (23,7% і 14,1%).

Чинники престижності професій в уявленнях старшокласників також зазнали змін: зменшилася вага матеріальної винагороди (із 77,9% у 2008 р. до 72,1% у 2010 р.), забезпечення незалежності (із 48,5% до 40,7%), комфортних умов праці (з 38,7% до 30,3%), слави (з 36,7% до 30,9%). Натомість збільшилося значення корисності для суспільства (з 36,4% до 40,4%), що ввело цей чинник до групи другого пріоритету відразу за гарною оплатою. Зріс рейтинг таких чинників престижності, як можливість прийняття рішень (з 29,4% до 34,7%), впливу на думки багатьох (з 18,6% до 23,8%). Вимога високих моральних якостей як ознака престижності професій, яка у 2008 р. займала останнє місце (7,9%), поступилася ризикованості (можливості відчувати себе переможцем), але, на жаль, залишається маловираженою (9,1%).

Старшокласники, як і дорослі, головним чинником престижності професії вважають матеріальний. Школярі на відміну від дорослих більше пов'язують поняття престижності з її корисністю для суспільства, прийняттям впливових рішень, швидким кар'єрним зростанням і високими професійними досягненнями. Натомість менша частка учнів порівняно з дорослими до чинників престижності відносить можливість отримання пільг і привілеїв.

Соціально-психологічний бік престижності професії. У формат запитання "чому люди обирають престижну професію" було введено альтернативи різного психологічного наповнення, які детальніше розкривають соціальний аспект престижності професій.

У 2010 р. дорослі найчастіше обирали емоційний варіант відповіді (табл. 4.2.1): престижна професія викликає в людини почуття гордості, який порівняно з минулим роком відмітила більша кількість респондентів (39,5% у 2008 р. і 52,9% у 2010 р.). Друге місце займають прагматичні аспекти, пов'язані з родинними цінностями: престижна професія батьків дасть більше шансів у житті їхній дитині (відповідно 36,9% і 50,2%). Збільшилася частка дорослих, які серед чинників престижності професії обирають чинник додання людині професією значущості, більшої ваги в суспільстві (39,5% і 45,5%), можливості завдяки престижній професії зайти в будь-який кабінет і розв'язати багато проблем (29,1% і 32,7%).

Нагадаємо, що у 2008 р. респонденти найчастіше обирали такі варіанти відповіді: прагматичні – дасть більше шансів у житті вашій дитині (49%), вирішує багато проблем (32%); емоційні – відчуття гордості (46%), власної значущості (43%). Тобто протягом двох останніх років зростає частота емоційних відповідей щодо тих аспектів престижності професій, які розгортаються у стосунках з іншими людьми.

Варіанти відповідей, у яких моделювалися референтні стосунки, залишаються на четвертому місці за частотою згадувань, хоча й відновили кількісні значення, тимчасово знижені в минулому році. Так, альтернативу “дізнавшись, що ти маєш престижну професію, люди починають ставитися до тебе з більшою повагою” обирають 31,3% дорослих (проти 28,9% у минулому і 31% – у позаминулому році), альтернативу “престижна професія додає авторитету в сім'ї” – 22,9% (проти 20,3% і 25%).

Уявлення учнів про соціально-психологічний бік престижності професій (табл. 4.2.1) структурно схожі з уявленнями дорослих: першість мають ті ж основні компоненти. Проте для старшокласників найвагомішим у 2010 р. стає родинний прагматизм: престижна професія батьків дасть більше шансів у житті їхній дитині (28,2% у 2009 р. і 49% – у 2010 р.). Далі йдуть відповіді емоційного компонента: почуття гордості (44,3% і 47,6%), відчуття значущості (36,5% і 45,5%). Означилася тенденція зростання референтного компонента: люди, коли дізнаються, що в тебе престижна професія, починають ставитися до тебе з більшою повагою (26,4% і 28,7%). Збільшується розрив між учнями і дорослими щодо компонента елітності: престижна професія – це квиток до кола обраних, вважають 20,2% старшокласників проти 14,3% дорослих (20,7% і 18,2% у 2009 р.).

Серед соціальних аспектів престижності професій для дорослого населення найвагомішим у 2010 р. стає емоційний компонент, орієнтація на почуття гордості, тоді як для школярів найвагомішим є родинний прагматизм – здатність престижної професії батьків надати дітям більше шансів у житті.

V. ПРЕСТИЖНІСТЬ ЯК АРГУМЕНТ ВИБОРУ ПРОФЕСІЇ

Аргументація вибору професії. Серед аргументів, які використовуються при виборі власної професії (табл. 5.1.1), більшість дорослих у 2010 р. називала цікавість до професії, очікуване задоволення від праці (56,3%) та наявність до неї відповідних здібностей (51,1%). Більше третини дорослих обґрунтовують свій професійний вибір високою зарплатнею (44,1%) і можливістю працевлаштуватися за фахом, завжди знайти роботу (35,5%). Майже кожен третій використовує як аргумент вибору професії її

престижність, що визначає 5-те місце цього варіанту відповіді в системі обґрунтування вибору професії за кількістю людей, які ним послуговуються (32,7%).

Серед школярів аргументація вибору професії (табл. 5.1.1) у цілому схожа на ту, якою керуються дорослі: найвагомішими аргументами є здібності до професії (63,4%) та цікавість (63%), що визначає їх першість (різниця між цими аргументами незначна). Майже половина старшокласників використовують при виборі професії аргументи високої зарплатні (49,3%) і престижності професії (49%). Представленість цих варіантів відповіді теж практично не відрізняється, звідси можна зробити висновок: престижність як аргумент вибору професії значно активніше використовується старшокласниками, ніж дорослим населенням. Причому кількість осіб, які послуговуються цим аргументом, зростає протягом 2009 – 2010 років (з 36,8% до 49% – для старшокласників і з 27,5% до 32% – для дорослих відповідно у 2009 і 2010 роках).

Зафіксовано тенденцію зменшення вагомості поради батьків як аргументу вибору професії старшокласниками (з 27,7% у 2009 р. до 21,6% у 2010). Знизилася вагомість для старшокласників такого аргументу вибору професії, як невеликий конкурс у навчальний заклад (у 2010 р. порівняно з 2009 р. частка учнів, які зазначили цей аргумент як найвагоміший, стала на 6% меншою).

Ситуація вибору професії (за Є. Климовим). На відміну від обґрунтування вибору професії, яке передбачає певну діалогічність і визначення найвагомішого аргументу, питання врахування компонентів ситуації вибору позбавлене цих вимог, адже пропонувалося кількісно оцінити ступінь врахування, а для порівняння використовувалися кількісні дані компонентів, оцінених найвищим балом.

Аналіз ситуації професійного вибору підтвердив, що в ситуації першого професійного вибору нинішні старшокласники (табл. 5.2.2.1) найчастіше враховують свій інтерес до професії, очікуване задоволення від такої праці (50,3% зазначають, що враховували цей чинник найбільшою мірою). Власні домагання і прагнення (34,8%) використовуються дещо частіше, ніж свої здібності до професії (30,4%) або затребуваність фахівців на ринку праці (30,9%). Далі йдуть менш використовувані складові ситуації: зіставлення професійного вибору з іншими життєвими планами (29%) та знання про професію (22,2%). На жаль, лише кожен п'ятий учень, обираючи професію, спирається на знання про неї. Обираючи професію, старшокласники найменшою мірою враховують комунікативні складові ситуації: поради старших (16,9%), думки однолітків (5,7%).

Співвідношення компонентів було дещо іншим у ситуації професійного вибору, який здійснювали свого часу дорослі респонденти (рис. 6). Загалом старшокласники враховують актуальну ситуацію вибору професії за всіма компонентами не менше, ніж свого часу це робили дорослі, а особистісні параметри ситуації (власні домагання, інтерес до професії, узгодженість із життєвим планом) враховують навіть більше. Найвагомішим для дорослих, що вибирали свого часу професію, був інтерес до професії (табл. 5.2.1.1), хоч і дещо нижчого рівня, ніж у нинішніх старшокласників (41,8%). Дорослі більшою мірою орієнтувалися на відповідність здібностей (34,7%) і затребуваність професії (29,3%), ніж на особисті прагнення у наданні переваги певній професії (26,3%). Менше дорослі орієнтувалися

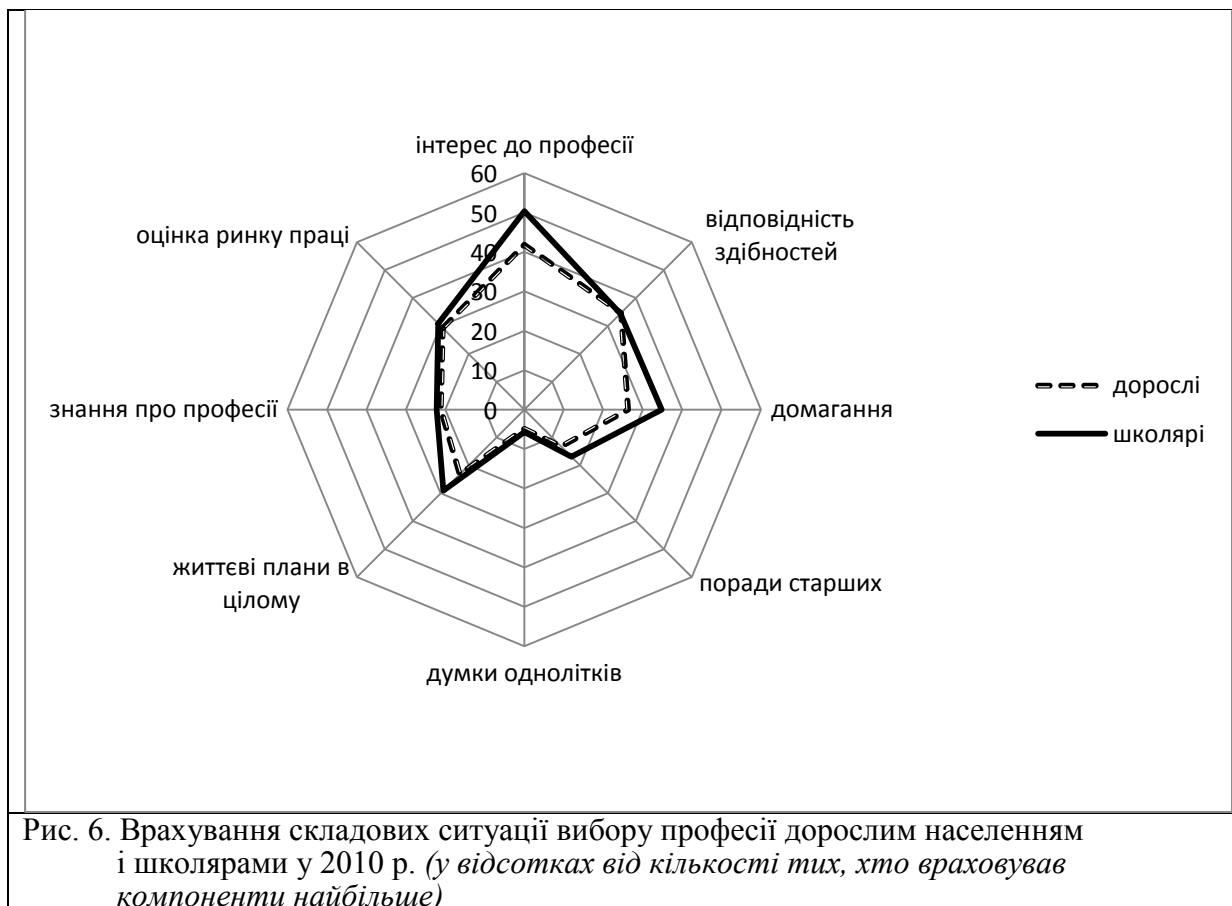
на зіставлення професійного вибору з іншими життєвими планами (23,2%) та на поради старших (13,2%).

Дорослі, що мешкають у столиці, обласних центрах, містах і селищах міського типу, дещо більше враховували затребуваність професії на ринку праці (відповідно 34,3%, 33,6%, 29,9%, 33,1%), ніж мешканці сіл (26,7%) (табл. 5.2.1.6). Мешканці столиці (31,9%) на відміну від жителів інших місць проживання більше співвідносили свій професійний вибір з іншими життєвими планами. Серед школярів найбільше враховують стан ринку праці при виборі професії мешканці столиці (34%) та інших міст (38,1%), на відміну від селищ міського типу і сіл (26,5% і 25,6% відповідно) (табл. 5.2.2.6).

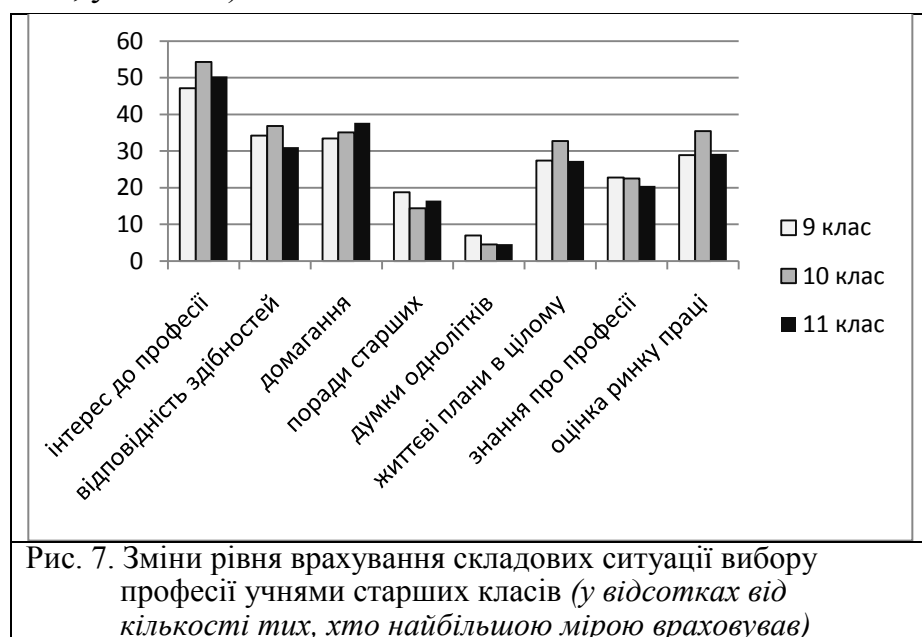
Виявлено регіональні відмінності врахування стану ринку праці при виборі професії дорослими: цю складову ситуації враховують на Заході – 28% респондентів, у Центрі – 22,1%, на Сході – 37,2%, на Півдні – 29%. (табл. 5.2.1.5). Серед школярів виражена орієнтація на затребуваність професії на ринку праці становить у регіонах відповідно 30,4%, 23,3%, 41,2%, 30,1% (табл. 5.2.2.5).

Що вищим був рівень освіти дорослих, то більшою мірою в ситуації професійного вибору, за їхніми оцінками, вони враховували відповідність власних здібностей вимогам професії (46,5%, 38,1%, 32,7%, 24,3%), орієнтувалися на цікавість професії (57,1%, 42,9%, 40,1%, 30,4%), спиралися на власні домагання (32,4%, 30,8%, 24,4%, 19,9%) (табл. 5.2.1.4).

Дорослі жінки і дівчата-старшокласниці порівняно із чоловіками і хлопцями-старшокласниками більше враховують у ситуації вибору професії ці ж три компоненти (інтерес, здібності і власні домагання) (табл. 5.2.1.3 і 5.2.2.3).

Усвідомлення окремих складових ситуації вибору професії відрізняється в старших класах (рис.7, табл. 5.2.2.1–5.2.2.4). Загалом більшість елементів ситуації вибору професії учні інтенсивніше враховують у 10-му класі, що дає змогу визначити цей період як сенситивний до активної профорієнтаційної роботи в школі. Саме учні передвипускного класу найбільше враховують свій інтерес до професії, відповідність здібностей, стан ринку праці та узгодження життєвих планів у цілому. У 9-му і 10-му класах учні активніше, ніж у випускному, враховують інформацію про професії. Учні 9-х класів більше, ніж в наступних класах, прислухаються до думок однолітків, що сприяє використанню групових методів профорієнтаційної роботи. У випускних класах для учнів найбільш актуальними стають складові власних домагань (надання переваги обраній професії і зосередження на кроках, необхідних для її досягнення) і поради дорослих (батьків, учителів).

Виявлену динаміку осмислення ситуації вибору професії в старших класах можна використати як орієнтир для підбору найбільш дієвих форм профорієнтаційної роботи в школі: у 9-х класах увагу слід зосереджувати переважно на профінформаційному аспекті.

ті, використовувати групові методи, у 10-х класах – на інтенсифікації профорієнтації, системному аналізі ситуації професійного вибору, в 11-х класах – на індивідуальному консультуванні за запитом.

VI. ОСОБЛИВОСТІ ПОІНФОРМОВАНOSTІ ГРОМАДЯН ПРО ПРОФЕСІЇ

На момент вибору професії дорослими найбільш доступною інформацією про неї були відомості: про зміст праці (обрали 39,6% респондентів), навчальний заклад, у якому готують спеціалістів цього профілю (39,2%), умови, у яких працюють фахівці (34,3%), гарантії працевлаштування за цією професією (30,1%) (табл. 6.1.1).

Старшокласники вважають, що, коли вони обирали (мали намір обирати) професію, їм була доступна така інформація: про навчальний заклад, у якому готують спеціалістів цього профілю (45,8%), зміст їхньої праці (45,2%), можливості кар'єрного зростання і найвищих досягнень, що їх надає ця професія (41,3%), умови, в яких працюють фахівці (36,7%), гарантії працевлаштування за цією професією (33,3%), рівень престижності фахівців такого профілю (32,1%), рівень відповідальності, якого вимагає робота за цією спеціальністю (31,3%). Тобто, старшокласники, за їхніми оцінками,

є більш поінформованими щодо вибору професії, ніж були поінформованими свого часу дорослі, принаймні в питаннях престижності професій, можливостей кар'єрного зростання і найвищих професійних досягнень.

Менше серед старшокласників тих, хто вважає, що на час вибору професії вони не мали ніякої інформації про цю професію (1,7%); серед дорослих таких помітно більше (7,2%).

Чим молодші респонденти, тим більш поінформованими порівняно із старшим поколінням вони себе вважають щодо переважної більшості професійних аспектів (табл. 6.1.2). Яскраво виражених гендерних відмінностей в поінформованості дорослих при виборі професій не спостерігається (табл. 6.1.3). За більшістю показників дорослі з повною вищою освітою були краще поінформовані при виборі професії, ніж представники з нижчим рівнем освіти (табл. 6.1.4). Винятки: поінформованість про ймовірність працевлаштування і ставлення близьких людей дещо вища в осіб із середньою освітою, а про рівень відповідальності, що вимагається від фахівців цього профілю, – в осіб з неповною вищою освітою.

Мешканці Півдня порівняно із жителями інших регіонів уважали себе більше поінформованими під час вибору професії з таких питань: навчальні заклади, де готують фахівців (48,9% проти 31,3–40%); професійні цілі й завдання, які виконують ці спеціалісти (33,9% проти 21,5–24,8%); рівень відповідальності, якого вимагає робота за цією спеціальністю (29% проти 19,1–19,5%) (табл. 6.1.5). Серед мешканців Заходу порівняно з іншими регіонами, більше тих, хто вважає себе поінформованим щодо умов, у яких працюють фахівці (39,8% проти 31,4–34,4%). На Сході порівняно з іншими регіонами більше тих, хто вважає себе поінформованим щодо гарантій працевлаштування (36,6% проти 22–30%).

Тип поселення не має визначального впливу на оцінювання громадянами власної поінформованості щодо питань професійного вибору. Проте серед мешканців сіл більше, ніж серед жителів міст, тих, хто вважав себе поінформованим про зміст праці (42,9% і 36,4%). Серед мешканців міст, навпроти, більше тих, хто мав інформацію про навчальні заклади (35,1% і 41,1%), професійні цілі (20,6% і 25,6%), рівень престижності (19,5% і 23,8%), вимоги відповідальності (18,5% і 22,7%) і можливості кар'єрного зростання (12,5% і 17,1%) (табл. 6.1.6). Тобто міські жителі, за їхніми оцінками, краще поінформовані про різні аспекти вибору професії, ніж селяни.

Серед дівчат більше, ніж серед хлопців, поінформованих про навчальні заклади і ставлення близьких до вибору професії. В учнів 10-го класу порівняно з дев'ятикласниками поінформованість зростає за більшістю показників.

Про можливості кар'єрного зростання, рівень конкуренції в професії і зміст праці більше поінформовані старшокласники Центрального регіону, про гарантії працевлаштування – на Сході, про рівень відповідальності – на Півдні, що загалом відповідає регіональним особливостям поінформованості дорослого населення.

Існують відмінності в рівні поінформованості дорослих громадян і учнів, проте прикметно, що жодного аспекту поінформованості щодо професії в момент її вибору не позначає більшість дорослих або старшокласників, тобто загальний рівень поінформованості при виборі громадянами професії необхідно підвищувати.

Більшість дорослих і учнів, обираючи професію, не обмежувались інформацією лише про бажану професію. Так, загалом більш як 80% дорослих і школярів дають той чи інший варіант позитивної відповіді про поінформованість щодо інших професій, крім обраної (табл. 6.2.1).

Найпоширенішим способом отримати інформацію про професію серед дорослих було розпитування тих, хто працював (працює) за цим фахом (31,7%), спроби працювати за обраною професією (28,4%), спостерігати за роботою фахівців (20,8%) і розповіді батьків (по 20,8%) (табл. 6.3.1). Нинішні старшокласники мають інші пріоритети отримування інформації. На першому місці – пошук інформації в інтернеті (48,8%), розпитування фахівців (46,5%), розповіді батьків (33,8%), спостереження (30,7%), перегляд телепередач, фільмів (26,8%). Майже 13% учнів орієнтуються у виборі професії на своїх кумирів (8,2%) і героїв художніх творів (4,7%). Тобто значну частину інформації про професії старшокласники сьогодні отримують із сучасних медіа, якими дорослі користувалися для вибору професії у 2-3 рази менше. Більше стали отримувати інформацію про професії на уроках у школі (серед старшокласників 20,8% проти 13,7% серед дорослих). Значно менше школярів отримують інформацію про професію, коли намагаються спробувати працювати безпосередньо за цим фахом (16%). Лише 11% учнів отримують інформацію про професію на екскурсіях на місце роботи і всього 9% звертаються до профконсультанта.

Дівчата частіше за хлопців розпитують про професію (43,6% хлопців і 49,3% дівчат), натомість хлопці частіше спостерігають за роботою фахівців за спеціальним задумом з метою професійного самовизначення (відповідно 33,6% і 28%). (табл. 6.3.3).

Учні 10-х класів на підтвердження того, що цей період життя старшокласників є сенситивним щодо вибору професії, більшою мірою залучені до медіа-практик, спрямованих на вибір професії: частіше за інших шукають інформацію про професії в інтернеті (46,6% серед дев'ятикласників, 52,7% серед десятикласників і 48,3% серед випускників), переглядають телепередачі і фільми (відповідно 25,2%, 31,7%, 22,9%). Проте до профконсультантів дещо частіше звертаються дев'ятикласники (10,4%, 7,3%, 8,8%) (табл. 6.3.4).

Досить невелика частка старшокласників (менше ніж кожен десятий) звертаються до профконсультанта, щоб отримати інформацію про професії. Рівень охоплення старшокласників профконсультуванням слід, безперечно, підвищувати (табл. 6.3.1).

VII. ЯКІСТЬ ПРОФЕСІЙНОГО ПЛАНУВАННЯ

Професійний план є інструментом обґрунтованого професійного вибору особистості, наявність більшості компонентів свідчить про його високу якість. Порівняльний аналіз показав, що за багатьма показниками якість професійного плану старшокласників в актуальній ситуації вибору професії вища, ніж професійного плану, який мали у свій час дорослі (на основі їхніх самозвітів та ретроспекції). Так, у старшокласників більш чіткими є уявлення не тільки про початок професійного шляху, навчальні заклади, в яких готують фахівців відповідного профілю (43,7% старшокласників зазначили наявність цього компонента свого професійного плану проти 26,2% дорослих), а й про бажані посади по закінченні навчання

(29,6% проти 19,6%), подальше кар'єрне просування (38,1% проти 23,4%), найвищий рівень можливих досягнень у професії (23,8% проти 13,6%) (табл. 7.1.1).

Самооцінка професійного плану. Лише 13,8% школярів зізналися, що вони не мають професійного плану; серед дорослих таких відповідей майже на 10% більше (23,7%). Кожен п'ятий школяр (21,2%) вважає свій професійний план кращим, ніж в інших (серед дорослих – 13,4%), 41,2% – таким, як в інших (серед дорослих – 37,3%), і лише 2,6% визнали його гіршим (серед дорослих – 4%) (табл. 7.2.1).

Суб'єктивна позиція респондентів. Переважна більшість старшокласників (70,1%) відповідали на запропоновані запитання як люди, що саме зараз обирають професію, завершуючи навчання в школі. Серед дорослих 37% відповідали як люди, що пригадували ситуацію вибору професії, в якій перебували в минулому, і 18,4% – як ті, хто усвідомив необхідність удосконалення в професії, 9,8% – як ті, що проходять перекваліфікацію, опановують нову професію, 5,5% – як ті, хто прийняв рішення про необхідність змінити професію (табл. 7.3.1).

Професійні плани сучасних старшокласників включають більш віддалені в майбутньому характеристики професійного життя (посада, кар'єра, досягнення) – на відміну від планів дорослих, які оцінювали свій професійний план на момент минулого вибору професії. Самооцінка якості професійного плану старшокласників вища, ніж у дорослих.

VIII. СХИЛЬНОСТІ СТАРШОКЛАСНИКІВ ДО ПЕВНОГО ТИПУ ПРОФЕСІЙ

Схильність до професії вважається одним із діагностичних показників, які використовуються в профорієнтаційній практиці для індивідуального консультування. Оцінка наявних схильностей сучасних підлітків у всеукраїнському масштабі дає змогу врахувати цей чинник у прогнозуванні ринку праці та побудові стратегій подальшого розвитку освітньої галузі.

Загалом серед учнів старших класів найбільш вираженою, як свідчить аналіз їхніх відповідей на запитання "Яким заняттям ти надав перевагу?" (табл. 8.1.1), є схильність до професій типу людина – людина (за Є. Климовим), тобто тих, де предметом професійної діяльності виступає інша людина (у середньому по вибірці 4,6 бала за відповідною методикою); друге місце посідає схильність до професій типу людина – художній образ (4,4), третє – типу людина – знакова система (4); далі ідуть людина – техніка (3,6) і людина – природа (2,9). Тобто на основі аналізу відповідей учнів щодо того, яким заняттям вони віддали б перевагу, можна зробити висновок, що діти, які схильні брати за предмет діяльності природу, перебувають у меншості, причому це не залежить від соціально-демографічних характеристик (вік, стать), регіону проживання і місця мешкання (серед сільських і міських дітей цей тип професій має найнижчий показник порівняно з іншими) (табл. 8.1.2–8.1.6). Зважаючи на те, що більшість професій цього типу пов'язана із сільськогосподарськими галузями, кількість осіб, схильних до такої праці, може виявитися критично малою. Це може, з одного боку, викликати зниження рівня задоволеності життям у людини, яка

обрала невідповідну власним схильностям роботу, а з другого – призвести до гострого браку людських ресурсів на селі.

Аналіз гендерних відмінностей показує, що значну перевагу професіям типу людина – техніка надають переважно хлопці (4,76 бала), серед дівчат цей тип має найнижчий показник (2,43). Тобто закріплені в культурі уявлення про гендерні розбіжності в професійній сфері яскраво проявляються щодо професій, предметом діяльності в яких є технічні машини, пристрої і прилади. Дівчата загалом більш схильні до професій типу людина – людина (5,04) і людина – художній образ (4,95).

Загалом структура схильностей старшокласників у країні така, що не відповідає вимогам ринку праці, отже, не всі схильності можуть бути реалізовані лише у сфері професійної діяльності. Проводячи профорієнтаційну роботу зі старшокласниками, слід більшою мірою спиратися на результати аналізу стану і прогнозів розвитку державного і локального ринків праці.

ІХ. СУСПІЛЬНІ ОРІЄНТИРИ І СТЕРЕОТИПИ ПРОФЕСІЙНОГО ВИБОРУ

Для аналізу суспільних орієнтирів і стереотипів професійного вибору в опитуванні 2010 р. використано набір суджень про сферу професійного вибору, ступінь підтримки яких непрямым чином свідчить про ефективність державної системи роботи з громадськістю у сфері регулювання ринку праці, зокрема щодо функціонування стереотипів масової свідомості як суб'єктивно-об'єктивного компонента проблеми зростання дефіциту робітничих професій на ринку праці.

Виявлено найпоширеніші судження щодо престижності професій і здійснення професійного вибору. Так, більшість дорослих (51%) (табл. 9.1.1) і старшокласників (56,3%) (табл. 9.2.1) цілком згодні із судженням "щоб бути гарним підприємцем, треба спочатку стати гарним професіоналом". Справді, якщо підприємець добре знається на тонкощах професійної сфери, це сприятиме ефективності його бізнесу. Загалом за цим судженням стоїть тенденція розглядати підприємництво як одну із форм професійної діяльності, в якій спочатку треба досягнути певного рівня. Проте проведення прямого зв'язку між підприємництвом і професійною діяльністю загрожує також і певними ризиками: стирається межа між розумінням найманої праці в певній системі стосунків (професія) і підприємницькою справою, яка найчастіше не обмежується однією професійною сферою, а передбачає функціонування безпосередньо на ринку як його суб'єкта, а відповідно потребує розвитку особливих особистісних якостей і настановлень (система професійної освіти їх не формує). Те, що підтримка цього судження виявилася найвищою з усіх запропонованих, показує, що більшість громадян не враховує особливостей підприємницької праці, отожднює підприємництво з професією.

Другим за рівнем підтримки громадянами стало судження "професії сьогодні швидко змінюються, головне – навчитися постійно самовдосконалюватися" (цілком згодні 47,1% дорослих і 47% школярів). Загалом згода із цим судженням свідчить про розуміння динамічності професійної сфери, в якій для розвитку фахівця не може бути якоїсь межі. Громадяни, які підтримують це судження, складають основу підтримки інновацій

у сфері професійної освіти протягом життя, упровадження яких є актуальним в Україні.

Дещо суперечить образів динамічних змін підтримка судження "професія обирається один раз і на все життя" (серед дорослих цілком згодних із ним 14,3%, а серед школярів – 28,6%). Нагадаємо, що за суб'єктними позиціями в дослідженні лише 37% дорослих респондентів залишили питання вибору професії в минулому, що недостатньо відбивається сучасними школярами.

Про розвиток в суспільстві споживацьких тенденцій у сфері вибору професії свідчить висока підтримка тези, що "сьогодні обирають не професію, а рівень споживання, який вона може забезпечити" (цілком згодні з нею 43,9% дорослих і 39,2% старшокласників).

Натомість зовсім невелику підтримку мають такі важливі для розв'язання проблеми зростання дефіциту трудових ресурсів і активно підкріплювані раніше пропагандою настановлення (штампи): "робітнича професія – це те, що може годувати все життя" (цілком згодні 27,7% дорослих і 23,4% старшокласників); "починати свій трудовий шлях треба з робітничої професії, навіть якщо мрієш про великі досягнення" (25,1% дорослих і 23,9% учнів); "найпочесніша праця – це праця хлібороба" (20,9% дорослих і 14,6% школярів). Звертає увагу той факт, що серед освітян цілковито підтримують останню тезу лише 10% (тобто вчителі не залучені до системи державної пропаганди у сфері регулювання ринку праці).

Аналіз ставлення громадян до набору суджень, пов'язаних із вибором професії, фіксує досить суперечливий характер усвідомлення громадською реальністю ринку праці та професійної сфери в країні, яка переживає ринкові трансформації. Стратегії професійної освіти мають вибудовуватися з випереджальним урахуванням громадської думки щодо регулювання ринку праці і вибору професії; формування адекватних уявлень про реальність професійної сфери має стати стратегічним елементом державної політики і актуальним завданням розбудови роботодавцями зв'язків з громадськістю.

ДОДАТОК І. УЯВЛЕННЯ ГРОМАДЯН ПРО ТЕ, ЩО ТАКЕ ПРЕСТИЖНІСТЬ ПРОФЕСІЇ

1.1. Розподіл відповідей на запитання *“Чи маєте Ви якесь уявлення про те, що таке престижність професії?”* (у %)

1.1.1. У цілому:

	Учні				Доросле населення					
	2008 р.		2010 р.		2008 р.		2009 р.		2010 р.	
так, я точно знаю, що таке престижність професії	33,7	86,8	36,9	88,6	31,3	79,0	28,0	75,3	35,6	83,2
так, мені здається, я маю про це уявлення	53,1		51,7		47,7		47,3		47,6	
важко відповісти	8,8		8,8		10,7		13,2		10,8	
ні, я не зовсім уявляю, що таке престижність професії	4,1	4,4	2,0	2,5	8,2	10,3	9,1	11,5	4,7	6,0
ні, я нічого про це не знаю	0,3		0,5		2,1		2,4		1,3	

1.1.2. За віком:

	Учні						Дорослі		
	13	14	15	16	17	18	18-29	30-54	≥55
так, я точно знаю, що таке престижність професії		37,1	33,3	41,9	37,7	11,1	37,0	38,7	30,6
так, мені здається, я маю про це уявлення	75,0	55,1	53,2	48,7	46,2	77,8	54,1	48,8	42,1
важко відповісти	25,0	6,4	10,2	7,6	11,5	11,1	5,7	9,7	15,3
ні, я не зовсім уявляю, що таке престижність професії		1,5	2,3	1,2	4,6		2,4	2,2	9,3
ні, я нічого про це не знаю			1,0	0,6			0,8	0,5	2,6

1.1.3. За статтю:

	Учні		Дорослі	
	чол.	жін.	чол.	жін.
так, я точно знаю, що таке престижність професії	39,5	34,4	39,7	32,4
так, мені здається, я маю про це уявлення	47,9	55,5	42,9	51,5
важко відповісти	9,8	7,9	11,8	9,9
ні, я не зовсім уявляю, що таке престижність професії	2,5	1,5	4,1	5,0
ні, я нічого про це не знаю	0,4	0,7	1,5	1,2

1.1.4. За освітою*:

	Учні класу			Вища		Середня	
	9-го	10-го	11-го	повна	неповна	повна	неповна
так, я точно знаю, що таке престижність професії	35,6	35,5	41,6	56,1	34,5	32,0	24,7
так, мені здається, я маю про це уявлення	51,4	55,3	47,3	40,2	55,4	51,2	37,9
важко відповісти	10,1	7,9	7,5	2,8	8,6	11,0	21,0
ні, я не зовсім уявляю, що таке престижність професії	2,2	1,1	3,1	0,9	1,1	5,2	11,4
ні, я нічого про це не знаю	0,7	0,3	0,4		0,4	0,6	5,0

* Тут і далі "Учні класу" – учнівська вибірка, "Вища" і "Середня" – дорослі; до категорії "Вища неповна освіта" віднесено також респондентів, що мають середню спеціальну освіту.

1.1.5. У регіональному розрізі:

	Учні				Дорослі			
	Захід	Центр	Схід	Південь	Захід	Центр	Схід	Південь
так, я точно знаю, що таке престижність професії	39,0	32,0	37,6	43,6	34,2	37,9	36,3	30,7
так, мені здається, я маю про це уявлення	45,6	55,6	54,1	48,3	46,8	46,9	43,5	59,2
важко відповісти	12,9	9,0	6,7	5,8	11,3	9,5	14,8	4,5
ні, я не зовсім уявляю, що таке престижність професії	2,2	2,3	1,3	2,3	5,2	3,9	5,0	5,0
ні, я нічого про це не знаю	0,4	1,0	0,3		2,6	1,7	0,5	0,6

1.1.6. За місцем проживання:

	Учні					Дорослі				
	Київ	обл. ц.	місто	СМТ	село	Київ	обл. ц.	місто	СМТ	село
так, я точно знаю, що таке престижність професії	30,8	38,5	39,6	39,8	33,2	51,5	36,0	37,4	36,3	30,6
так, мені здається, я маю про це уявлення	69,2	49,2	48,9	54,1	53,1	44,1	47,3	50,5	47,1	45,2
важко відповісти		10,3	8,8	4,1	10,4	2,9	11,3	9,6	8,9	14,0
ні, я не зовсім уявляю, що таке престижність професії		0,8	1,9	2,0	3,3	1,5	4,5	2,2	4,5	8,1
ні, я нічого про це не знаю		1,2	0,8				0,9	0,3	3,2	2,1

ДОДАТОК II. ОЦІНЮВАННЯ ПРЕСТИЖНОСТІ ПРОФЕСІЙ ПЕВНОГО СПЕКТРУ

2.1. Динаміка оцінювання респондентами рівня престижності заданого переліку професій (у балах)*

2.1.1. У цілому:

	Учні		Дорослі			Клас	Тип
	2008 р.	2010 р.	2008 р.	2009 р.	2010 р.		
агент страховий	5,43	5,25	4,67	4,40	4,16	3	1
актор	–	6,42	–	6,59	6,09	2	5
аудитор	–	5,11	–	5,33	5,36	2	4
бармен	4,15	4,13	4,28	4,37	4,01	5	1
бетоняр	3,10	2,96	3,48	3,00	3,17	7	2
бухгалтер	5,85	5,68	6,07	5,68	5,97	3	4
вантажник	2,76	2,67	2,93	2,46	2,50	9	2
військовослужбовець	5,48	5,38	5,28	5,53	5,20	5	1
виноградар	3,58	3,79	3,74	3,76	3,65	6	2
вихователь дитячого садка (ясел-садка)	4,09	4,19	4,30	4,58	4,38	2	1
водій автобуса, тролейбуса, трамвая	3,50	3,65	4,08	3,79	3,92	8	2
водій вантажівки	3,80	3,63	4,26	3,62	3,94	8	2
водій автомобіля	4,32	4,12	4,62	4,06	4,19	8	2
вчитель середнього навчально-виховного закладу	4,79	5,06	5,01	5,13	5,07	2	1
гірник (шахтар)	4,08	4,43	4,36	4,15	4,33	7	2
гірник підземний	4,03	4,43	4,29	3,86	4,30	7	3
головний бухгалтер	6,64	6,59	6,98	6,45	6,99	1	1
державний службовець	6,73	6,81	6,95	6,27	7,02	2	4
директор великого підприємства	–	7,92	–	7,56	8,04	1	1
дояр	2,42	2,43	2,81	2,6	2,77	6	2
економіст	6,81	6,53	6,81	6,22	6,23	2	4
експедитор	4,51	4,9	4,72	4,34	4,19	3	3
електрогазоварник	4,01	3,98	4,66	4,41	4,24	7	3
електромонтер з ремонту та обслуговування електроустаткування	4,14	4,18	4,68	4,12	4,24	7	3
інженер-конструктор	6,01	5,41	5,91	5,53	5,52	2	3
інженер-програміст	6,72	6,16	6,61	6,49	6,38	2	4
інженер-технолог	6,08	5,82	5,97	5,22	5,76	2	3
інспектор патрульної служби	–	5,27	–	–	4,86	5	1
касир (в банку)	–	4,96	–	4,31	4,55	4	4
касир торговельного залу	–	4,27	–	3,42	3,90	4	4
керуючий банком	–	7,60	–	7,72	7,71	1	1

* Рівень престижності професій респонденти оцінювали за 9-бальною шкалою, градації якої означали: 1 – найнижчий рівень, 9 – найвищий рівень престижності. Колонка "Клас" – клас за КПУ, колонка "Тип" – тип за Є. Климовим. Позначка "–" у клітині таблиці тут і далі означає, що альтернативи не було у списку.

	Учні		Дорослі			Клас	Тип
	2008 р.	2010 р.	2008 р.	2009 р.	2010 р.		
комірник	3,27	3,60	3,85	4,06	3,58	9	3
кондуктор громадського транспорту	2,56	2,91	3,08	2,69	2,72	5	1
контролер енергонагляду	–	3,73	–	4,56	3,80	9	4
контролер промислових роботів	–	4,12	–	4,27	4,07	3	3
кур'єр	–	3,46	–	2,76	2,93	9	1
кухар	4,57	4,78	4,74	4,76	4,47	5	1
лаборант у науковому підрозділі	–	4,47	–	4,15	4,01	3	4
листоноша	2,88	2,85	3,23	2,92	3,01	4	4
лікар-терапевт	6,04	5,96	6,16	6,11	6,21	2	1
лікар-стоматолог	–	6,62	–	7,1	7,14	2	1
лісник	3,56	3,96	4,23	4,38	4,18	6	2
лісоруб	3,07	3,09	3,43	3,09	3,11	6	2
майстер виробничого навчання	4,41	4,25	4,65	4,37	4,30	3	1
майстер гірничий	4,14	4,05	4,53	4,47	4,27	1	1
маляр	3,65	3,67	4,05	3,45	3,54	7	3
машиніст екскаватора	3,51	3,58	4,22	3,48	3,77	8	3
машиніст крана (кранівник)	3,59	3,72	4,38	3,71	3,88	8	3
машиніст підземних установок	3,73	3,56	4,46	3,93	3,69	8	3
менеджер (управитель) із збуту	5,89	5,15	5,81	4,86	5,35	1	1
механік	4,61	4,18	4,84	4,06	4,40	3	3
молодша медична сестра (санітарка-прибиральниця, санітарка-буфетниця та ін.)	3,43	3,47	3,46	3,21	3,34	5	1
монтажник	3,64	3,68	3,99	3,02	3,73	9	3
муляр	3,45	3,47	4,14	3,60	3,76	7	3
народний депутат України	–	7,81	–	7,88	7,93	1	1
науковий співробітник	–	6,41	–	5,61	6,30	2	4
начальник відділу з реклами	–	6,50	–	5,42	6,34	1	1
нотаріус	–	6,95	–	7,05	7,18	2	1
овочівник	3,32	3,47	3,54	3,37	3,41	6	2
озеленювач	3,54	3,67	3,69	3,93	3,64	6	2
оператор комп'ютерного набору	5,56	5,21	5,39	4,27	4,52	4	4
офіціант	–	3,89	4,19	3,56	3,70	5	1
працівник захисних та/чи охоронних служб (охоронець, стрілець, рятівник)	5,21	5,22	4,79	5,49	4,60	5	1
перукар-модельєр	5,54	5,43	5,26	5,37	5,22	5	1
підприємець	–	6,75	–	6,66	6,77	1	1
підсобний робітник	2,64	3,12	2,46	2,18	2,46	9	3
прибиральник службових приміщень	–	2,26	–	2,21	2,14	9	3
прибиральник територій	2,04	2,09	2,13	2,16	2,03	9	3

	Учні		Дорослі			Клас	Тип
	2008 р.	2010 р.	2008 р.	2009 р.	2010 р.		
продавець непродовольчих товарів	3,54	3,56	3,83	3,80	3,64	5	1
продавець продовольчих товарів	3,61	3,70	3,94	4,12	3,67	5	1
птахівник	–	3,18	–	3,32	3,08	6	2
регент	–	4,03	–	–	3,93	3	1
рибалка прибережного лову	3,05	3,20	3,38	3,25	3,09	6	2
рибовод (кваліфікований робітник)	3,68	3,87	3,80	3,77	3,72	6	2
робітник на низькокваліфікованих ручних роботах у сільському господарстві	2,46	2,64	2,44	2,27	2,28	9	2
садівник	3,25	3,35	3,45	3,78	3,26	6	2
секретар	4,75	4,66	4,58	4,08	4,12	4	4
сестра медична	4,74	4,47	4,76	4,36	4,43	3	1
слюсар з ремонту автомобілів	4,80	4,41	5,25	4,96	4,74	7	3
слюсар-ремонтник	4,25	4,01	4,67	3,63	4,19	7	3
слюсар-сантехнік	4,01	3,85	4,39	3,63	3,95	7	3
столяр	4,04	3,82	4,46	4,04	4,10	7	3
сторож	2,76	2,87	2,71	2,38	2,69	9	1
суддя	–	7,59	–	7,83	7,68	2	1
токарь	3,69	3,91	4,08	3,75	3,99	8	3
тваринник	3,29	3,61	3,43	3,15	3,28	6	2
технік-технолог з виробництва борошняних, кондитерських виробів і харчоконцентратів	–	4,61	–	4,57	4,47	3	3
тракторист-машиніст	3,12	3,03	3,50	3,41	3,24	8	3
туризмознавець	–	5,38	–	4,73	5,13	2	4
укладальник-пакувальник	2,79	3,08	2,85	2,72	2,76	9	3
фахівець із готельної справи	–	5,75	–	5,07	5,45	2	1
фахівець із санаторно-курортної справи	–	5,81	–	5,02	5,74	2	1
фахівець з інформаційних технологій (ІТ)	–	6,22	–	5,40	6,29	3	4
фельдшер	4,28	4,68	4,62	4,87	4,80	3	1
фрезерувальник	3,76	3,81	4,13	3,75	3,88	8	3
швачка	3,86	3,52	4,28	3,52	3,87	8	3

2.1.2. За віком:

	Повні роки в учнів						Повні роки в дорослих		
	13	14	15	16	17	18	18-29	30-54	≥55
агент страховий	4,75	5,63	5,23	5,19	4,80	3,40	4,50	4,10	4,10
актор	8,75	6,69	6,42	6,20	6,40	5,70	6,20	6,10	6,00
аудитор	4,75	5,13	5,19	4,89	5,42	5,50	5,20	5,50	5,20
бармен	4,50	4,40	4,15	3,89	4,19	3,30	3,90	4,10	3,90
бетоняр	2,50	3,30	2,98	2,80	2,67	2,20	2,90	3,20	3,30

	Повні роки в учнів						Повні роки в дорослих		
	13	14	15	16	17	18	18-29	30-54	≥55
бухгалтер	3,75	5,92	5,75	5,50	5,53	5,20	5,90	5,90	6,10
вантажник	2,50	3,11	2,65	2,50	2,33	1,60	2,40	2,50	2,60
військовослужбовець	4,25	5,65	5,42	5,29	5,11	3,40	5,30	5,00	5,50
виноградар	4,00	3,90	3,70	3,94	3,51	2,80	3,60	3,60	3,70
вихователь дитячого садка (ясел-садка)	5,00	4,39	4,24	4,07	3,94	3,40	4,20	4,20	4,70
водій автобуса, тролей-буса, трамвая	4,25	3,62	3,65	3,57	3,88	3,80	3,60	3,90	4,20
водій вантажівки	4,75	3,76	3,78	3,39	3,57	3,20	3,60	4,00	4,10
водій автомобіля	4,75	4,14	4,24	4,00	4,05	3,20	3,80	4,20	4,40
вчитель середнього навчально-виховного закладу	6,25	5,29	5,13	4,90	4,90	3,90	4,90	4,90	5,40
гірник (шахтар)	4,50	4,60	4,28	4,54	4,24	4,40	4,10	4,20	4,70
гірник підземний	5,25	4,36	4,10	4,38	3,95	4,50	4,10	4,10	4,70
головний бухгалтер	5,25	6,70	6,55	6,58	6,56	6,80	6,70	7,00	7,10
державний службовець	6,25	6,74	6,82	6,89	6,77	7,10	7,00	7,00	7,10
директор великого підприємства	6,75	7,80	7,91	7,98	8,08	8,20	8,00	8,10	8,00
дояр	1,00	2,57	2,49	2,37	2,20	1,40	2,60	2,60	3,10
економіст	5,25	6,74	6,58	6,44	6,27	6,20	6,10	6,20	6,30
експедитор	5,00	5,25	4,97	4,73	4,55	3,60	4,20	4,20	4,20
електрогазоварник	4,50	4,19	3,95	3,81	4,06	3,50	3,70	4,30	4,50
електромонтер з ремонту та обслуговування електроустаткування	4,50	4,28	4,19	4,11	4,16	4,10	3,90	4,20	4,40
інженер-конструктор	5,00	5,43	5,36	5,43	5,49	5,50	5,50	5,40	5,70
інженер-програміст	4,75	6,13	6,06	6,20	6,39	6,70	6,40	6,40	6,40
інженер-технолог	5,25	5,87	5,71	5,93	5,72	6,20	5,80	5,60	5,90
інспектор патрульної служби	5,50	5,47	5,38	5,11	5,01	4,30	4,70	4,80	5,10
касир (в банку)	5,00	5,16	4,95	4,91	4,74	3,90	4,40	4,50	4,60
касир торговельного залу	5,25	4,51	4,28	4,22	3,99	2,60	3,80	3,80	4,10
керуючий банком	6,25	7,77	7,50	7,53	7,68	8,70	7,60	7,80	7,60
комірник	4,50	3,67	3,71	3,48	3,47	3,20	3,00	3,60	3,90
кондуктор громадського транспорту	3,75	3,30	2,93	2,70	2,62	2,40	2,60	2,60	2,90
контролер енергонагляду	3,50	4,01	3,74	3,57	3,60	3,60	3,60	3,80	4,00
контролер промислових роботів	4,50	4,43	4,08	3,90	4,21	3,80	3,90	4,00	4,20
кур'єр	3,75	3,79	3,34	3,49	3,15	2,00	3,00	2,80	3,00

	Повні роки в учнів						Повні роки в дорослих		
	13	14	15	16	17	18	18-29	30-54	≥55
кухар	4,25	4,99	4,88	4,59	4,62	3,50	4,50	4,50	4,50
лаборант у науковому підрозділі	3,00	4,67	4,54	4,36	4,22	3,00	4,10	3,90	4,20
листоноша	2,75	2,84	2,87	2,97	2,53	2,40	2,80	2,90	3,20
лікар-терапевт	5,75	5,96	6,01	5,98	5,73	5,80	6,10	6,20	6,30
лікар-стоматолог	5,25	6,66	6,67	6,58	6,54	6,50	7,00	7,20	7,10
лісник	3,25	3,84	3,97	3,97	4,17	4,90	3,80	4,20	4,40
лісоруб	4,25	3,38	3,11	2,97	2,77	2,40	2,90	3,10	3,30
майстер виробничого навчання	4,00	4,45	4,29	4,10	4,10	4,20	4,10	4,20	4,60
майстер гірничий	3,75	4,15	4,11	3,95	4,04	3,30	3,90	4,20	4,60
маляр	3,50	3,90	3,62	3,61	3,51	3,40	3,40	3,50	3,70
машиніст екскаватора	3,50	3,77	3,54	3,46	3,63	3,70	3,50	3,70	4,00
машиніст крана (кранівник)	4,25	3,83	3,68	3,61	3,83	4,30	3,50	3,90	4,10
машиніст підземних установок	3,25	3,75	3,57	3,45	3,50	2,90	3,30	3,70	3,90
менеджер (управитель) із збуту	5,75	5,33	5,10	5,15	5,02	4,20	5,30	5,40	5,40
механік	5,50	4,24	4,21	4,12	4,12	3,50	4,10	4,40	4,60
молодша медична сестра (санітарка-прибиральниця, санітарка-буфетниця та ін.)	4,75	3,71	3,57	3,38	3,01	1,80	3,30	3,30	3,40
монтажник	4,25	3,80	3,60	3,66	3,67	3,70	3,50	3,70	4,00
муляр	4,00	3,55	3,43	3,46	3,41	4,00	3,50	3,80	3,90
народний депутат України	6,00	7,83	7,89	7,77	7,77	6,60	8,00	8,00	7,80
науковий співробітник	5,00	6,61	6,42	6,39	6,18	5,20	6,40	6,20	6,40
начальник відділу з реклами	4,50	6,64	6,42	6,58	6,35	5,70	6,40	6,40	6,20
нотаріус	5,25	7,06	7,04	6,91	6,73	5,00	7,30	7,30	7,00
овочівник	4,00	3,58	3,56	3,40	3,20	2,00	3,30	3,30	3,60
озеленювач	5,25	3,79	3,77	3,55	3,39	3,80	3,40	3,70	3,80
оператор комп'ютерного набору	5,25	5,57	5,27	5,10	4,70	3,70	4,50	4,50	4,60
офіціант	6,50	3,94	3,89	3,87	3,74	3,80	3,40	3,80	3,80
працівник захисних та/чи охоронних служб (охоронець, стрілець, рятівник)	5,75	5,39	5,21	5,20	5,05	4,20	4,70	4,70	4,40
перукар-модельєр	6,50	5,63	5,42	5,35	5,24	4,80	5,10	5,40	5,10
підприємець	6,25	6,60	6,75	6,75	6,99	7,60	6,90	6,80	6,70
підсобний робітник	4,25	3,43	3,20	3,04	2,53	1,60	2,50	2,40	2,50

	Повні роки в учнів						Повні роки в дорослих		
	13	14	15	16	17	18	18-29	30-54	≥55
прибиральник службових приміщень	3,50	2,46	2,26	2,27	1,88	1,70	2,00	2,10	2,30
прибиральник територій	4,00	2,30	2,09	2,06	1,67	1,60	1,90	2,00	2,10
продавець непродовольчих товарів	3,75	3,72	3,52	3,50	3,50	4,00	3,50	3,60	3,70
продавець продовольчих товарів	4,00	3,96	3,73	3,58	3,38	3,60	3,50	3,70	3,80
птахівник	4,75	3,40	3,18	3,11	2,89	3,40	3,00	3,00	3,30
регент	3,00	4,09	4,13	3,97	3,77	4,44	4,00	3,80	4,00
рибалка прибережного лову	2,33	3,25	3,28	3,23	2,80	3,80	2,90	3,10	3,20
рибовод (кваліфікований робітник)	2,75	3,99	3,95	3,74	3,79	4,20	3,70	3,60	3,80
робітник на низькокваліфікованих ручних роботах у сільському господарстві	4,25	2,89	2,75	2,53	2,15	1,40	2,30	2,20	2,40
садівник	3,50	3,54	3,46	3,19	3,09	2,90	3,10	3,20	3,40
секретар	4,25	5,00	4,66	4,46	4,51	4,20	4,10	4,10	4,20
сестра медична	4,00	4,67	4,53	4,31	4,38	3,60	4,30	4,40	4,60
слюсар з ремонту автомобілів	5,00	4,47	4,39	4,32	4,51	4,70	4,40	4,80	4,90
слюсар-ремонтник	4,25	4,19	4,00	3,93	3,89	3,30	3,90	4,10	4,50
слюсар-сантехнік	4,00	3,94	3,82	3,86	3,77	3,40	3,60	3,90	4,20
столяр	4,25	3,83	3,74	3,87	3,88	3,60	3,80	4,00	4,40
сторож	3,00	3,07	2,94	2,86	2,36	2,10	2,60	2,70	2,80
суддя	5,50	7,48	7,61	7,64	7,68	7,30	7,70	7,70	7,60
токарь	3,50	3,89	4,03	3,90	3,68	3,60	3,70	3,90	4,30
тваринник	3,25	3,76	3,69	3,55	3,24	3,50	3,20	3,20	3,50
технік-технолог з виробництва борошняних, кондитерських виробів і харчоконцентратів	4,00	4,89	4,59	4,56	4,29	4,20	4,40	4,40	4,50
тракторист-машиніст	3,50	3,14	3,04	2,98	2,99	2,20	2,90	3,20	3,50
туризмознавець	4,00	5,55	5,31	5,35	5,40	4,40	5,10	5,20	5,10
укладальник-пакувальник	4,00	3,32	3,15	2,93	2,75	2,50	2,60	2,70	3,00
фахівець із готельної справи	5,25	5,92	5,62	5,72	5,93	5,10	5,50	5,60	5,30
фахівець із санаторно-курортної справи	6,00	5,88	5,72	5,82	5,95	5,30	5,60	5,90	5,60
фахівець з інформаційних технологій (ІТ)	5,75	6,17	6,15	6,26	6,46	5,80	6,40	6,30	6,20

	Повні роки в учнів						Повні роки в дорослих		
	13	14	15	16	17	18	18-29	30-54	≥55
фельдшер	4,25	4,86	4,67	4,58	4,67	4,00	4,60	4,70	5,0
фрезерувальник	5,25	4,09	3,79	3,67	3,64	3,30	3,70	3,80	4,20
швачка	4,00	3,72	3,57	3,49	3,10	2,30	3,60	3,80	4,10

2.1.3. За статтю:

	Учні		Дорослі	
	чол.	жін.	чол.	жін.
агент страховий	5,25	5,24	4,20	4,10
актор	6,28	6,53	6,0	6,20
аудитор	5,01	5,21	5,30	5,40
бармен	4,15	4,11	4,00	4,00
бетоняр	3,01	2,92	3,30	3,10
бухгалтер	5,60	5,76	5,90	6,00
вантажник	2,73	2,61	2,60	2,50
військовослужбовець	5,53	5,23	5,30	5,20
виноградар	3,91	3,67	3,80	3,60
вихователь дитячого садка (ясел-садка)	3,94	4,42	4,30	4,50
водій автобуса, тролейбуса, трамвая	3,74	3,56	4,00	3,90
водій вантажівки	3,85	3,43	4,00	3,90
водій автомобіля	4,25	3,98	4,20	4,20
вчитель середнього навчально-виховного закладу	4,79	5,33	5,00	5,10
гірник (шахтар)	4,57	4,29	4,40	4,30
гірник підземний	4,43	4,04	4,40	4,20
головний бухгалтер	6,55	6,63	6,80	7,10
державний службовець	6,79	6,83	6,90	7,10
директор великого підприємства	7,92	7,92	7,90	8,10
дояр	2,46	2,40	2,90	2,70
економіст	6,45	6,60	6,10	6,30
експедитор	4,82	4,98	4,20	4,20
електрогазоварник	4,15	3,80	4,30	4,20
електромонтер з ремонту та обслуговування електроустаткування	4,31	4,05	4,30	4,20
інженер-конструктор	5,65	5,17	5,60	5,40
інженер-програміст	6,36	5,95	6,40	6,40
інженер-технолог	6,05	5,59	5,80	5,70
інспектор патрульної служби	5,21	5,33	4,90	4,80
касир (в банку)	4,91	5,00	4,40	4,60
касир торговельного залу	4,26	4,28	3,80	4,00
керуючий банком	7,49	7,70	7,60	7,80
комірник	3,51	3,69	3,50	3,60

	Учні		Дорослі	
	чол.	жін.	чол.	жін.
кондуктор громадського транспорту	2,98	2,85	2,80	2,70
контролер енергонагляду	3,85	3,62	3,90	3,80
контролер промислових роботів	4,28	3,96	4,20	4,00
кур'єр	3,53	3,40	2,90	2,90
кухар	4,73	4,83	4,50	4,50
лаборант у науковому підрозділі	4,45	4,49	4,00	4,00
листоноша	2,93	2,77	3,00	3,10
лікар-терапевт	5,73	6,17	6,20	6,20
лікар-стоматолог	6,40	6,82	7,00	7,30
лісник	4,12	3,82	4,10	4,20
лісоруб	3,20	2,99	3,10	3,10
майстер виробничого навчання	4,25	4,24	4,30	4,30
майстер гірничий	4,17	3,93	4,40	4,20
маляр	3,79	3,55	3,60	3,50
машиніст екскаватора	3,76	3,40	3,90	3,70
машиніст крана (кранівник)	3,95	3,49	4,00	3,80
машиніст підземних установок	3,82	3,32	3,90	3,60
менеджер (управитель) із збуту	5,26	5,04	5,30	5,40
механік	4,44	3,94	4,50	4,30
молодша медична сестра (санітарка-прибиральниця, санітарка-буфетниця та ін.)	3,34	3,60	3,30	3,40
монтажник	3,78	3,58	3,80	3,70
муляр	3,59	3,36	3,90	3,70
народний депутат України	7,65	7,96	7,90	8,00
науковий співробітник	6,31	6,51	6,20	6,30
начальник відділу з реклами	6,31	6,66	6,30	6,40
нотаріус	6,80	7,08	7,10	7,30
овочівник	3,43	3,49	3,40	3,40
озеленювач	3,64	3,69	3,60	3,70
оператор комп'ютерного набору	5,25	5,17	4,50	4,60
офіціант	3,89	3,88	3,70	3,70
працівник захисних та/чи охоронних служб (охоронець, стрілець, рятівник)	5,28	5,17	4,60	4,60
перукар-модельєр	4,94	5,89	5,10	5,30
підприємець	6,65	6,84	6,80	6,80
підсобний робітник	3,02	3,21	2,40	2,50
прибиральник службових приміщень	2,38	2,16	2,20	2,10
прибиральник територій	2,19	1,99	2,10	2,00
продавець непродовольчих товарів	3,60	3,52	3,60	3,70
продавець продовольчих товарів	3,73	3,67	3,70	3,70

	Учні		Дорослі	
	чол.	жін.	чол.	жін.
птахівник	3,26	3,11	3,20	3,00
регент	4,02	4,03	3,90	3,90
рибалка прибережного лову	3,48	2,94	3,20	3,00
рибовод (кваліфікований робітник)	4,10	3,66	3,80	3,60
робітник на низькокваліфікованих ручних роботах у сільському господарстві	2,75	2,54	2,30	2,20
садівник	3,35	3,36	3,20	3,30
секретар	4,44	4,86	4,00	4,20
сестра медична	4,26	4,67	4,30	4,50
слюсар з ремонту автомобілів	4,60	4,21	4,80	4,70
слюсар-ремонтник	4,26	3,77	4,30	4,10
слюсар-сантехнік	4,04	3,66	4,00	3,90
столяр	4,01	3,64	4,20	4,00
сторож	2,90	2,86	2,80	2,60
суддя	7,61	7,56	7,60	7,80
токарь	4,12	3,71	4,20	3,80
тваринник	3,64	3,58	3,30	3,20
технік-технолог з виробництва борошняних, кондитерських виробів і харчоконцентратів	4,61	4,62	4,40	4,50
тракторист-машиніст	3,24	2,84	3,40	3,10
туризмознавець	5,04	5,70	4,90	5,30
укладальник-пакувальник	3,13	3,03	2,80	2,70
фахівець із готельної справи	5,54	5,94	5,30	5,60
фахівець із санаторно-курортної справи	5,59	6,01	5,50	5,90
фахівець з інформаційних технологій (ІТ)	6,27	6,15	6,20	6,40
фельдшер	4,57	4,79	4,70	4,90
фрезерувальник	3,90	3,72	4,00	3,80
швачка	3,28	3,75	3,80	4,00

2.1.4. За освітою:

	Учні класу			Вища		Середня	
	9-го	10-го	11-го	повна	неповна	повна	неповна
агент страховий	5,26	5,42	4,91	4,10	4,20	4,30	3,90
актор	6,48	6,39	6,28	6,10	6,00	6,20	5,90
аудитор	5,11	5,17	5,03	5,50	5,60	5,30	5,00
бармен	4,18	4,13	4,00	3,80	4,10	4,00	3,90
бетоняр	3,02	3,01	2,74	3,00	3,10	3,10	3,50
бухгалтер	5,69	5,74	5,55	5,90	6,10	5,90	6,10
вантажник	2,79	2,67	2,35	2,30	2,40	2,50	2,80
військовослужбовець	5,34	5,48	5,28	5,00	5,10	5,30	5,30

	Учні класу			Вища		Середня	
	9-го	10-го	11-го	повна	неповна	повна	неповна
виноградар	3,72	3,97	3,68	3,60	3,60	3,70	3,70
вихователь дитячого садка (ясел-садка)	4,23	4,30	3,90	4,20	4,50	4,30	4,60
водій автобуса, тролейбуса, трамвая	3,62	3,73	3,59	3,60	4,00	3,90	4,20
водій вантажівки	3,68	3,69	3,43	3,70	4,00	3,90	4,20
водій автомобіля	4,10	4,30	3,88	4,00	4,20	4,10	4,50
вчитель середнього навчально-виховного закладу	5,07	5,14	4,90	4,80	5,00	5,00	5,60
гірник (шахтар)	4,33	4,62	4,36	3,90	4,40	4,30	4,60
гірник підземний	4,15	4,45	4,08	4,00	4,30	4,30	4,60
головний бухгалтер	6,57	6,66	6,54	6,80	7,10	7,00	7,10
державний службовець	6,74	6,96	6,75	7,00	7,10	7,00	7,10
директор великого підприємства	7,81	7,96	8,09	8,20	8,10	8,00	7,90
дояр	2,47	2,52	2,21	2,60	2,70	2,70	3,20
економіст	6,72	6,38	6,31	6,20	6,30	6,30	6,10
експедитор	4,98	4,93	4,68	4,20	4,30	4,20	4,10
електрогазоварник	4,01	3,93	3,95	4,00	4,20	4,30	4,50
електромонтер з ремонту та обслуговування електроустановок	4,17	4,24	4,14	4,00	4,20	4,20	4,50
інженер-конструктор	5,33	5,49	5,46	5,30	5,50	5,50	5,70
інженер-програміст	6,07	6,24	6,24	6,60	6,40	6,30	6,10
інженер-технолог	5,79	5,88	5,78	5,90	5,70	5,70	5,80
інспектор патрульної служби	5,32	5,40	4,97	4,80	4,80	4,90	5,00
касир (в банку)	4,97	4,99	4,86	4,40	4,60	4,60	4,50
касир торговельного залу	4,28	4,30	4,18	3,80	3,90	3,90	4,00
керуючий банком	7,60	7,52	7,69	7,60	7,80	7,80	7,50
комірник	3,66	3,66	3,40	3,40	3,50	3,50	4,00
кондуктор громадського транспорту	3,02	2,96	2,59	2,50	2,70	2,70	3,00
контролер енергонагляду	3,81	3,81	3,43	3,70	3,70	3,80	4,00
контролер промислових робіт	4,21	4,11	3,90	4,10	4,00	4,10	4,20
кур'єр	3,51	3,51	3,21	2,90	2,90	2,90	3,00
кухар	4,82	4,85	4,54	4,40	4,40	4,50	4,50
лаборант у науковому підрозділі	4,52	4,52	4,20	3,80	4,00	4,00	4,20
листоноша	2,81	3,00	2,69	2,80	2,90	3,00	3,30
лікар-терапевт	5,90	5,98	6,03	6,00	6,20	6,20	6,30
лікар-стоматолог	6,63	6,48	6,78	7,30	7,10	7,20	7,00
лісник	3,87	4,04	4,04	4,10	4,10	4,20	4,30

	Учні класу			Вища		Середня	
	9-го	10-го	11-го	повна	неповна	повна	неповна
лісоруб	3,14	3,13	2,90	3,20	3,10	3,10	3,20
майстер виробничого навчання	4,31	4,27	4,05	4,20	4,20	4,30	4,50
майстер гірничий	4,08	4,07	3,95	4,00	4,20	4,30	4,50
маляр	3,71	3,75	3,44	3,40	3,40	3,60	3,70
машиніст екскаватора	3,61	3,61	3,45	3,50	3,60	3,80	4,10
машиніст крана (кранівник)	3,77	3,77	3,52	3,70	3,70	3,90	4,20
машиніст підземних установок	3,56	3,62	3,44	3,50	3,60	3,70	3,90
менеджер (управитель) із збуту	5,12	5,22	5,10	5,40	5,40	5,40	5,20
механік	4,15	4,34	4,00	4,20	4,40	4,40	4,60
молодша медична сестра (санітарка-прибиральниця, санітарка-буфетниця та ін.)	3,52	3,53	3,25	3,30	3,40	3,30	3,40
монтажник	3,66	3,78	3,54	3,70	3,70	3,70	4,00
муляр	3,42	3,66	3,28	3,70	3,90	3,70	3,90
народний депутат України	7,81	7,84	7,77	8,10	8,10	7,80	7,80
науковий співробітник	6,48	6,37	6,29	6,10	6,30	6,30	6,40
начальник відділу з реклами	6,49	6,47	6,55	6,40	6,50	6,30	6,20
нотаріус	6,97	6,90	6,97	7,30	7,20	7,10	7,10
овочівник	3,47	3,57	3,26	3,40	3,30	3,30	3,70
озеленювач	3,70	3,75	3,45	3,80	3,60	3,60	3,70
оператор комп'ютерного набору	5,36	5,18	4,88	4,30	4,50	4,50	4,70
офіціант	3,90	3,99	3,67	3,70	3,70	3,60	3,80
працівник захисних та/чи охоронних служб (охоронець, стрілець, рятівник)	5,20	5,30	5,15	4,40	4,60	4,70	4,60
перукар-модельєр	5,53	5,34	5,30	5,10	5,30	5,30	5,00
підприємець	6,68	6,71	6,93	6,70	6,80	6,90	6,50
підсобний робітник	3,22	3,20	2,78	2,40	2,40	2,40	2,70
прибиральник службових приміщень	2,36	2,32	1,97	1,90	2,00	2,10	2,50
прибиральник територій	2,15	2,17	1,80	1,80	2,00	2,10	2,20
продавець непродовольчих товарів	3,57	3,68	3,35	3,50	3,70	3,60	3,80
продавець продовольчих товарів	3,78	3,78	3,37	3,50	3,70	3,60	3,80
птахівник	3,24	3,22	2,98	2,90	3,10	3,10	3,20
регент	4,08	4,12	3,76	3,80	4,00	4,00	3,90
рибалка прибережного лову	3,20	3,40	2,88	2,90	3,10	3,10	3,20
рибовод (кваліфікований робітник)	3,93	3,92	3,67	3,60	3,70	3,80	3,70

	Учні класу			Вища		Середня	
	9-го	10-го	11-го	повна	неповна	повна	неповна
робітник на низькокваліфікованих ручних роботах у сільському господарстві	2,69	2,69	2,45	2,10	2,20	2,30	2,40
садівник	3,46	3,35	3,08	3,30	3,20	3,20	3,40
секретар	4,71	4,67	4,48	4,00	4,10	4,20	4,10
сестра медична	4,45	4,53	4,40	4,30	4,30	4,40	4,60
слюсар з ремонту автомобілів	4,38	4,51	4,30	4,70	4,60	4,70	5,00
слюсар-ремонтник	3,99	4,12	3,85	4,20	4,00	4,10	4,60
слюсар-сантехнік	3,84	3,91	3,75	3,90	3,80	3,90	4,30
столяр	3,78	3,87	3,81	4,10	4,00	4,00	4,30
сторож	2,93	3,00	2,53	2,50	2,60	2,80	2,80
суддя	7,51	7,65	7,65	7,70	7,80	7,70	7,60
токарь	3,89	4,03	3,76	3,90	3,80	3,90	4,40
тваринник	3,64	3,74	3,31	3,10	3,10	3,30	3,50
технік-технолог з виробництва борошняних, кондитерських виробів і харчоконцентратів	4,67	4,66	4,40	4,30	4,50	4,50	4,60
тракторист-машиніст	3,03	3,08	2,98	3,10	3,10	3,10	3,70
туризмознавець	5,32	5,36	5,51	5,30	5,20	5,10	4,90
укладальник-пакувальник	3,18	3,08	2,81	2,60	2,70	2,70	3,00
фахівець із готельної справи	5,70	5,67	5,95	5,50	5,60	5,50	5,10
фахівець із санаторно-курортної справи	5,78	5,70	6,02	5,80	5,80	5,80	5,50
фахівець з інформаційних технологій (ІТ)	6,16	6,17	6,40	6,70	6,50	6,20	5,90
фельдшер	4,71	4,63	4,67	4,60	4,80	4,80	5,10
фрезерувальник	3,89	3,76	3,69	3,70	3,90	3,80	4,10
швачка	3,51	3,63	3,36	3,80	3,80	3,90	4,00

2.1.5. У регіональному розрізі:

	Вибірка	Захід	Центр	Схід	Південь
агент страховий	учні	4,98	5,35	5,34	5,32
	дорослі	4,30	4,30	4,00	3,90
актор	учні	6,31	6,55	6,53	6,08
	дорослі	6,20	6,10	6,10	5,80
аудитор	учні	5,37	5,23	4,98	4,65
	дорослі	5,40	5,50	5,10	5,60
бармен	учні	4,28	4,09	4,13	3,96
	дорослі	4,20	4,10	3,70	4,10
бетоняр	учні	2,91	2,87	2,95	3,27
	дорослі	3,20	3,20	3,20	3,10

	Вибірка	Захід	Центр	Схід	Південь
бухгалтер	учні	5,80	5,66	5,62	5,62
	дорослі	6,20	6,00	5,80	6,00
вантажник	учні	2,76	2,45	2,64	3,03
	дорослі	2,60	2,70	2,40	2,20
військовослужбовець	учні	5,20	5,39	5,34	5,75
	дорослі	5,50	5,30	5,00	5,00
виноградар	учні	3,43	3,76	4,09	3,93
	дорослі	3,90	3,80	3,30	3,80
вихователь дитячого садка (ясел-садка)	учні	4,61	4,06	3,86	4,35
	дорослі	4,70	4,60	4,00	4,30
водій автобуса, тролейбуса, трамвая	учні	4,12	3,52	3,50	3,38
	дорослі	4,10	4,00	3,90	3,50
водій вантажівки	учні	4,02	3,47	3,60	3,43
	дорослі	4,10	3,90	4,00	3,70
водій автомобіля	учні	4,45	3,97	4,10	3,90
	дорослі	4,30	4,20	4,10	4,20
вчитель середнього навчально- виховного закладу	учні	5,55	4,92	4,79	5,05
	дорослі	5,40	5,30	4,70	5,00
гірник (шахтар)	учні	4,16	4,19	4,74	4,84
	дорослі	4,20	4,20	4,50	4,20
гірник підземний	учні	3,86	4,06	4,59	4,62
	дорослі	4,10	4,10	4,60	4,20
головний бухгалтер	учні	6,77	6,53	6,59	6,46
	дорослі	7,30	6,90	6,80	7,00
державний службовець	учні	7,04	6,80	6,91	6,30
	дорослі	7,40	7,00	6,90	6,80
директор великого підприємства	учні	7,97	8,11	7,82	7,60
	дорослі	8,20	8,10	7,90	8,10
дояр	учні	2,23	2,16	2,93	2,46
	дорослі	2,70	2,90	2,70	2,60
економіст	учні	6,62	6,55	6,43	6,52
	дорослі	6,10	6,40	6,10	6,30
експедитор	учні	4,88	4,88	4,95	4,92
	дорослі	4,10	4,40	4,00	4,30
електрогазоварник	учні	3,99	3,86	3,97	4,21
	дорослі	4,10	4,40	4,10	4,30
електромонтер з ремонту та обслу- гування електроустаткування	учні	4,23	4,04	4,21	4,37
	дорослі	4,20	4,30	4,20	4,30
інженер-конструктор	учні	5,51	5,42	5,42	5,20
	дорослі	5,40	5,80	5,30	5,50

	Вибірка	Захід	Центр	Схід	Південь
інженер-програміст	учні	6,23	6,21	6,27	5,71
	дорослі	6,00	6,50	6,30	6,60
інженер-технолог	учні	5,91	5,77	5,89	5,62
	дорослі	5,60	6,00	5,60	5,90
інспектор патрульної служби	учні	5,50	4,84	5,69	5,10
	дорослі	5,10	4,90	4,70	4,80
касир (в банку)	учні	5,14	4,80	5,02	4,89
	дорослі	5,00	4,60	4,30	4,40
касир торговельного залу	учні	4,46	4,02	4,49	4,09
	дорослі	4,30	4,00	3,60	3,90
керуючий банком	учні	7,80	7,87	7,26	7,27
	дорослі	7,60	7,80	7,70	7,80
комірник	учні	3,65	3,37	3,81	3,67
	дорослі	3,60	4,00	3,20	3,70
кондуктор громадського транспорту	учні	3,25	2,75	2,86	2,78
	дорослі	3,00	2,90	2,60	2,20
контролер енергонагляду	учні	3,94	3,64	3,62	3,81
	дорослі	3,70	3,80	3,80	3,90
контролер промислових робіт	учні	4,36	4,07	3,96	4,12
	дорослі	4,00	4,10	4,00	4,20
кур'єр	учні	3,24	3,37	3,60	3,77
	дорослі	3,20	3,00	2,70	2,80
кухар	учні	4,69	4,83	4,56	5,19
	дорослі	4,70	4,60	4,00	4,80
лаборант у науковому підрозділі	учні	4,78	4,43	4,23	4,44
	дорослі	4,20	4,40	3,60	3,80
листоноша	учні	2,67	2,68	3,23	2,82
	дорослі	3,30	3,10	2,90	2,60
лікар-терапевт	учні	6,51	5,78	5,85	5,60
	дорослі	6,50	6,30	5,90	6,30
лікар-стоматолог	учні	7,18	6,55	6,43	6,17
	дорослі	7,10	7,20	7,00	7,30
лісник	учні	4,45	3,86	3,87	3,54
	дорослі	4,80	4,70	3,60	3,60
лісоруб	учні	3,24	2,89	3,23	3,03
	дорослі	3,50	3,30	2,80	2,90
майстер виробничого навчання	учні	4,43	4,16	4,12	4,36
	дорослі	4,30	4,50	4,00	4,50
майстер гірничий	учні	4,05	4,02	4,03	4,15
	дорослі	3,90	4,30	4,40	4,30

	Вибірка	Захід	Центр	Схід	Південь
маляр	учні	3,80	3,63	3,51	3,82
	дорослі	3,60	3,80	3,40	3,30
машиніст екскаватора	учні	3,81	3,42	3,47	3,73
	дорослі	3,70	4,00	3,60	3,70
машиніст крана (кранівник)	учні	3,93	3,66	3,52	3,86
	дорослі	3,90	4,20	3,60	3,80
машиніст підземних установок	учні	3,52	3,59	3,44	3,77
	дорослі	3,50	3,80	3,80	3,50
менеджер (управитель) із збуту	учні	5,22	5,22	5,05	5,06
	дорослі	5,00	5,30	5,60	5,50
механік	учні	4,19	4,08	4,15	4,42
	дорослі	4,20	4,50	4,30	4,60
молодша медична сестра (санітарка-прибиральниця, санітарка-буфетниця та ін.)	учні	3,77	3,22	3,35	3,75
	дорослі	3,60	3,50	3,10	3,20
монтажник	учні	3,86	3,64	3,48	3,81
	дорослі	3,80	3,80	3,50	3,80
муляр	учні	3,75	3,35	3,26	3,66
	дорослі	4,00	3,70	3,70	3,70
народний депутат України	учні	8,02	7,71	7,81	7,69
	дорослі	8,00	8,00	7,80	8,00
науковий співробітник	учні	6,53	6,39	6,50	6,12
	дорослі	6,40	6,50	6,00	6,30
начальник відділу з реклами	учні	6,56	6,73	6,33	6,17
	дорослі	6,20	6,40	6,40	6,20
нотаріус	учні	7,10	6,88	7,03	6,68
	дорослі	7,10	7,20	7,10	7,40
овочівник	учні	3,31	3,41	3,66	3,50
	дорослі	3,40	3,60	3,20	3,50
озеленювач	учні	3,70	3,62	3,72	3,63
	дорослі	3,70	3,80	3,40	3,70
оператор комп'ютерного набору	учні	5,31	5,12	5,30	5,08
	дорослі	4,60	4,70	4,40	4,30
офіціант	учні	4,21	3,75	3,92	3,59
	дорослі	4,00	3,80	3,40	3,60
працівник захисних та/чи охоронних служб (охоронець, стрілець, рятівник)	учні	5,11	5,02	5,56	5,25
	дорослі	4,80	4,70	4,40	4,50
перукар-модельєр	учні	5,53	5,37	5,50	5,25
	дорослі	5,50	5,40	4,90	5,30

	Вибірка	Захід	Центр	Схід	Південь
підприємець	учні	7,13	7,01	6,38	6,21
	дорослі	7,10	6,90	6,70	6,30
підсобний робітник	учні	2,79	3,03	3,24	3,67
	дорослі	2,60	2,70	2,30	2,30
прибиральник службових приміщень	учні	2,20	2,17	2,34	2,43
	дорослі	2,30	2,30	2,10	1,80
прибиральник територій	учні	1,93	1,92	2,30	2,33
	дорослі	2,10	2,10	2,00	1,80
продавець непродовольчих товарів	учні	3,98	3,57	3,28	3,37
	дорослі	3,90	4,00	3,20	3,60
продавець продовольчих товарів	учні	4,18	3,63	3,38	3,59
	дорослі	3,80	4,00	3,30	3,70
птахівник	учні	3,33	2,96	3,28	3,24
	дорослі	3,20	3,20	2,80	3,20
регент	учні	4,51	3,91	4,02	3,51
	дорослі	4,30	4,20	3,60	3,70
рибалка прибережного лову	учні	3,22	3,15	3,21	3,28
	дорослі	3,30	3,30	2,80	3,00
рибовод (кваліфікований робітник)	учні	4,00	3,94	3,62	3,96
	дорослі	3,80	4,20	3,30	3,50
робітник на низькокваліфікованих ручних роботах у сільському господарстві	учні	2,41	2,50	2,88	2,92
	дорослі	2,40	2,30	2,20	2,20
садівник	учні	3,33	3,22	3,49	3,42
	дорослі	3,50	3,30	3,00	3,30
секретар	учні	4,86	4,40	4,78	4,67
	дорослі	4,40	4,10	3,90	4,20
сестра медична	учні	4,83	4,18	4,48	4,49
	дорослі	4,80	4,50	4,10	4,40
слюсар з ремонту автомобілів	учні	4,77	4,27	4,22	4,43
	дорослі	4,70	4,80	4,70	4,90
слюсар-ремонтник	учні	4,25	3,84	3,94	4,10
	дорослі	4,20	4,30	4,10	4,30
слюсар-сантехнік	учні	4,07	3,77	3,69	3,92
	дорослі	4,10	4,10	3,70	3,90
столяр	учні	4,14	3,77	3,57	3,83
	дорослі	4,20	4,40	3,80	4,00
сторож	учні	2,61	2,81	3,15	2,98
	дорослі	2,80	2,80	2,50	2,50
суддя	учні	7,86	7,52	7,43	7,56
	дорослі	7,90	7,70	7,50	7,70

	Вибірка	Захід	Центр	Схід	Південь
токарь	учні	3,90	3,83	3,97	4,03
	дорослі	4,00	4,10	3,90	3,80
тваринник	учні	3,53	3,46	3,67	3,96
	дорослі	3,30	3,40	3,10	3,40
технік-технолог з виробництва борошняних, кондитерських виробів і харчоконцентратів	учні	4,79	4,57	4,41	4,75
	дорослі	4,40	4,60	4,40	4,30
тракторист-машиніст	учні	3,03	3,02	3,04	3,08
	дорослі	3,30	3,40	3,20	3,00
туризмознавець	учні	5,49	5,21	5,48	5,36
	дорослі	5,10	5,20	5,10	5,10
укладальник-пакувальник	учні	3,08	3,03	3,18	2,97
	дорослі	2,80	3,00	2,60	2,50
фахівець із готельної справи	учні	6,05	5,80	5,73	5,15
	дорослі	5,40	5,50	5,40	5,60
фахівець із санаторно-курортної справи	учні	6,20	5,83	5,70	5,28
	дорослі	5,60	5,70	5,80	5,80
фахівець з інформаційних технологій (ІТ)	учні	6,27	6,36	6,28	5,69
	дорослі	6,00	6,50	6,10	6,70
фельдшер	учні	5,10	4,54	4,43	4,74
	дорослі	5,10	4,90	4,50	4,80
фрезерувальник	учні	3,95	3,82	3,67	3,80
	дорослі	3,80	4,00	3,90	3,70
швачка	учні	3,68	3,50	3,42	3,45
	дорослі	3,90	4,00	3,70	3,80

2.1.6. За місцем проживання:

	Вибірка	Київ	обл. ц.	місто	СМТ	село
агент страховий	учні	5,85	5,25	5,17	6,06	5,01
	дорослі	4,70	4,30	4,00	4,10	4,20
актор	учні	6,91	6,58	6,22	6,67	6,36
	дорослі	6,90	6,30	6,00	5,50	6,20
аудитор	учні	5,04	5,23	5,22	5,17	4,92
	дорослі	5,70	5,90	5,30	5,10	5,20
бармен	учні	3,38	4,05	4,26	4,18	4,14
	дорослі	3,60	4,40	3,90	3,90	4,00
бетоняр	учні	2,62	2,74	3,13	3,26	2,92
	дорослі	2,80	3,20	3,10	3,40	3,20
бухгалтер	учні	6,25	5,64	5,90	5,76	5,39
	дорослі	7,00	5,90	5,90	5,90	6,00
вантажник	учні	2,07	2,59	2,70	2,83	2,72
	дорослі	2,10	2,40	2,40	2,90	2,50

	Вибірка	Київ	обл. ц.	місто	СМТ	село
військовослужбовець	учні	5,56	5,17	5,32	5,77	5,46
	дорослі	5,20	5,10	5,10	5,50	5,30
виноградар	учні	3,56	3,65	3,84	4,23	3,76
	дорослі	3,60	3,80	3,50	3,70	3,70
вихователь дитячого садка (ясел-садка)	учні	3,53	3,82	4,24	4,41	4,42
	дорослі	4,30	4,20	4,20	4,70	4,60
водій автобуса, тролейбуса, трамвая	учні	2,80	3,25	3,73	3,73	3,93
	дорослі	3,30	3,80	3,90	4,10	4,00
водій вантажівки	учні	2,95	3,15	3,78	3,73	3,88
	дорослі	3,40	3,80	4,00	4,00	4,00
водій автомобіля	учні	3,57	3,87	4,34	3,92	4,19
	дорослі	3,70	4,10	4,20	4,20	4,30
вчитель середнього навчально- виховного закладу	учні	4,56	4,58	5,06	5,53	5,34
	дорослі	4,80	5,00	4,80	5,30	5,30
гірник (шахтар)	учні	4,24	4,27	4,49	5,04	4,34
	дорослі	3,90	4,30	4,30	4,70	4,30
гірник підземний	учні	3,98	4,13	4,31	4,74	4,13
	дорослі	3,80	4,30	4,40	4,60	4,10
головний бухгалтер	учні	6,76	6,56	6,55	6,84	6,57
	дорослі	7,6	7,00	6,90	6,60	7,10
державний службовець	учні	6,50	6,93	6,79	6,88	6,79
	дорослі	6,80	6,90	7,00	6,90	7,20
директор великого підприємства	учні	8,38	7,97	7,85	8,04	7,86
	дорослі	8,70	7,90	8,00	7,80	8,20
дояр	учні	1,75	2,42	2,62	2,86	2,22
	дорослі	2,00	2,80	2,70	2,80	2,90
економіст	учні	7,33	6,61	6,50	6,89	6,30
	дорослі	7,30	6,30	6,00	6,00	6,30
експедитор	учні	4,84	4,71	4,90	5,45	4,91
	дорослі	4,20	4,30	4,10	4,50	4,10
електрогазоварник	учні	3,31	3,96	3,96	4,25	4,03
	дорослі	3,60	4,20	4,20	4,50	4,30
електромонтер з ремонту та обслуговування електроустат- кування	учні	3,40	4,06	4,27	4,49	4,22
	дорослі	3,90	4,20	4,30	4,30	4,20
інженер-конструктор	учні	5,56	5,20	5,34	5,57	5,56
	дорослі	6,60	5,60	5,50	5,50	5,40
інженер-програміст	учні	5,93	5,99	6,31	6,27	6,11
	дорослі	7,20	6,50	6,40	6,20	6,20
інженер-технолог	учні	5,91	5,63	5,92	5,95	5,80
	дорослі	6,30	5,80	5,80	5,70	5,70

	Вибірка	Київ	обл. ц.	місто	СМТ	село
інспектор патрульної служби	учні	3,87	5,20	5,37	5,50	5,37
	дорослі	3,80	5,10	4,80	4,90	4,90
касир (в банку)	учні	4,55	4,56	5,12	5,28	5,04
	дорослі	4,30	4,60	4,40	4,70	4,60
касир торговельного залу	учні	3,64	3,99	4,41	4,41	4,38
	дорослі	3,50	3,90	3,80	4,30	4,00
керуючий банком	учні	8,04	7,53	7,48	7,73	7,68
	дорослі	8,40	7,60	7,80	7,30	7,80
комірник	учні	2,67	3,52	3,87	3,63	3,52
	дорослі	3,40	3,70	3,30	3,70	3,80
кондуктор громадського транспорту	учні	2,35	2,63	2,95	3,02	3,12
	дорослі	2,60	2,80	2,60	3,00	2,70
контролер енергонагляду	учні	3,35	3,63	3,68	3,93	3,86
	дорослі	3,40	4,00	3,80	3,70	3,80
контролер промислових робіт	учні	3,69	4,06	4,11	4,40	4,16
	дорослі	4,00	4,30	4,00	4,10	4,00
кур'єр	учні	2,82	3,25	3,49	3,87	3,56
	дорослі	2,50	3,00	2,80	3,20	3,00
кухар	учні	4,64	4,74	4,76	5,09	4,76
	дорослі	4,20	4,50	4,30	4,70	4,60
лаборант у науковому підрозділі	учні	4,11	4,32	4,45	4,57	4,60
	дорослі	3,80	4,10	3,80	4,20	4,10
листоноша	учні	2,49	2,80	3,05	2,62	2,78
	дорослі	2,80	3,00	2,90	3,30	3,10
лікар-терапевт	учні	5,27	5,69	5,88	6,01	6,31
	дорослі	6,10	6,00	5,90	6,20	6,60
лікар-стоматолог	учні	6,18	6,54	6,54	6,96	6,73
	дорослі	7,50	7,00	7,00	7,00	7,30
лісник	учні	3,11	3,72	4,10	3,88	4,13
	дорослі	3,90	4,20	3,90	4,40	4,50
лісоруб	учні	2,67	2,76	3,26	3,04	3,21
	дорослі	2,70	3,00	3,10	3,40	3,20
майстер виробничого навчання	учні	3,71	4,03	4,17	4,33	4,52
	дорослі	3,90	4,20	4,20	4,40	4,50
майстер гірничий	учні	3,49	3,97	4,03	4,30	4,15
	дорослі	3,80	4,20	4,30	4,60	4,20
маляр	учні	3,11	3,37	3,70	3,83	3,88
	дорослі	3,10	3,60	3,50	3,70	3,60
машиніст екскаватора	учні	2,55	3,34	3,68	3,69	3,76
	дорослі	3,20	3,70	3,70	3,90	3,90

	Вибірка	Київ	обл. ц.	місто	СМТ	село
машиніст крана (кранівник)	учні	2,89	3,46	3,85	3,75	3,88
	дорослі	3,50	3,80	3,80	4,10	4,00
машиніст підземних установок	учні	3,42	3,32	3,57	3,89	3,65
	дорослі	3,50	3,50	3,80	4,00	3,50
менеджер (управитель) із збуту	учні	5,84	5,09	5,02	5,57	5,12
	дорослі	5,60	5,40	5,30	5,30	5,40
механік	учні	3,71	4,06	4,21	4,55	4,20
	дорослі	4,10	4,50	4,30	4,70	4,40
молодша медична сестра (санітарка-прибиральниця, санітарка-буфетниця та ін.)	учні	2,71	3,27	3,55	3,73	3,57
	дорослі	2,70	3,40	3,10	3,90	3,40
монтажник	учні	2,94	3,58	3,75	3,78	3,75
	дорослі	3,10	3,80	3,70	3,90	3,80
муляр	учні	2,87	3,31	3,52	3,58	3,59
	дорослі	2,80	3,90	3,80	3,90	3,70
народний депутат України	учні	7,85	8,03	7,82	7,73	7,67
	дорослі	8,40	7,90	7,90	7,50	8,00
науковий співробітник	учні	6,58	6,36	6,43	6,60	6,35
	дорослі	6,00	6,30	6,20	6,20	6,50
начальник відділу з реклами	учні	7,02	6,32	6,45	6,95	6,46
	дорослі	7,00	6,40	6,20	6,00	6,40
нотаріус	учні	6,91	6,93	7,03	7,43	6,75
	дорослі	7,60	7,20	7,10	7,00	7,30
овочівник	учні	3,05	3,27	3,59	3,66	3,49
	дорослі	3,00	3,50	3,30	3,60	3,50
озеленювач	учні	3,15	3,43	3,81	3,65	3,77
	дорослі	3,10	3,80	3,50	3,60	3,80
оператор комп'ютерного набору	учні	4,42	5,01	5,39	5,68	5,16
	дорослі	3,90	4,60	4,50	4,40	4,70
офіціант	учні	2,85	3,65	4,05	3,71	4,08
	дорослі	3,10	3,90	3,70	3,70	3,80
працівник захисних та/чи охоронних служб (охоронець, стрілець, рятівник)	учні	4,33	5,01	5,30	5,66	5,30
	дорослі	3,70	4,80	4,60	4,80	4,60
перукар-модельєр	учні	5,33	5,49	5,34	5,60	5,44
	дорослі	4,90	5,40	5,10	5,10	5,30
підприємець	учні	7,07	6,53	6,70	6,73	6,90
	дорослі	7,60	6,80	6,70	6,30	6,90
підсобний робітник	учні	2,98	3,02	3,18	3,22	3,12
	дорослі	2,30	2,30	2,30	2,90	2,50

	Вибірка	Київ	обл. ц.	місто	СМТ	село
прибиральник службових приміщень	учні	2,09	2,20	2,36	2,48	2,18
	дорослі	1,90	2,10	2,10	2,50	2,10
прибиральник територій	учні	1,84	2,00	2,25	2,26	1,96
	дорослі	1,90	1,90	2,10	2,40	1,90
продавець непродовольчих товарів	учні	3,04	3,24	3,74	3,67	3,65
	дорослі	3,50	3,80	3,40	3,80	3,70
продавець продовольчих товарів	учні	3,09	3,45	3,81	3,80	3,82
	дорослі	3,50	3,80	3,50	3,80	3,70
птахівник	учні	2,58	2,98	3,35	3,42	3,18
	дорослі	2,80	3,10	3,00	3,20	3,10
регент	учні	3,49	3,98	4,09	3,82	4,14
	дорослі	4,00	4,20	3,70	3,70	4,10
рибалка прибережного лову	учні	2,67	3,04	3,31	3,28	3,26
	дорослі	2,80	3,10	3,10	3,20	3,10
рибовод (кваліфікований робітник)	учні	3,53	3,70	3,93	3,99	3,96
	дорослі	3,60	3,80	3,60	3,80	3,80
робітник на низькокваліфікованих ручних роботах у сільському господарстві	учні	2,35	2,49	2,63	2,81	2,75
	дорослі	2,00	2,10	2,30	2,70	2,20
садівник	учні	2,87	3,30	3,47	3,51	3,29
	дорослі	2,90	3,20	3,20	3,30	3,40
секретар	учні	4,38	4,60	4,68	4,65	4,72
	дорослі	3,60	4,30	4,00	4,40	4,10
сестра медична	учні	3,60	4,23	4,54	4,81	4,60
	дорослі	3,90	4,40	4,20	4,80	4,60
слюсар з ремонту автомобілів	учні	3,26	4,12	4,60	4,46	4,56
	дорослі	3,90	4,90	4,70	5,00	4,80
слюсар-ремонтник	учні	3,09	3,81	4,10	4,09	4,16
	дорослі	3,50	4,30	4,10	4,60	4,20
слюсар-сантехнік	учні	2,80	3,73	3,96	3,98	3,94
	дорослі	3,10	4,00	3,80	4,20	4,10
столяр	учні	2,75	3,57	3,91	3,94	4,01
	дорослі	3,40	4,20	3,90	4,30	4,30
сторож	учні	2,56	2,75	2,97	3,07	2,86
	дорослі	2,00	2,60	2,70	3,10	2,70
суддя	учні	7,82	7,62	7,53	7,66	7,58
	дорослі	8,30	7,70	7,60	7,50	7,80
токарь	учні	3,24	3,77	3,94	4,22	4,00
	дорослі	3,10	4,10	4,00	4,20	4,00
тваринник	учні	3,02	3,50	3,75	3,74	3,59
	дорослі	2,90	3,40	3,30	3,50	3,30

	Вибірка	Київ	обл. ц.	місто	СМТ	село
технік-технолог з виробництва борошняних, кондитерських виробів і харчоконцентратів	учні	4,33	4,36	4,62	5,03	4,71
	дорослі	4,30	4,40	4,50	4,40	4,50
тракторист-машиніст	учні	2,42	2,92	3,00	3,09	3,22
	дорослі	2,90	3,10	3,10	3,50	3,40
туризмознавець	учні	5,04	5,31	5,26	5,78	5,48
	дорослі	5,30	5,10	5,20	5,00	5,10
укладальник-пакувальник	учні	2,62	2,80	3,12	3,16	3,26
	дорослі	2,50	2,80	2,80	3,10	2,70
фахівець із готельної справи	учні	5,65	5,70	5,63	5,83	5,88
	дорослі	5,50	5,50	5,60	5,40	5,30
фахівець із санаторно-курортної справи	учні	5,11	5,64	5,70	6,12	6,04
	дорослі	5,50	5,80	5,90	5,80	5,60
фахівець з інформаційних технологій (ІТ)	учні	6,35	6,15	6,28	6,28	6,16
	дорослі	7,40	6,70	6,30	6,20	5,90
фельдшер	учні	4,05	4,47	4,64	5,03	4,85
	дорослі	4,50	4,70	4,60	5,10	5,00
фрезерувальник	учні	2,93	3,48	3,81	4,04	4,08
	дорослі	3,40	3,90	3,90	4,00	3,90
швачка	учні	2,87	3,23	3,70	3,74	3,56
	дорослі	3,20	3,90	3,80	4,20	3,90

ДОДАТОК III. СТАВЛЕННЯ НАСЕЛЕННЯ ДО ІНТЕГРОВАНИХ ПРОФЕСІЙ ЗМІНИ НА РИНКУ ПРАЦІ (НОВІТНІ ПРОФЕСІЇ)

3.1. Розподіл відповідей на запитання “Як Ви ставитеся до таких інтегрованих професій?” (у %)

3.1.1. У цілому:

	Учні	Дорослі
однозначно підтримую такі нововведення (вважаю, що тільки так і треба готувати сьогодні кадри)	22,5	40,0
скоріше підтримую, ніж не підтримую	39,8	35,2
скоріше не підтримую, ніж підтримую	9,5	7,1
однозначно не підтримую таких нововведень	2,7	2,5
мене це не цікавить	13,2	7,0
важко відповісти	12,3	8,1

3.1.2. За віком:

	Повні роки в учнів						Повні роки в дорослих		
	13	14	15	16	17	18	18-29	30-54	≥55
однозначно підтримую такі нововведення (вважаю, що тільки так і треба готувати сьогодні кадри)		13,8	22,5	24,8	34,8	20,0	34,6	43,6	38,6
скоріше підтримую, ніж не підтримую	25,0	33,9	43,6	42,8	33,3	40,0	40,1	33,8	34,2
скоріше не підтримую, ніж підтримую		13,4	7,2	8,7	10,9	10,0	5,4	6,8	8,4
однозначно не підтримую таких нововведень		3,5	2,2	3,1	2,2		3,1	2,5	2,3
мене це не цікавить	50,0	19,4	11,5	11,0	9,4	20,0	7,4	6,1	7,8
важко відповісти	25,0	15,9	12,9	9,6	9,4	10,0	9,3	7,2	8,7

3.1.3. За статтю:

	Учні		Дорослі	
	чол.	жін.	чол.	жін.
однозначно підтримую такі нововведення (вважаю, що тільки так і треба готувати сьогодні кадри)	26,9	18,4	39,1	40,7
скоріше підтримую, ніж не підтримую	37,8	41,9	34,9	35,4
скоріше не підтримую, ніж підтримую	7,8	11,2	7,7	6,7
однозначно не підтримую таких нововведень	3,4	2,1	3,4	1,8
мене це не цікавить	12,7	13,5	6,1	7,7
важко відповісти	11,5	12,9	8,8	7,7

3.1.4. За освітою:

	Учні класу			Вища		Середня	
	9-го	10-го	11-го	повна	неповна	повна	неповна
однозначно підтримую такі нововведення (вважаю, що тільки так і треба готувати сьогодні кадри)	18,0	23,9	31,3	45,9	44,5	39,7	31,1
скоріше підтримую, ніж не підтримую	37,0	44,4	39,2	35,9	31,8	37,0	33,8
скоріше не підтримую, ніж підтримую	9,9	8,8	10,0	5,9	6,4	6,8	10,1
однозначно не підтримую таких нововведень	3,1	1,8	3,3	2,3	3,2	2,1	3,1
мене це не цікавить	16,8	9,9	9,6	5,0	6,7	6,6	9,6
важко відповісти	15,2	11,2	6,7	5,0	7,4	7,8	12,3

3.1.5. У регіональному розрізі:

	Учні				Дорослі			
	Захід	Центр	Схід	Південь	Захід	Центр	Схід	Південь
однозначно підтримую такі нововведення (вважаю, що тільки так і треба готувати сьогодні кадри)	22,6	20,7	23,9	23,8	33,1	35,3	48,7	40,3
скоріше підтримую, ніж не підтримую	36,7	42,4	39,3	40,3	36,3	37,5	31,5	37,1
скоріше не підтримую, ніж підтримую	5,2	11,6	11,3	8,8	8,6	6,7	6,7	7,0
однозначно не підтримую таких нововведень	2,0	3,0	3,1	2,8	3,3	2,2	1,9	3,8
мене це не цікавить	17,0	10,6	12,6	13,3	10,2	7,7	4,1	7,5
важко відповісти	16,4	11,6	9,8	11,0	8,6	10,6	7,2	4,3

3.1.6. За місцем проживання:

	Учні					Дорослі				
	Київ	обл. ц.	місто	СМТ	село	Київ	обл. ц.	місто	СМТ	село
однозначно підтримую такі нововведення (вважаю, що тільки так і треба готувати сьогоднішні кадри)	14,5	21,8	20,2	24,3	26,0	37,1	44,3	44,5	37,9	36,4
скоріше підтримую, ніж не підтримую	38,2	42,1	34,9	46,6	41,6	38,6	37,3	32,3	36,6	34,7
скоріше не підтримую, ніж підтримую	5,5	9,8	12,8	6,8	7,4	7,1	5,7	7,6	6,2	7,8
однозначно не підтримую таких нововведень	5,5	2,3	3,8	1,9	1,8	4,3	1,3	3,1	1,9	2,5
мене це не цікавить	18,2	10,9	15,1	10,7	12,8	5,7	4,8	5,2	10,6	8,0
важко відповісти	18,2	13,2	13,3	9,7	10,5	7,1	6,6	7,3	6,8	10,6

ДОДАТОК IV. СКЛАДОВІ ПРЕСТИЖНОСТІ ПРОФЕСІЙ ЗА ОЦІНКАМИ ГРОМАДЯН

4.1. Розподіл відповідей на запитання *“Чи згодні Ви з тим, що престижною є професія, яка...”* (у %)

4.1.1. У цілому:

	Учні		Дорослі	
	'08р.	'10р.	'08р.	'10р.
потребує непересічних здібностей, через що не всі можуть її опанувати	31,9	28,1	29,4	29,3
приносить славу, дає змогу стати відомим	36,7	30,9	28,5	28,0
дає можливість впливати на думки і погляди багатьох людей	18,6	23,8	14,0	16,8
пов'язана з прийняттям рішень, які мають надзвичайно важливі наслідки для багатьох людей	29,4	34,7	26,8	27,1
дає змогу мати привілеї, пільги	33,9	29,8	33,4	40,5
дає владу над іншими людьми	24,1	20,8	20,1	20,1
дає змогу ні від кого не залежати	48,5	40,7	42,1	45,6
корисна для суспільства	36,4	40,4	35,2	32,4
додає стабільності, упевненості в завтрашньому дні, тому що на неї завжди буде попит	40,5	40,1	47,4	48,6
дає змогу допомагати конкретним людям, розв'язувати їхні проблеми	23,9	26,6	20,0	21,0
потребує тривалого часу для її опанування, гарної освіти	15,3	23,7	17,1	14,1
є ризикованою, дає змогу відчувати себе переможцем (справжнім чоловіком)	11,8	8,9	7,7	6,7
потребує важкої праці, через що відчуваєш задоволення	10,1	13,3	10,2	8,8
передбачає вирішення складних завдань, які не кожен здатен виконати	17,6	16,2	16,4	15,1
дає змогу працювати в комфортних умовах	38,7	30,3	30,3	28,5
унікальна, потребує обмеженої кількості фахівців, до кола яких важко потрапити	14,8	14,9	12,3	13,5
гарно оплачується	77,9	72,1	73,9	76,2
дає змогу реалізувати творчі здібності	18,8	22,3	16,9	17,9
відкриває перспективи для швидкого кар'єрного зростання	30,2	27,4	20,6	21,0
пов'язана з новітніми технологіями, що визначають майбутнє	13,1	14,1	12,0	13,1
належить до успішної галузі	18,1	19,5	15,7	20,3
дає змогу завести корисні знайомства, зв'язки	22,4	18,9	15,9	16,1
затребувана у світі, дає змогу знайти роботу будь-де	28,9	22,5	25,3	27,6
потребує високих моральних якостей	7,5	9,1	7,8	8,6
дає змогу мати великі професійні досягнення	16,8	20,8	14,4	13,4
вважається престижною не тільки в Україні, але й у будь-якій іншій державі, спільноті	35,2	38,5	24,9	31,5

4.1.2. За віком:

	Повні роки в учнів						Повні роки в дорослих		
	13	14	15	16	17	18	18-29	30-54	≥55
потребує непересічних здібностей, через що не всі можуть її опанувати	25,0	26,4	26,9	29,9	28,3	60,0	25,6	31,4	28,6
приносить славу, дає змогу стати відомим		28,2	28,5	33,8	37,7	20,0	32,9	25,8	28,0
дає можливість впливати на думки і погляди багатьох людей		22,9	23,7	25,6	21,7	30,0	18,2	16,6	16,4
пов'язана з прийняттям рішень, які мають надзвичайно важливі наслідки для багатьох людей		34,5	35,0	34,9	35,5	20,0	33,7	24,4	26,6
дає змогу мати привілеї, пільги		26,1	32,6	27,3	34,8	40,0	36,0	42,6	40,5
дає владу над іншими людьми		19,7	18,7	20,8	29,7	30,0	20,5	19,0	21,4
дає змогу ні від кого не залежати		44,4	39,3	41,7	36,2	40,0	40,3	46,2	48,0
корисна для суспільства	25,0	39,8	41,5	38,3	43,5	50,0	31,8	31,4	34,1
додає стабільності, упевненості в завтрашньому дні, тому що на неї завжди буде попит		33,8	42,0	43,4	42,0	20,0	53,9	49,6	44,3
дає змогу допомагати конкретним людям, розв'язувати їхні проблеми		29,9	22,8	28,7	26,8	30,0	17,8	22,2	21,4
потребує тривалого часу для її опанування, гарної освіти		30,3	20,6	23,9	18,1	40,0	14,7	13,1	15,0
є ризикованою, дає змогу відчутти себе переможцем (справжнім чоловіком)		10,6	7,0	9,9	8,0	20,0	7,0	6,5	6,8
потребує важкої праці, через що відчуваєш задоволення	25,0	14,1	15,6	12,7	6,5	10,0	9,7	7,9	9,5
передбачає вирішення складних завдань, які не кожен здатен виконати		15,1	15,8	14,1	25,4	20,0	17,8	15,4	13,2
дає змогу працювати в комфортних умовах	25,0	26,8	27,8	33,5	36,2	40,0	31,0	28,1	27,5
унікальна, потребує обмеженої кількості фахівців, до кола яких важко потрапити		10,2	12,0	17,5	23,2	70,0	19,8	12,9	10,7

	Повні роки в учнів						Повні роки в дорослих		
	13	14	15	16	17	18	18-29	30-54	≥55
гарно оплачується	25,0	72,5	71,5	73,0	71,0	90,0	80,6	78,2	71,1
дає змогу реалізувати творчі здібності		25,4	22,5	19,7	23,2	20,0	20,5	19,0	15,0
відкриває перспективи для швидкого кар'єрного зростання		26,8	25,7	30,7	28,3		23,6	21,6	18,6
пов'язана з новітніми технологіями, що визначають майбутнє		12,0	14,6	13,2	19,6	10,0	18,2	12,2	11,4
належить до успішної галузі		19,7	21,6	18,3	15,9	30,0	26,0	18,7	19,1
дає змогу завести корисні знайомства, зв'язки	25,0	19,4	17,0	21,1	17,4	20,0	15,9	18,2	13,4
затребувана у світі, дає змогу знайти роботу будь-де	25,0	20,4	20,9	27,9	19,6		29,1	30,7	22,7
потребує високих моральних якостей		9,2	10,3	9,9	4,3		8,5	9,6	7,3
дає змогу мати великі професійні досягнення		21,1	19,9	20,3	25,4	10,0	17,4	12,6	12,0
вважається престижною не тільки в Україні, але й у будь-якій іншій державі, спільноті		39,4	40,8	40,6	29,0		33,7	33,3	28,0

4.1.3. За статтю:

	Учні		Дорослі	
	чол.	жін.	чол.	жін.
потребує непересічних здібностей, через що не всі можуть її опанувати	27,7	28,6	29,4	29,1
приносить славу, дає змогу стати відомим	31,9	29,8	28,8	27,0
дає можливість впливати на думки і погляди багатьох людей	25,7	22,1	16,9	16,8
пов'язана з прийняттям рішень, які мають надзвичайно важливі наслідки для багатьох людей	34,3	35,1	26,5	27,1
дає змогу мати привілеї, пільги	32,6	27,2	38,8	41,8
дає владу над іншими людьми	25,3	16,6	23	17,8
дає змогу ні від кого не залежати	39,5	41,8	48	43,8
корисна для суспільства	36,0	44,7	31,7	33,2
додає стабільності, упевненості в завтрашньому дні, тому що на неї завжди буде попит	39,5	40,8	46,8	50,4
дає змогу допомагати конкретним людям, розв'язувати їхні проблеми	24,3	28,9	21,5	20,5
потребує тривалого часу для її опанування, гарної освіти	18,9	28,3	14,1	14,2

	Учні		Дорослі	
	чол.	жін.	чол.	жін.
є ризикованою, дає змогу відчутти себе переможцем (справжнім чоловіком)	13,3	4,6	10,5	3,7
потребує важкої праці, через що відчуваєш задоволення	15,0	11,7	10,5	7,4
передбачає вирішення складних завдань, які не кожен здатен виконати	18,4	14,1	17,3	13,2
дає змогу працювати в комфортних умовах	28,2	32,4	24,6	31,8
унікальна, потребує обмеженої кількості фахівців, до кола яких важко потрапити	14,5	15,3	12,6	13,6
гарно оплачується	73,6	70,7	75,4	76,8
дає змогу реалізувати творчі здібності	17,2	27,2	17,6	18,2
відкриває перспективи для швидкого кар'єрного зростання	26,4	28,5	21,0	21,0
пов'язана з новітніми технологіями, що визначають майбутнє	17,1	11,2	13,0	13,1
належить до успішної галузі	18,9	20	16,5	23,3
дає змогу завести корисні знайомства, зв'язки	19,3	18,4	16,2	15,9
затребувана у світі, дає змогу знайти роботу будь-де	19,9	25,0	24,7	30,1
потребує високих моральних якостей	7,3	10,9	7,5	9,5
дає змогу мати великі професійні досягнення	23,1	18,5	13,2	13,5
вважається престижною не тільки в Україні, але й у будь-якій іншій державі, спільноті	35,8	41,0	29,4	33,5

4.1.4. За освітою:

	Учні класу			Вища		Середня	
	9-го	10-го	11-го	повна	неповна	повна	неповна
потребує непересічних здібностей, через що не всі можуть її опанувати	27,6	27,3	30,4	36,8	27,4	28,0	27,0
приносить славу, дає змогу стати відомим	30,2	33,0	29,2	29,1	27,7	29,5	24,3
дає можливість впливати на думки і погляди багатьох людей	23,1	26,8	21,3	21,4	15,1	17,4	12,6
пов'язана з прийняттям рішень, які мають надзвичайно важливі наслідки для багатьох людей	34,7	35,6	33,8	35,9	27,4	25,6	21,3
дає змогу мати привілеї, пільги	30,1	28,3	31,3	38,2	43,9	39,6	42,2
дає владу над іншими людьми	19,7	21	23,8	17,3	22,5	20,1	19,6
дає змогу ні від кого не залежати	41,3	40,0	40,4	49,1	46,3	45,5	41,3

	Учні класу			Вища		Середня	
	9-го	10-го	11-го	повна	неповна	повна	неповна
корисна для суспільства	38,7	40,0	45,4	32,7	33,7	31,4	32,6
додає стабільності, упевненості в завтрашньому дні, тому що на неї завжди буде попит	35,4	46,0	42,1	56,8	51,6	49,4	35,7
дає змогу допомагати конкретним людям, розв'язувати їхні проблеми	28,2	24,9	26,3	20,5	22,8	20,3	20,0
потребує тривалого часу для її опанування, гарної освіти	24,5	25,5	18,8	16,8	11,2	15,0	12,2
є ризикованою, дає змогу відчутти себе переможцем (справжнім чоловіком)	9,0	9,1	8,3	2,7	8,4	8,0	5,7
потребує важкої праці, через що відчуваєш задоволення	15,0	14,5	7,5	7,3	9,1	8,9	10,0
передбачає вирішення складних завдань, які не кожен здатен виконати	15,2	16,6	18,3	15,5	18,2	14,6	11,3
дає змогу працювати в комфортних умовах	27,5	32,5	34,2	26,8	31,6	30,7	22,2
унікальна, потребує обмеженої кількості фахівців, до кола яких важко потрапити	12,4	16,4	18,8	14,1	14,0	15,5	8,3
гарно оплачується	71,8	71,4	73,8	80,5	76,1	75,8	73,5
дає змогу реалізувати творчі здібності	24,9	17,9	23,3	29,1	20,7	14,8	10,4
відкриває перспективи для швидкого кар'єрного зростання	25,4	31,7	25,8	19,1	21,8	24,8	13,5
пов'язана з новітніми технологіями, що визначають майбутнє	12,8	16,9	12,1	13,2	14,4	14,2	9,6
належить до успішної галузі	18,7	19,2	21,3	22,7	22,5	21,2	13,0
дає змогу завести корисні знайомства, зв'язки	17,6	21,3	17,9	15,9	13,0	15,3	21,3
затребувана у світі, дає змогу знайти роботу будь-де	19,0	25,2	26,7	36,4	29,5	25,9	20,0
потребує високих моральних якостей	9,0	10,6	6,7	11,8	11,6	6,8	6,1

	Учні класу			Вища		Середня	
	9-го	10-го	11-го	повна	неповна	повна	неповна
дає змогу мати великі професійні досягнення	19,2	20,0	25,0	13,6	13,3	13,4	12,2
вважається престижною не тільки в Україні, але й у будь-якій іншій державі, спільноті	37,0	42,6	35,8	35,9	31,2	32,2	25,2

4.1.5. У регіональному розрізі:

	Учні				Дорослі			
	Захід	Центр	Схід	Південь	Захід	Центр	Схід	Південь
потребує непересічних здібностей, через що не всі можуть її опанувати	32,8	28,5	24,2	26,4	22,4	24,3	38,3	29,0
приносить славу, дає змогу стати відомим	33,1	31,1	28,5	30,8	34,1	31,3	19,6	31,7
дає можливість впливати на думки і погляди багатьох людей	12,8	29,3	25,8	26,9	18,7	17,3	13,7	20,4
пов'язана з прийняттям рішень, які мають надзвичайно важливі наслідки для багатьох людей	33,4	37,6	32,2	34,6	29,3	30,0	21,7	29,6
дає змогу мати привілеї, пільги	27,5	30,3	32,8	26,9	38,2	37,7	45,2	39,2
дає владу над іншими людьми	16,4	24,7	20,9	19,8	18,7	21,2	18,2	24,2
дає змогу ні від кого не залежати	30,8	42,9	46,3	42,3	44,7	51,2	39,7	47,8
корисна для суспільства	44,6	38,1	35,3	47,3	39,4	34,6	28,6	26,9
додає стабільності, впевненості в завтрашньому дні, тому що на неї завжди буде попит	32,5	41,4	44,8	41,8	42,7	47,4	51,3	53,2
дає змогу допомагати конкретним людям, розв'язувати їхні проблеми	24,9	27,0	25,5	30,8	29,7	19,2	18,9	18,3
потребує тривалого часу для її опанування, гарної освіти	24,3	25,0	22,4	22,0	11,0	14,2	13,9	18,3
є ризикованою, дає змогу відчутти себе переможцем (справжнім чоловіком)	4,6	8,3	12,6	10,4	6,1	5,5	7,6	8,1
потребує важкої праці, через що відчуваєш задоволення	9,5	15,7	14,1	13,2	6,9	9,4	10,4	6,5

	Учні				Дорослі			
	Захід	Центр	Схід	Південь	Захід	Центр	Схід	Південь
передбачає вирішення складних завдань, які не кожен здатен виконати	14,1	19,2	13,8	17,6	14,6	14,7	15,8	15,1
дає змогу працювати в комфортних умовах	28,9	28,3	33,4	31,3	28,5	30,8	26,2	28,5
унікальна, потребує обмеженої кількості фахівців, до кола яких важко потрапити	18,0	16,7	12,6	9,9	15,4	13,5	11,3	16,1
гарно оплачується	73,8	75,3	71,2	64,3	71,5	78,8	76,6	75,8
дає змогу реалізувати творчі здібності	20,7	22,5	19,3	30,2	16,7	18,3	14,9	25,8
відкриває перспективи для швидкого кар'єрного зростання	23,0	27,0	30,7	29,7	23,2	19,5	20,6	22,6
пов'язана з новітніми технологіями, що визначають майбутнє	11,1	18,9	10,7	14,3	5,7	15,6	14,9	13,4
належить до успішної галузі	21,0	16,2	20,2	23,1	18,7	23,6	16,5	23,7
дає змогу завести корисні знайомства, зв'язки	17,4	17,4	19,9	22,5	19,5	17,3	14,2	12,9
затребувана у світі, дає змогу знайти роботу будь-де	22,3	24,2	24,5	15,4	17,5	25,2	31,7	37,1
потребує високих моральних якостей	10,5	8,6	5,2	14,8	9,3	7,9	7,3	11,8
дає змогу мати великі професійні досягнення	17,4	20,2	17,8	33,0	17,5	14,4	9,0	15,6
вважається престижною не тільки в Україні, але й у будь-якій іншій державі, спільноті	33,8	37,9	41,7	42,3	32,1	31,0	29,3	37,1

4.1.6. За місцем проживання:

	Учні					Дорослі				
	Київ	обл. ц.	місто	СМТ	село	Київ	обл. ц.	місто	СМТ	село
потребує непересічних здібностей, через що не всі можуть її опанувати	29,1	23,6	27,6	28,2	31,6	32,9	33,8	32,8	31,5	22,8
приносить славу, дає змогу стати відомим	18,2	34,1	33,4	28,2	28,6	27,1	24,1	26,1	24,1	33,3
дає можливість впливати на думки і погляди багатьох людей	14,5	27,7	25,5	25,2	20,4	14,3	18,0	16,0	19,1	16,0

	Учні					Дорослі				
	Київ	обл. ц.	місто	СМТ	село	Київ	обл. ц.	місто	СМТ	село
пов'язана з прийняттям рішень, які мають надзвичайно важливі наслідки для багатьох людей	29,1	33,0	34,2	40,8	35,5	31,4	28,9	24,5	34,0	24,6
дає змогу мати привілеї, пільги	25,5	29,2	31,9	29,1	28,8	37,1	39,0	38,8	36,4	45,1
дає владу над іншими людьми	7,3	20,2	21,4	20,4	22,7	20,0	23,7	18,3	17,3	21,1
дає змогу ні від кого не залежати	47,3	50,2	40,1	45,6	32,7	52,9	42,1	47,0	45,7	45,4
корисна для суспільства	43,6	36,0	37,2	44,7	44,9	35,7	28,1	31,0	32,1	33,8
додає стабільності, упевненості в завтрашньому дні, тому що на неї завжди буде попит	41,8	40,4	42,9	43,7	36,0	38,6	45,6	56,3	46,9	44,9
дає змогу допомагати конкретним людям, розв'язувати їхні проблеми	23,6	20,6	28,3	30,1	28,6	10,0	22,4	21,4	27,2	19,8
потребує тривалого часу для її опанування, гарної освіти	36,4	16,9	23,2	30,1	25,3	17,1	14,5	14,5	13,6	13,0
є ризикованою, дає змогу відчувати себе переможцем (справжнім чоловіком)	3,6	9,4	8,4	10,7	9,2	2,9	5,7	8,0	8,0	6,0
потребує важкої праці, через що відчуваєш задоволення	18,2	10,9	14,5	8,7	14,3	2,9	5,7	10,6	11,1	9,0
передбачає вирішення складних завдань, які не кожен здатен виконати	16,4	16,1	15,1	21,4	16,1	10,0	18,0	15,5	20,4	12,0
дає змогу працювати в комфортних умовах	23,6	34,5	27,6	29,1	31,4	25,7	27,2	31,8	23,5	28,3
унікальна, потребує обмеженої кількості фахівців, до кола яких важко потрапити	21,8	13,1	14,8	8,7	16,8	8,6	11,8	12,9	13,6	15,8
гарно оплачується	85,5	74,9	69,4	67,0	72,4	81,4	76,3	78,6	66,7	77,2
дає змогу реалізувати творчі здібності	21,8	24,3	20,9	28,2	20,9	11,4	21,5	19,6	16,7	15,8
відкриває перспективи для швидкого кар'єрного зростання	27,3	31,5	26,0	32,0	24,7	22,9	23,2	22,7	21,6	17,8

	Учні					Дорослі				
	Київ	обл. ц.	місто	СМТ	село	Київ	обл. ц.	місто	СМТ	село
пов'язана з новітніми технологіями, що визначають майбутнє	27,3	12,7	12,8	14,6	14,3	27,1	15,8	11,6	12,3	11,3
належить до успішної галузі	29,1	19,9	16,6	22,3	20,2	24,3	19,7	19,4	18,5	22,1
дає змогу завести корисні знайомства, зв'язки	12,7	18,7	17,3	21,4	20,7	11,4	11,8	15,8	14,8	19,3
затребувана у світі, дає змогу знайти роботу будь-де	36,4	24,7	20,9	15,5	22,4	30,0	29,4	28,2	30,9	25,3
потребує високих моральних якостей	12,7	8,6	5,9	6,8	12,8	8,6	7,9	9,3	7,4	8,8
дає змогу мати великі професійні досягнення	32,7	22,1	14,8	29,1	21,9	14,3	13,2	15,8	14,8	10,8
вважається престижною не тільки в Україні, але й у будь-якій іншій державі, спільноті	47,3	40,4	36,2	47,6	36,0	42,9	27,2	31,8	36,4	30,1

4.2. Розподіл відповідей на запитання “Чому, на Вашу думку, люди намагаються отримати престижні професії?” (у %)

4.2.1. У цілому:

	Учні		Дорослі	
	'09р.	'10р.	'09р.	'10р.
престижна професія викликає в людини почуття гордості	47,6	44,3	39,5	52,9
престижною професією можна похвалитися перед друзями, знайомими	15,9	13,5	15,4	11,1
престижна професія батьків дасть більше шансів у житті їхній дитині	28,2	49,0	36,9	50,2
престижна професія додає авторитету в сім'ї	16,9	20,6	20,3	22,9
люди вважають надбання престижної професії досягненням	23,9	32,4	25,7	24,9
люди, коли дізнаються, що в тебе престижна професія, починають ставитися до тебе з більшою повагою	26,4	28,7	28,9	31,3
маючи престижну професію, можна легко зайти в будь-який кабінет і розв'язати багато проблем	21,9	35,4	29,1	32,7
престижна професія додає людині значущості, більшої ваги в суспільстві	36,3	45,5	39,5	45,5
престижна професія дає змогу почувати себе вищим за інших людей	12,1	17,3	13,4	11,0
престижна професія – це квиток до кола обраних	20,7	20,2	18,2	14,3
непрестижна професія позбавляє людину поваги інших	10,3	9,5	8,4	8,4
престижна професія засвідчує високу конкурентоздатність людини	21,9		19,3	
інше	5,5	6,9	4	4,2
важко відповісти	4,0	4,9	4,7	4,9

4.2.2. За віком:

	Повні роки в учнів						Повні роки в дорослих		
	13	14	15	16	17	18	18-29	30-54	≥55
престижна професія викликає в людини почуття гордості	50,0	40,5	41,7	47,9	51,4	30,0	56,2	52,7	51,1
престижною професією можна похвалитися перед друзями, знайомими		14,1	14,1	11,5	14,5	20,0	11,6	9,9	12,3
престижна професія батьків дасть більше шансів у житті їхній дитині		52,1	48,7	51,3	41,3	20,0	55,8	51,7	45,0
престижна професія додає авторитету в сім'ї	50,0	24,3	21,8	17,5	16,7	20,0	20,9	21,5	25,9
люди вважають надбання престижної професії досягненням	25,0	30,6	30,7	37,5	29,0	30,0	29,1	25,5	21,8
люди, коли дізнаються, що в тебе престижна професія		28,5	29,7	25,4	35,5	30,0	30,2	29,7	34,1
маючи престижну професію, можна легко зайти в будь-який кабінет		34,9	34,5	34,6	43,5	20,0	33,3	33,9	30,7
престижна професія додає людині значущості, більшої ваги		38,0	46,8	49,9	45,7	60,0	50,8	41,7	47,3
престижна професія дає змогу почувати себе вищим за інших людей		15,1	16,5	16,6	21,7	80,0	10,5	11,5	10,7
престижна професія – це квиток до кола обраних		15,8	21,1	23,9	17,4	20,0	15,5	14,8	13,0
непрестижна професія позбавляє людину поваги інших		10,2	8,9	9,9	8,7	20,0	7,0	9,2	8,2
інше		9,9	4,8	7,0	7,2		6,2	4,4	3,0
важко відповісти	25	7,0	5,0	3,4	3,6		3,5	4,7	5,9

4.2.3. За статтю:

	Учні		Дорослі	
	чол.	жін.	чол.	жін.
престижна професія викликає в людини почуття гордості	44,6	44,1	51,2	54,0
престижною професією можна похвалитися перед друзями, знайомими	14,7	12,4	11,6	10,8
престижна професія батьків дасть більше шансів у житті їхній дитині	46,8	51,1	44,5	54,8
престижна професія додає авторитету в сім'ї	21,6	19,7	23,7	22,2
люди вважають надбання престижної професії досягненням	32,8	32,0	25,8	24,4
люди, коли дізнаються, що в тебе престижна професія	30,9	26,7	30,8	31,4
маючи престижну професію, можна легко зайти в будь-який кабінет	34,5	36,3	35,9	30,3
престижна професія додає людині значущості, більшої ваги	43,1	48,0	42,5	47,7
престижна професія дає змогу почувати себе вищим за інших людей	19,4	15,3	11,7	10,1
престижна професія – це квиток до кола обраних	20,6	19,8	14,4	14,2
непрестижна професія позбавляє людину поваги інших	10,8	8,3	7,8	8,8
інше	7,3	6,5	5,7	3,1
важко відповісти	4,9	4,7	6,6	3,6

4.2.4. За освітою:

	Учні класу			Вища		Середня	
	9-го	10-го	11-го	повна	неповна	повна	неповна
престижна професія викликає в людини почуття гордості	40,4	44,7	52,5	57,7	56,5	53,6	41,3
престижною професією можна похвалитися перед друзями, знайомими	14,3	13,0	12,5	9,5	11,6	11,4	11,7
престижна професія батьків дасть більше шансів у житті їхній дитині	49,9	47,3	50,0	56,4	53,3	50,2	41,3
престижна професія додає авторитету в сім'ї	23,0	20,5	14,6	24,1	23,5	19,9	27,4
люди вважають надбання престижної професії досягненням	30,2	36,4	31,3	34,5	26,0	23,5	17,0
люди, коли дізнаються, що в тебе престижна професія	29,4	27,5	29,6	31,4	33,7	29,9	31,3

	Учні класу			Вища		Середня	
	9-го	10-го	11-го	повна	неповна	повна	неповна
маючи престижну професію, можна легко зайти в будь-який кабінет	34,4	36,9	35,8	31,4	33,7	34,7	27,0
престижна професія додає людині значущості, більшої ваги	42,1	50,1	45,8	48,6	48,8	43,8	43,0
престижна професія дає змогу почувати себе вищим за інших людей	19,3	14,0	17,5	9,1	9,1	12,3	11,3
престижна професія – це квиток до кола обраних	17,3	25,5	18,8	14,1	14,7	16,5	9,1
непрестижна професія позбавляє людину поваги інших	10,2	8,3	10,0	10,5	8,1	7,4	9,6
інше	7,4	5,2	8,3	4,5	5,3	3,8	3,5
важко відповісти	6,0	3,4	4,6	3,2	1,4	5,1	10,4

4.2.5. У регіональному розрізі:

	Учні				Дорослі			
	Захід	Центр	Схід	Південь	Захід	Центр	Схід	Південь
престижна професія викликає в людини почуття гордості	43,6	43,7	42,3	50,0	50,0	51,9	53,9	56,5
престижною професією можна похвалитися перед друзями, знайомими	10,2	16,4	14,4	11,0	10,6	13,0	9,7	10,8
престижна професія батьків дасть більше шансів у житті їхній дитині	39,0	47,5	54,3	59,3	51,2	50,2	50,1	48,9
престижна професія додає авторитету в сім'ї	22,3	17,2	19,0	28,0	21,5	26,4	22,2	18,3
люди вважають надбання престижної професії досягненням	27,5	35,6	30,7	36,8	23,6	23,1	22,7	36,0
люди, коли дізнаються, що в тебе престижна професія	32,5	29,3	27,6	23,1	30,1	29,8	30,7	37,6
маючи престижну професію, можна легко зайти в будь-який кабінет	32,8	36,9	36,2	35,2	40,2	33,4	28,8	29,6

	Учні				Дорослі			
	Захід	Центр	Схід	Південь	Захід	Центр	Схід	Південь
престижна професія додає людині значущості, більшої ваги	43,9	45,7	46,0	46,7	48,4	43,5	38,8	61,3
престижна професія дає змогу почувати себе вищим за інших людей	18,0	18,4	17,5	13,2	14,2	11,5	9,9	8,1
престижна професія – це квиток до кола обраних	19,3	17,9	23,6	20,3	17,9	16,8	10,6	12,4
непрестижна професія позбавляє людину поваги інших	13,4	8,3	8,3	7,7	11,8	11,3	5,0	5,4
інше	4,3	9,3	4,9	9,3	2,4	5,5	4,5	3,2
важко відповісти	4,6	4,8	5,2	4,9	6,5	3,1	6,6	2,7

4.2.6. За місцем проживання:

	Учні					Дорослі				
	Київ	обл. ц.	місто	СМТ	село	Київ	обл. ц.	місто	СМТ	село
престижна професія викликає в людини почуття гордості	49,1	44,9	45,4	43,7	42,1	58,6	55,3	56,1	44,4	51,1
престижною професією можна похвалитися перед друзями, знайомими	9,1	15,4	11,5	17,5	13,8	14,3	9,6	11,6	10,5	10,5
престижна професія батьків дасть більше шансів у житті їхній дитині	41,8	50,6	48,7	44,7	50,3	52,9	45,2	52,2	49,4	49,6
престижна професія додає авторитету в сім'ї	9,1	19,9	20,7	27,2	20,9	21,4	19,7	21,4	27,8	24,1
люди вважають надбання престижної професії досягненням	43,6	29,6	30,4	46,6	31,1	17,1	28,1	26,4	29,0	22,1

	Учні					Дорослі				
	Київ	обл. ц.	місто	СМТ	село	Київ	обл. ц.	місто	СМТ	село
люди, коли дізнаються, що в тебе престижна професія	29,1	31,1	28,8	28,2	27,0	17,1	32,9	30,7	33,3	33,1
маючи престижну професію, можна легко зайти в будь-який кабінет	29,1	37,1	35,7	31,1	36,0	25,7	32,0	30,2	38,3	34,3
престижна професія додає людині значущості, більшої ваги	41,8	50,6	44,4	48,5	42,9	40,0	43,9	46,0	45,7	48,1
престижна професія дає змогу почувати себе вищим за інших людей	7,3	14,6	19,4	13,6	19,4	4,3	11,8	8,3	15,4	13,0
престижна професія – це квиток до кола обраних	12,7	22,1	19,9	21,4	19,9	17,1	14,0	15,0	11,7	14,3
непрестижна професія позбавляє людину поваги інших	1,8	9,0	8,4	14,6	10,7	5,7	10,1	8,8	5,6	9,3
інше	20,0	5,6	7,4	5,8	5,6	17,1	7,5	2,3	3,1	2,0
важко відповісти	10,9	3,0	4,3	6,8	5,4	1,4	2,2	5,9	4,3	6,0

ДОДАТОК V. ПРЕСТИЖНІСТЬ ЯК АРГУМЕНТ ВИБОРУ ПРОФЕСІЇ

5.1. Розподіл відповідей на запитання “Які з наведених нижче аргументів були (або будуть) для Вас найвагомішими при виборі професії?” (у %)

5.1.1. У цілому:

	Учні		Дорослі	
	'09 р.	'10 р.	'09 р.	'10 р.
маю до неї здібності	60,2	63,4	51,1	51,1
невеликий конкурс у навчальний заклад	11,6	5,0	8,7	4,7
можливість не розлучатися з друзями	5,5	7,3	5,4	2,8
для мене ця професія цікава	—	63,0	—	56,3
порада батьків, рідних	27,7	21,6	20,4	17,4
порада друзів, знайомих	10,1	7,0	9,2	6,8
думки, ідеї, позиції, що транслуються телебаченням та іншими засобами масової інформації	7,3	7,6	7,1	2,4
престижність професії	36,8	49,0	27,5	32,7
продовження сімейної традиції	11,6	5,7	11,4	8,9
висока зарплатня	45,6	49,3	53,0	44,1
географічне розташування (можливість працювати, навчатися ближче	14,9	6,9	16,2	11,0
маючи цю професію, завжди можна знайти роботу	30,7	32,1	38,0	35,5
у цій сфері є знайомі, які допоможуть добре влаштуватися	13,1	6,2	12,5	6,0
ця галузь розвивається, отже, можна зробити кар'єру	18,4	21,4	16,8	17,3
інше	1,0	1,3	1,2	2,1
важко відповісти	2,8	3,2	6,6	7,2

5.1.2. За віком:

	Повні роки в учнів						Повні роки в дорослих		
	13	14	15	16	17	18	18-29	30-54	≥55
маю до неї здібності		62,7	64,5	65,6	58,0	60,0	58,9	49,7	48,4
невеликий конкурс у навчальний заклад		4,9	4,8	5,6	3,6	10,0	3,9	5,9	3,6
можливість не розлучатися з друзями		6,7	8,2	7,6	5,8		5,4	2,1	2,3
для мене ця професія цікава	25,0	58,8	61,4	67	66,7	70,0	67,4	56,9	48,9
порада батьків, рідних	50,0	22,9	20,6	21,1	22,5	10,0	14,0	16,8	20,2
порада друзів, знайомих		7,4	7,0	6,5	5,8	40,0	5,4	7,5	6,8
думки, ідеї, позиції, що транслуються телебаченням та іншими засобами масової інформації		3,2	7,4	9,6	11,6	20,0	3,1	3,3	0,9
престижність професії	25,0	48,6	48,0	49,6	52,9	50,0	43,8	33,7	25

	Повні роки в учнів						Повні роки в дорослих		
	13	14	15	16	17	18	18-29	30-54	≥55
продовження сімейної традиції	25,0	6,0	4,6	7,3	3,6	10,0	7,4	7,9	11,1
висока зарплатня	25	52,5	49,4	47,0	48,6	60,0	48,8	47,8	36,4
географічне розташування (можливість працювати, навчатися ближче		7,7	8,4	4,8	6,5	10,0	11,6	11,7	9,8
маючи цю професію, завжди можна знайти роботу		30,3	32,6	34,9	29	10,0	32,9	36,1	36,1
у цій сфері є знайомі, які допоможуть добре влаштуватися		6,0	5,5	5,6	10,9		9,7	5,9	3,9
ця галузь розвивається, отже, можна зробити кар'єру		19,0	19,9	25,4	22,5	10,0	26,0	16,9	12,7
інше		1,1	1,4	1,7	0,7		1,9	1,9	2,5
важко відповісти	25,0	3,9	3,8	1,7	3,6		1,6	5,9	12,3

5.1.3. За статтю:

	Учні		Дорослі	
	чол.	жін.	чол.	жін.
маю до неї здібності	61,5	65,5	50,9	51,6
невеликий конкурс у навчальний заклад	6,4	3,6	5,2	4,4
можливість не розлучатися з друзями	9,0	5,7	3,0	2,7
для мене ця професія цікава	61,5	64,7	55,5	56,8
порада батьків, рідних	21,6	21,5	17,1	17,6
порада друзів, знайомих	7,8	6,3	6,6	7,1
думки, ідеї, позиції, що транслуються телебаченням та іншими засобами масової інформації	7,8	7,5	1,6	3,0
престижність професії	46,1	51,9	31,0	34,2
продовження сімейної традиції	6,3	5,2	9,6	8,4
висока зарплатня	52,4	46,3	46,6	41,9
географічне розташування (можливість працювати, навчатися ближче	6,1	7,8	11,0	11,1
маючи цю професію, завжди можна знайти роботу	28,7	35,4	36,3	34,5
у цій сфері є знайомі, які допоможуть добре влаштуватися	8,4	4,1	6,9	5,3
ця галузь розвивається, отже, можна зробити кар'єру	21,8	21,0	16,5	17,8
інше	1,5	1,1	2,1	2,1
важко відповісти	3,9	2,4	8,2	6,5

5.1.4. За освітою:

	Учні класу			Вища		Середня	
	9-го	10-го	11-го	повна	неповна	повна	неповна
маю до неї здібності	61,8	65,2	65,0	67,3	54,4	49,6	35,2
невеликий конкурс у навчальний заклад	4,5	6,2	4,2	2,7	6,3	5,1	3,5
можливість не розлучатися з друзями	7,6	8,8	4,2	2,7	2,5	3,0	3,0
для мене ця професія цікава	60,1	66,8	64,2	70,5	60,7	55,3	39,1
порада батьків, рідних	21,9	20,8	22,1	15,5	17,5	18,0	17,0
порада друзів, знайомих	8,1	6,8	5,0	6,4	8,8	7,2	3,9
думки, ідеї, позиції, що транслюються телебаченням та іншими засобами масової інформації	7,4	7,5	8,3	1,4	2,5	2,8	2,6
престижність професії	49,2	47,8	51,3	48,6	34,7	31,3	18,7
продовження сімейної традиції	6,6	3,9	6,3	10,9	6,0	9,5	9,6
висока зарплатня	49,9	52,7	42,1	41,8	53,7	45,8	30
географічне розташування (можливість працювати, навчатися ближче)	8,1	6,8	4,6	10,0	9,8	11,2	12,6
маючи цю професію, завжди можна знайти роботу	29,9	33,2	35,0	35,5	36,1	35,4	34,3
у цій сфері є знайомі, які допоможуть добре влаштуватися	6,4	6,5	5,4	4,5	8,8	6,6	2,6
ця галузь розвивається, отже, можна зробити кар'єру	19,5	22,3	24,6	22,7	22,5	15,2	10,9
інше	1,0	1,3	2,1	2,7	1,1	2,7	1,7
важко відповісти	4,0	2,1	3,3	0,9	2,5	6,4	20,4

5.1.5. У регіональному розрізі:

	Учні				Дорослі			
	Захід	Центр	Схід	Південь	Захід	Центр	Схід	Південь
маю до неї здібності	59,3	62,6	64,1	70,9	50,4	48,1	52,7	55,4
невеликий конкурс у навчальний заклад	6,2	3,3	5,8	4,9	6,5	3,8	6,1	1,1
можливість не розлучатися з друзями	5,2	6,8	9,8	7,1	4,5	2,9	2,8	0,5
для мене ця професія цікава	63,3	60,9	58,3	75,8	52,4	57,0	55,1	62,4
порада батьків, рідних	21,0	18,4	23,9	25,3	18,7	16,1	21,5	9,1
порада друзів, знайомих	6,6	6,6	7,4	8,2	9,3	6,5	7,3	3,2

	Учні				Дорослі			
	Захід	Центр	Схід	Південь	Захід	Центр	Схід	Південь
думки, ідеї, позиції, що транслюються телебаченням та іншими засобами масової інформації	9,5	8,1	6,7	4,9	2,8	1,9	3,3	1,1
престижність професії	48,9	51,8	46,3	48,4	35,0	33,2	32,6	29,0
продовження сімейної традиції	8,5	5,6	4,9	2,7	13,0	7,2	9,2	6,5
висока зарплатня	48,5	51,8	50,0	44,0	48,8	39,7	42,6	51,1
географічне розташування (можливість працювати, навчатися ближче	6,2	8,1	7,1	5,5	16,3	11,5	8,3	9,1
маючи цю професію, завжди можна знайти роботу	28,5	33,6	31,6	35,7	29,7	33,2	39,0	40,3
у цій сфері є знайомі, які допоможуть добре влаштуватися	5,2	5,8	8,0	5,5	6,9	7,0	5,7	3,2
ця галузь розвивається, отже, можна зробити кар'єру	17,7	24,5	20,9	22,0	13,8	19,5	11,3	30,6
інше	0,3	1,5	1,2	2,7	0,4	2,2	2,1	4,3
важко відповісти	3,3	3,3	3,7	2,2	7,7	8,7	7,3	3,2

5.1.6. За місцем проживання:

	Учні					Дорослі				
	Київ	обл. ц.	місто	СМТ	село	Київ	обл. ц.	місто	СМТ	село
маю до неї здібності	58,2	62,2	64,0	73,8	61,7	44,3	54,8	55,8	53,1	44,4
невеликий конкурс у навчальний заклад	3,6	5,6	5,1	2,9	5,1	7,1	4,4	4,9	3,1	5,0
можливість не розлучатися з друзями	1,8	7,9	8,4	7,8	6,4		2,2	2,6	3,1	3,8
для мене ця професія цікава	72,7	62,2	61,0	68,0	63,0	48,6	62,7	60,7	54,9	50,4
порада батьків, рідних	12,7	23,2	21,2	23,3	21,7	17,1	14,0	17,6	13,0	21,3
порада друзів, знайомих		5,6	7,4	4,9	9,2	8,6	4,4	5,2	8,0	9,3
думки, ідеї, позиції, що транслюються телебаченням та іншими засобами масової інформації	3,6	10,1	7,4	1,9	8,2	1,4	3,1	2,3	3,7	1,8
престижність професії	45,5	50,2	49,5	57,3	46,2	24,3	35,5	33,1	30,2	32,3
продовження сімейної традиції	1,8	5,2	5,6	6,8	6,4	4,3	6,1	8,0	10,5	11,5
висока зарплатня	41,8	51,7	48,2	47,6	50,3	41,4	40,8	48,8	44,4	41,6

	Учні					Дорослі				
	Київ	обл. ц.	місто	СМТ	село	Київ	обл. ц.	місто	СМТ	село
географічне розташування (можливість працювати, навчатися ближче маючи цю професію, завжди можна знайти роботу у цій сфері є знайомі, які допоможуть добре влаштуватися ця галузь розвивається, отже, можна зробити кар'єру	3,6	5,2	6,6	5,8	9,2	10,0	9,2	9,3	13,0	13,3
інше	36,4	36,7	24,7	40,8	33,4	32,9	38,2	33,1	39,5	34,8
важко відповісти		8,6	6,9	6,8	4,6	5,7	6,1	5,4	4,3	7,3
	32,7	21,7	20,9	22,3	19,9	14,3	15,4	19,4	17,9	17,0
	1,8	0,7	2,0	1,0	1,0	11,4	2,2	1,0		2,5
	7,3	3,0	3,1	1,9	3,3	7,1	6,6	6,7	6,2	8,3

5.2. Розподіл відповідей на запитання “Якою мірою Ви враховували (будете враховувати) перелічені нижче чинники при виборі професії?” (у %)*

5.2.1. Доросле населення

5.2.1.1. По вибірці в цілому:

	М.3.-1	М.3.-2	М.3.-3	М.3.-4	М.3.-5	М.3.-0
інтерес до професії, очікуване задоволення від такої праці	6,9	11,4	15,6	20,6	41,8	3,7
власні здібності, їх відповідність вимогам професії	4,4	12,9	17,6	28,0	34,7	2,5
мої домагання (прагну здобути саме цю професію, надаю їй перевагу перед усіма іншими)	6,9	15,4	21,3	22,6	26,3	7,5
поради старших (батьків, членів родини)	16,1	19,2	20,8	17,6	13,2	13,1
думки однолітків (однокласників, друзів)	25,4	21,6	15,1	8,0	4,9	25
зіставлення професійного вибору з моїми життєвими планами в цілому (мати сім'ю, досягти успіху, багато подорожувати тощо)	9,0	11,2	22,9	26,1	23,2	7,7
мої знання про цю та інші професії	6,5	15,7	25,0	27,6	21,2	4,1
затребуваність цієї професії (оцінка стану ринку праці)	5,9	10,2	23,0	26,8	29,3	4,8

* Діапазон міри згоди (М.3.): 1 – враховували найменшою мірою, 5 – враховували найбільше, 0 – не враховували.

5.2.1.2. За віком*:

	Роки	М.3.-1	М.3.-2	М.3.-3	М.3.-4	М.3.-5	М.3.-0
інтерес до професії, очікуване задоволення від такої праці	18-29	5,1	11,0	11,8	25,1	45,9	1,2
	30-54	6,7	10,2	17,1	19,6	42,2	4,1
	≥55	8,3	13,1	15,8	19,3	39,0	4,6
власні здібності, їх відповідність вимогам професії	18-29	2,4	13,0	15,8	31,6	36,4	0,8
	30-54	4,1	11,5	19,3	28,0	34,3	2,8
	≥55	6,0	14,7	16,4	25,8	34,1	3,0
мої домагання (прагну здобути саме цю професію, надаю їй перевагу перед усіма іншими)	18-29	5,5	16,9	18,8	24,7	29,4	4,7
	30-54	6,6	13,4	22,1	23,0	27,1	7,7
	≥55	8,1	17,2	21,6	20,6	23,4	9,0
поради старших (батьків, членів родини)	18-29	11,5	23,0	21,4	15,1	15,5	13,5
	30-54	17,2	19,1	21,5	17,6	11,0	13,7
	≥55	17,4	16,9	19,5	19,3	14,8	12,1
думки однолітків (однокласників, друзів)	18-29	22,2	24,2	15,1	6,7	4,8	27,0
	30-54	25,4	20,5	14,9	8,5	4,1	26,6
	≥55	27,5	21,6	15,3	8,2	5,9	21,6
зіставлення професійного вибору з моїми життєвими планами в цілому (мати сім'ю, досягти успіху, багато подорожувати тощо)	18-29	9,1	10,7	20,2	29,2	27,7	3,2
	30-54	8,2	11,7	22,4	26,3	23,1	8,2
	≥55	10,0	10,7	25,1	23,9	20,6	9,7
мої знання про цю та інші професії	18-29	7,8	16,1	23,5	27,8	22,0	2,7
	30-54	4,3	16,3	23,8	29,1	21,8	4,8
	≥55	8,8	14,5	27,5	25,4	19,9	3,9
затребуваність цієї професії (оцінка стану ринку праці)	18-29	5,9	8,3	20,9	32,7	28,3	3,9
	30-54	5,0	11,0	22,7	26,5	30,2	4,6
	≥55	7,2	10,2	24,7	23,7	28,6	5,6

5.2.1.3. За статтю:

	Стать	М.3.-1	М.3.-2	М.3.-3	М.3.-4	М.3.-5	М.3.-0
інтерес до професії, очікуване задоволення від такої праці	чол.	7,5	10,6	18,0	19,6	40,6	3,8
	жін.	6,3	11,9	13,7	21,4	43,0	3,6
власні здібності, їх відповідність вимогам професії	чол.	3,8	15,7	17,7	26,0	34,5	2,2
	жін.	4,9	10,2	17,4	29,7	35,0	2,7
мої домагання (прагну здобути саме цю професію, надаю їй перевагу перед усіма іншими)	чол.	6,0	15,6	23,0	23,0	24,6	7,8
	жін.	7,7	15,2	19,9	22,1	27,7	7,4
поради старших (батьків, членів родини)	чол.	16,0	19,1	20,0	17,1	12,7	15,2
	жін.	16,4	18,8	21,6	18,2	13,7	11,3
думки однолітків (однокласників, друзів)	чол.	23,4	22,3	16,8	9,1	4,6	23,9
	жін.	26,7	21,1	13,8	7,2	5,1	26,0

* "Роки"— повні роки учнів та дорослого населення.

	Стать	М.3.-1	М.3.-2	М.3.-3	М.3.-4	М.3.-5	М.3.-0
зіставлення професійного вибору з моїми життєвими планами в цілому (мати сім'ю, досягти успіху, багато подорожувати тощо)	чол.	8,2	12,5	23,6	25,6	21,6	8,5
	жін.	9,7	10,0	22,2	26,4	24,6	7,1
мої знання про цю та інші професії	чол.	5,9	14,4	26,8	25,9	22,2	4,7
	жін.	7,1	16,5	23,3	29,0	20,5	3,6
затребуваність цієї професії (оцінка стану ринку праці)	чол.	5,1	10,5	22,6	29,0	28,3	4,5
	жін.	6,7	9,6	23,2	25,2	30,3	5,1

5.2.1.4. За освітою

	Освіта		М.3.-1	М.3.-2	М.3.-3	М.3.-4	М.3.-5	М.3.-0
інтерес до професії, очікуване задоволення від такої праці	вища	повна	2,8	7,8	9,7	22,6	57,1	
		неповна	4,6	11,0	15,6	23,4	42,9	2,5
	середня	повна	7,8	10,1	16,6	21,4	40,1	4,0
		неповна	11,0	18,1	19,4	13,2	30,4	7,9
власні здібності, їх відповідність вимогам професії	вища	повна	0,9	6,9	11,1	34,6	46,5	
		неповна	3,2	13,9	15,7	27,4	38,1	1,8
	середня	повна	4,2	14,2	19,6	27,1	32,7	2,1
		неповна	9,7	13,7	21,7	23,9	24,3	6,6
мої домагання (прагну здобути саме цю професію, надаю їй перевагу перед усіма іншими)	вища	повна	4,2	9,7	19,4	29,6	32,4	4,6
		неповна	5,1	13,0	20,7	25,4	30,8	5,1
	середня	повна	8,1	17,1	22,3	21,5	24,4	6,5
		неповна	9,3	19,0	21,2	14,6	19,9	15,9
поради старших (батьків, членів родини)	вища	повна	15,3	18,5	21,8	14,4	17,1	13,0
		неповна	11,5	20,8	20,1	22,9	13,6	11,1
	середня	повна	18,1	19,6	20,4	16,7	12,3	12,9
		неповна	18,2	17,3	21,3	15,6	11,1	16,4
думки однолітків (однокурсників, друзів)	вища	повна	25,6	23,2	15,2	7,6	2,4	26,1
		неповна	21,2	26,7	16,1	9,2	6,6	20,1
	середня	повна	27,7	18,4	13,7	8,3	5,6	26,3
		неповна	25,3	21,8	15,6	6,7	3,1	27,6
зіставлення професійного вибору з моїми життєвими планами в цілому (мати сім'ю, досягти успіху, багато подорожувати тощо)	вища	повна	6,0	8,8	25,0	31,0	25,9	3,2
		неповна	6,5	10,1	21,2	28,1	28,4	5,8
	середня	повна	10,2	12,2	22,8	26,4	21,4	6,9
		неповна	11,1	12,8	23,5	18,6	17,7	16,4
мої знання про цю та інші професії	вища	повна	3,7	13,0	23,6	30,1	27,3	2,3
		неповна	6,1	12,2	25,2	32,4	20,5	3,6
	середня	повна	6,7	17,4	26,5	26,3	19,7	3,4
		неповна	9,3	18,1	23,0	22,1	19,5	8,0
затребуваність цієї професії (оцінка стану ринку праці)	вища	повна	4,6	8,3	19,0	33,3	31,0	3,7
		неповна	5,4	10,0	23,6	23,9	33,6	3,6
	середня	повна	5,8	11,0	23,3	28,3	26,5	5,2
		неповна	8,0	10,7	25,4	21,4	28,1	6,3

5.2.1.5. У регіональному розрізі:

	Регіон	М.3.-1	М.3.-2	М.3.-3	М.3.-4	М.3.-5	М.3.-0
інтерес до професії, очікуване задоволення від такої праці	Захід	7,2	12,2	16,9	17,3	43,9	2,5
	Центр	6,0	13,2	15,9	23,6	36,5	4,8
	Схід	8,1	12,2	15,6	21,8	39,0	3,3
	Південь	5,9	4,3	13,4	15,6	57,5	3,2
власні здібності, їх відповідність вимогам професії	Захід	4,6	15,4	15,8	27,5	35,4	1,3
	Центр	5,8	15,1	20,4	25,5	29,9	3,2
	Схід	3,4	11,1	18,3	29,9	35,2	2,2
	Південь	3,2	9,1	11,8	29,6	43,0	3,2
мої домагання (прагну здобути саме цю професію, надаю їй перевагу перед усіма іншими)	Захід	5,5	14,9	26,8	24,7	23,0	5,1
	Центр	8,0	16,8	20,9	23,8	21,4	9,0
	Схід	7,5	14,0	21,5	20,8	28,3	8,0
	Південь	4,8	16,1	14,5	21,0	37,1	6,5
поради старших (батьків, членів родини)	Захід	16,1	21,2	22,5	18,6	14,8	6,8
	Центр	16,2	21,7	21,3	16,4	11,6	12,8
	Схід	15,5	16,0	20,1	21,1	14,3	13,1
	Південь	17,4	17,9	19,0	11,4	12,5	21,7
думки однолітків (однокласників, друзів)	Захід	28,7	27,4	11,3	7,4	7,0	18,3
	Центр	26,0	20,6	15,5	8,8	4,2	24,8
	Схід	24,3	20,9	16,3	8,5	3,4	26,7
	Південь	22,7	18,4	16,2	5,9	7,0	29,7
зіставлення професійного вибору з моїми життєвими планами в цілому (мати сім'ю, досягти успіху, багато подорожувати тощо)	Захід	9,8	10,6	23,8	26,4	20,9	8,5
	Центр	7,1	14,1	24,6	26,3	21,5	6,3
	Схід	10,6	9,9	21,6	26,7	22,4	8,9
	Південь	8,6	8,1	20,5	23,8	31,9	7,0
мої знання про цю та інші професії	Захід	5,9	16,0	24,5	29,1	20,3	4,2
	Центр	6,3	19,9	26,6	24,9	18,2	4,1
	Схід	6,7	13,0	25,5	26,7	23,8	4,3
	Південь	7,5	11,8	21,0	33,3	23,1	3,2
затребуваність цієї професії (оцінка стану ринку праці)	Захід	3,8	12,3	25,4	25,4	28,0	5,1
	Центр	7,1	11,4	25,1	29,4	22,1	4,9
	Схід	4,8	8,9	20,5	24,2	37,2	4,3
	Південь	8,6	7,5	21,0	28,5	29,0	5,4

5.2.1.6. За місцем проживання:

	Місце	М.3.-1	М.3.-2	М.3.-3	М.3.-4	М.3.-5	М.3.-0
інтерес до професії, очікуване задоволення від такої праці	Київ	7,1	11,4	11,4	21,4	35,7	12,9
	обл. ц.	3,1	9,3	16,8	23,0	46,0	1,8
	місто	6,3	10,2	12,8	21,4	46,9	2,6
	СМТ	9,4	15,0	15,6	15,6	41,3	3,1
	село	8,4	12,2	18,6	20,4	35,7	4,6
власні здібності, їх відповідність вимогам професії	Київ	7,2	10,1	10,1	23,2	39,1	10,1
	обл. ц.	1,3	10,6	18,5	35,2	32,2	2,2
	місто	2,9	12,7	19,3	26,4	37,7	1,1
	СМТ	4,4	13,3	25,3	25,9	29,7	1,3
	село	7,1	15,2	14,0	26,6	33,8	3,3
мої домагання (прагну здобути саме цю професію, надаю їй перевагу перед усіма іншими)	Київ	11,6	15,9	11,6	15,9	21,7	23,2
	обл. ц.	6,2	15,9	22,1	28,3	23,9	3,5
	місто	6,9	13,3	19,1	21,8	32,9	6,1
	СМТ	5,1	20,3	17,7	20,3	25,9	10,8
	село	7,1	14,8	25,8	21,9	22,7	7,7
поради старших (батьків, членів родини)	Київ	10,0	12,9	17,1	18,6	15,7	25,7
	обл. ц.	20,8	19,5	23,0	15,5	9,7	11,5
	місто	14,4	19,7	18,6	17,3	16,2	13,8
	СМТ	19,5	17,6	22,0	17,6	10,1	13,2
	село	13,8	20,4	21,2	19,4	13,8	11,5
думки однолітків (однокласників, друзів)	Київ	22,4	9,0	4,5	10,4	3,0	50,7
	обл. ц.	25,8	21,8	19,6	6,7	3,6	22,7
	місто	24,5	24,0	14,4	6,7	5,1	25,3
	СМТ	27,4	18,5	15,3	5,7	4,5	28,7
	село	24,4	22,5	15,8	10,9	5,7	20,7
зіставлення професійного вибору з моїми життєвими планами в цілому (мати сім'ю, досягти успіху, багато подорожувати тощо)	Київ	8,7	10,1	17,4	20,3	31,9	11,6
	обл. ц.	7,0	9,7	28,2	28,6	21,1	5,3
	місто	5,9	9,8	22,3	27,1	26,6	8,2
	СМТ	10,2	14,0	20,4	29,3	18,5	7,6
	село	12,5	11,2	22,4	23,2	22,4	8,2
мої знання про цю та інші професії	Київ	4,3	10,1	20,3	29,0	24,6	11,6
	обл. ц.	2,7	17,7	27,0	32,7	18,1	1,8
	місто	8,1	17,0	22,0	26,7	22,5	3,7
	СМТ	5,6	15,0	29,4	24,4	18,1	7,5
	село	8,4	15,1	25,3	25,3	22,8	3,1
затребуваність цієї професії (оцінка стану ринку праці)	Київ	7,1	7,1	10,0	28,6	34,3	12,9
	обл. ц.	4,0	12,4	18,1	33,6	27,9	4,0
	місто	4,5	7,9	24,3	29,1	29,9	4,2
	СМТ	8,8	10,0	25,6	19,4	33,1	3,1
	село	7,2	11,6	26,2	23,1	26,7	5,1

5.2.2. Школярі

5.2.2.1. По вибірці в цілому:

	M.3.-1	M.3.-2	M.3.-3	M.3.-4	M.3.-5	M.3.-0
інтерес до професії, очікуване задоволення від такої праці	2,3	7,7	16,5	22,1	50,3	1,1
власні здібності, їх відповідність вимогам професії	2,7	12,4	17,4	32,4	34,4	0,8
мої домагання (прагну здобути саме цю професію, надаю їй перевагу перед усіма іншими)	4,4	10,2	20,1	29	34,8	1,5
поради старших (батьків, членів родини)	12,7	20,5	23,8	19,4	16,9	6,6
думки однолітків (однокурсників, друзів)	25,9	22,8	14,3	9,1	5,7	22,1
зіставлення професійного вибору з моїми життєвими планами в цілому (мати сім'ю, досягти успіху, багато подорожувати тощо)	5,4	11,6	23,8	27,6	29,0	2,7
мої знання про цю та інші професії	4,8	15,3	24,0	31,3	22,2	2,5
затребуваність цієї професії (оцінка стану ринку праці)	4,7	11,9	21,3	28,7	30,9	2,5

5.2.2.2. За віком:

	Роки	M.3.-1	M.3.-2	M.3.-3	M.3.-4	M.3.-5	M.3.-0
інтерес до професії, очікуване задоволення від такої праці	13		50,0		25,0	25,0	
	14	2,5	8,5	12,4	20,2	54,6	1,8
	15	2,9	7,2	15,4	25,5	47,7	1,2
	16	1,1	7,1	19,0	21,2	51,0	0,6
	17	2,9	6,5	20,3	17,4	52,2	0,7
	18		30,0	40,0	30,0		
власні здібності, їх відповідність вимогам професії	13		50,0		25,0	25,0	
	14	2,9	9,0	15,1	32,7	39,9	0,4
	15	2,4	12,0	16,6	32,5	35,2	1,2
	16	2,0	13,1	17,6	34,7	32,1	0,6
	17	4,4	14,0	24,3	26,5	30,1	0,7
	18	10,0	60,0	20,0	10,0		
мої домагання (прагну здобути саме цю професію, надаю їй перевагу перед усіма іншими)	13		25,0	25,0	25,0	25,0	
	14	5,7	11,1	17,6	28,7	35,1	1,8
	15	3,4	11,8	21,9	27,5	34,0	1,4
	16	4,6	9,4	20,2	29,1	35,3	1,4
	17	5,1	5,8	17,5	35,0	35,0	1,5
	18			50,0	10,0	40,0	
поради старших (батьків, членів родини)	13	50,0	25,0			25,0	
	14	7,5	17,5	25,0	20,4	22,9	6,8
	15	12,5	20,2	26,0	21,0	15,4	4,8
	16	13,4	21,9	23,0	18,8	15,1	8,0
	17	20,6	22,1	17,6	15,4	15,4	8,8
	18	20,0	50,0	10,0	20,0		

	Роки	М.З.-1	М.З.-2	М.З.-3	М.З.-4	М.З.-5	М.З.-0
думки однолітків (однокласників, друзів)	13	25,0	25,0	25,0		25,0	
	14	26,0	19,1	15,9	10,1	7,2	21,7
	15	25,2	24,3	15,5	8,5	7,0	19,4
	16	25,1	21,9	13,8	10,1	3,5	25,6
	17	30,1	26,5	9,6	6,6	3,7	23,5
	18	30,0	40,0		10,0	10,0	10,0
зіставлення професійного вибору з моїми життєвими планами в цілому (мати сім'ю, досягти успіху, багато подорожувати тощо)	13		75,0			25,0	
	14	4,3	10,0	21,1	27,6	33,0	3,9
	15	6,1	11,4	24,0	25,7	29,6	3,2
	16	5,1	12,2	24,1	29,3	28,1	1,1
	17	5,9	11,8	26,5	30,9	22,8	2,2
	18		10,0	50,0	20,0	10,0	10,0
мої знання про цю та інші професії	13		25,0	50,0		25,0	
	14	5,7	13,1	24,5	30,1	24,5	2,1
	15	3,4	13,8	26,2	31,2	22,5	2,9
	16	4,2	12,5	20,1	36,5	23,8	2,8
	17	8,8	27,0	27,0	22,6	13,1	1,5
	18		80,0	10,0	10,0		
затребуваність цієї професії (оцінка стану ринку праці)	13	25,0	25,0	25,0		25,0	
	14	6,1	9,3	21,8	30,0	30,4	2,5
	15	3,6	10,9	22,4	27,0	33,8	2,2
	16	4,3	10,5	19,4	31,9	31,3	2,6
	17	5,1	21,0	21,0	25,4	23,9	3,6
	18	10,0	40,0	40,0		10,0	

5.2.2.3. За статтю:

	Стать	М.З.-1	М.З.-2	М.З.-3	М.З.-4	М.З.-5	М.З.-0
інтерес до професії, очікуване задоволення від такої праці	чол.	2,7	8,6	18,5	22,5	46,4	1,2
	жін.	2,0	6,9	14,6	21,8	53,8	1,0
власні здібності, їх відповідність вимогам професії	чол.	2,7	12,1	19,8	32,3	31,9	1,2
	жін.	2,6	12,5	15,1	32,6	36,8	0,3
мої домагання (прагну здобути саме цю професію, надаю їй перевагу перед усіма іншими)	чол.	5,1	10,2	20,0	30,4	32,3	2,0
	жін.	3,8	10,2	20,4	27,8	36,9	1,0
поради старших (батьків, членів родини)	чол.	12,8	21,2	22,4	18,9	15,4	9,4
	жін.	12,6	20,0	25,2	20,0	18,2	3,9
думки однолітків (однокласників, друзів)	чол.	23,6	22,9	13,1	9,5	6,9	24,0
	жін.	28,3	22,8	15,4	8,8	4,6	20,2
зіставлення професійного вибору з моїми життєвими планами в цілому (мати сім'ю, досягти успіху, багато подорожувати тощо)	чол.	4,8	12,9	23,2	26,2	29,7	3,3
	жін.	5,9	10,3	24,5	28,9	28,2	2,1

	Стать	М.З.-1	М.З.-2	М.З.-3	М.З.-4	М.З.-5	М.З.-0
мої знання про цю та інші професії	чол.	4,6	15,3	24,1	31,6	21,8	2,6
	жін.	4,9	15,2	23,8	31,0	22,6	2,5
затребуваність цієї професії (оцінка стану ринку праці)	чол.	4,6	11,6	20,5	28,5	31,6	3,2
	жін.	4,8	12,2	22,1	29,0	30,1	1,8

5.2.2.4. За освітою (Ви учень):

	Клас	М.З.-1	М.З.-2	М.З.-3	М.З.-4	М.З.-5	М.З.-0
інтерес до професії, очікуване задоволення від такої праці	9-й	2,9	8,8	16,8	22,5	47,1	1,7
	10-й	1,6	7,6	15,0	21,0	54,3	0,5
	11-й	2,1	5,4	18,3	23,3	50,4	0,4
власні здібності, їх відповідність вимогам професії	9-й	3,0	13,3	16,4	32,1	34,2	1,0
	10-й	1,8	11,8	17,1	32,1	36,8	0,3
	11-й	3,4	11,3	20,6	32,8	31,1	0,8
мої домагання (прагну здобути саме цю професію, надаю їй перевагу перед усіма іншими)	9-й	4,9	11,8	20,2	27,9	33,4	1,7
	10-й	3,4	8,7	20,1	31,9	35,1	0,8
	11-й	5,0	8,4	20,5	26,4	37,7	2,1
поради старших (батьків, членів родини)	9-й	12,9	19,5	24,0	18,4	18,8	6,4
	10-й	11,3	21,5	23,6	22,3	14,4	6,8
	11-й	14,8	21,9	23,2	17,3	16,5	6,3
думки однолітків (однокласників, друзів)	9-й	27,7	21,0	14,9	8,1	7,0	21,4
	10-й	25,1	24,9	15,2	11,2	4,5	19,0
	11-й	23,5	23,5	11,8	8,0	4,6	28,6
зіставлення професійного вибору з моїми життєвими планами в цілому (мати сім'ю, досягти успіху, багато подорожувати тощо)	9-й	5,6	12,2	22,7	28,7	27,4	3,3
	10-й	5,0	10,6	25,3	24,3	32,7	2,1
	11-й	5,5	11,3	23,1	30,7	27,3	2,1
мої знання про цю та інші професії	9-й	4,7	16,2	24,2	29,3	22,8	2,8
	10-й	4,5	12,3	23,0	35,1	22,5	2,6
	11-й	5,4	17,6	24,7	30,1	20,5	1,7
затребуваність цієї професії (оцінка стану ринку праці)	9-й	5,1	12,1	24,0	27,7	28,9	2,3
	10-й	4,0	9,0	18,7	30,6	35,4	2,4
	11-й	5,0	15,8	18,8	27,9	29,2	3,3

5.2.2.5. У регіональному розрізі:

	Регіон	М.З.-1	М.З.-2	М.З.-3	М.З.-4	М.З.-5	М.З.-0
інтерес до професії, очікуване задоволення від такої праці	Захід	1,6	8,9	17,0	23,0	48,9	0,7
	Центр	2,0	9,1	16,4	24,0	47,5	1,0
	Схід	1,9	5,3	17,6	19,5	54,2	1,5
	Південь	5,0	7,3	13,4	21,2	52,0	1,1
власні здібності, їх відповідність вимогам професії	Захід	4,3	11,9	17,2	32,8	32,8	1,0
	Центр	2,0	15,7	15,7	32,2	33,7	0,8
	Схід	1,9	8,7	17,3	34,7	36,5	0,9
	Південь	2,8	12,5	21,6	27,8	35,2	

	Регіон	М.З.-1	М.З.-2	М.З.-3	М.З.-4	М.З.-5	М.З.-0
мої домагання (прагну здобути саме цю професію, надаю їй перевагу перед усіма іншими)	Захід	3,6	8,2	21,4	28,0	37,2	1,6
	Центр	4,3	12,8	23,5	30,6	26,5	2,3
	Схід	3,7	9,0	18,3	27,6	40,9	0,6
	Південь	7,3	10,1	14,0	29,8	37,6	1,1
поради старших (батьків, членів родини)	Захід	12,6	22,2	27,8	16,9	15,6	5,0
	Центр	13,9	25,3	24,2	17,4	11,9	7,3
	Схід	11,1	16,7	18,9	23,8	23,5	5,9
	Південь	13,0	14,1	24,9	20,3	18,6	9,0
думки однолітків (однокласників, друзів)	Захід	26,8	28,4	14,4	7,7	6,4	16,4
	Центр	30,9	21,7	13,0	7,9	2,6	24,0
	Схід	21,6	19,1	15,0	11,6	10,3	22,5
	Південь	21,6	22,7	15,9	9,7	3,4	26,7
зіставлення професійного вибору з моїми життєвими планами в цілому (мати сім'ю, досягти успіху, багато подорожувати тощо)	Захід	5,6	9,6	27,7	31,4	23,4	2,3
	Центр	4,6	14,2	24,9	24,9	27,9	3,6
	Схід	4,3	11,5	20,2	27,3	33,9	2,8
	Південь	8,6	9,1	21,1	28,0	32,0	1,1
мої знання про цю та інші професії	Захід	4,9	19,7	21,1	33,6	18,8	2,0
	Центр	6,9	18,3	23,9	29,2	18,5	3,3
	Схід	3,4	10,9	24,5	30,1	28,6	2,5
	Південь	2,2	9,4	28,3	33,9	24,4	1,7
затребуваність цієї професії (оцінка стану ринку праці)	Захід	2,6	12,2	26,7	25,1	30,4	3,0
	Центр	6,6	13,5	22,6	31,3	23,2	2,8
	Схід	4,6	10,5	15,5	26,6	41,2	1,5
	Південь	4,0	10,2	19,9	33,0	30,1	2,8

5.2.2.6. За місцем проживання:

	Місце	М.З.-1	М.З.-2	М.З.-3	М.З.-4	М.З.-5	М.З.-0
інтерес до професії, очікуване задоволення від такої праці	Київ		12,7	12,7	25,5	45,5	3,6
	обл. ц.	1,9	6,8	17,0	23,4	49,8	1,1
	місто	1,5	5,9	18,8	19,8	53,7	0,3
	СМТ	3,9	11,7	15,5	15,5	52,4	1,0
	село	3,3	8,4	14,6	24,8	47,3	1,5
власні здібності, їх відповідність вимогам професії	Київ	1,8	5,5	12,7	40,0	36,4	3,6
	обл. ц.	3,0	9,8	22,3	34,5	29,9	0,4
	місто	2,1	11,6	15,8	34,6	35,7	0,3
	СМТ	2,9	14,7	14,7	29,4	36,3	2,0
	село	3,1	15,2	17,0	28,4	35,6	0,8
мої домагання (прагну здобути саме цю професію, надаю їй перевагу перед усіма іншими)	Київ	5,6	9,3	22,2	27,8	27,8	7,4
	обл. ц.	6,4	8,7	18,5	31,7	34,0	0,8
	місто	2,8	9,3	20,9	31,2	34,5	1,3
	СМТ	1,0	15,5	23,3	25,2	35,0	
	село	5,4	10,9	19,4	26,1	36,4	1,8

	Місце	М.3.-1	М.3.-2	М.3.-3	М.3.-4	М.3.-5	М.3.-0
поради старших (батьків, членів родини)	Київ	9,1	25,5	27,3	21,8	7,3	9,1
	обл. ц.	12,1	20,1	24,2	18,2	18,2	7,2
	місто	10,8	22,1	21,1	18,5	19,3	8,2
	СМТ	13,6	18,4	29,1	25,2	9,7	3,9
	село	15,2	19,1	24,3	19,4	17,1	4,9
думки однолітків (однокласників, друзів)	Київ	30,2	13,2	3,8	9,4		43,4
	обл. ц.	29,8	25,7	14,3	7,5	3,0	19,6
	місто	23,6	18,1	13,7	12,7	8,0	23,8
	СМТ	26,5	27,5	18,6	4,9	2,0	20,6
	село	24,9	25,7	15,2	7,6	7,1	19,4
зіставлення професійного вибору з моїми життєвими планами в цілому (мати сім'ю, досягти успіху, багато подорожувати тощо)	Київ	3,6	9,1	18,2	30,9	34,5	3,6
	обл. ц.	3,1	11,8	28,6	29,4	22,9	4,2
	місто	5,2	10,6	21,4	26,6	34,9	1,3
	СМТ	7,8	12,7	24,5	26,5	21,6	6,9
	село	6,7	12,4	23,5	27,3	28,4	1,8
мої знання про цю та інші професії	Київ	9,1	3,6	23,6	32,7	25,5	5,5
	обл. ц.	5,3	15,9	28,4	31,8	17,0	1,5
	місто	2,6	13,3	20,8	31,8	28,5	3,1
	СМТ	3,9	18,4	27,2	33,0	15,5	1,9
	село	6,2	17,8	23,5	29,6	20,6	2,3
затребуваність цієї професії (оцінка стану ринку праці)	Київ	3,6	7,3	14,5	34,5	34,5	5,5
	обл. ц.	6,4	15,2	20,1	28,4	28,8	1,1
	місто	2,8	8,0	19,1	28,4	38,1	3,6
	СМТ	3,9	13,7	22,5	32,4	26,5	1,0
	село	5,7	13,7	25,1	27,5	25,6	2,3

ДОДАТОК VI. ОСОБЛИВОСТІ ПОІНФОРМОВАНOSTI ГРОМАДЯН ПРО ПРОФЕСІЇ

6.1. Розподіл відповідей на запитання **“Яка саме інформація про професію була Вам відома, коли Ви її обирали (схилялися до її вибору)?”** (у %)

6.1.1. У цілому:

	Учні	Дорослі
навчальний заклад, у якому готують спеціалістів цього профілю	45,8	39,2
умови, в яких працюють ці фахівці	36,7	34,3
професійні цілі та завдання, які виконують ці спеціалісти	28,6	24,8
зміст їхньої праці	45,2	39,6
вимоги до особистих здібностей, які висуває ця професія	30,3	25,3
ризики, що загрожують здоров'ю тих, хто працює за цим фахом	10,6	8,0
рівень відповідальності, якого вимагає робота за цією спеціальністю	31,3	20,8
можливості кар'єрного зростання і найвищих досягнень, що їх надає ця професія	41,3	15,6
рівень престижності фахівців такого профілю	32,1	21,4
ставлення до цієї професії близьких мені людей	26,6	22,6
гарантії працевлаштування за цією професією	33,3	30,1
рівень конкурентності на ринку праці	12,8	9,8
інше	1,6	1,7
ніякої інформації про цю професію не мав	1,7	7,2
важко відповісти	7,3	7,6

6.1.2. За віком:

	Повні роки в учнів						Повні роки в дорослих		
	13	14	15	16	17	18	18-29	30-54	≥55
навчальний заклад, у якому готують спеціалістів цього профілю		43,0	44,4	49,6	47,8	50,0	48,8	38,0	35,0
умови, в яких працюють ці фахівці		38,7	34,3	38,6	34,1	70,0	37,2	34,0	33,0
професійні цілі та завдання, які виконують ці спеціалісти		28,5	27,1	31,0	29,0	20,0	35,7	24,1	19,3
зміст їхньої праці	25,0	39,1	42,9	52,4	44,9	60,0	44,2	38,4	38,4
вимоги до особистих здібностей, які висуває ця професія		26,8	28,5	36,3	28,3	30,0	30,6	24,8	23,0
ризики, що загрожують здоров'ю тих, хто працює за цим фахом		10,9	10,1	12,4	8,0		8,9	7,9	7,7

	Повні роки в учнів						Повні роки в дорослих		
	13	14	15	16	17	18	18-29	30-54	≥55
рівень відповідальності, якого вимагає робота за цією спеціальністю		30,6	31,9	32,4	31,2	10,0	22,9	20,1	20,5
можливості кар'єрного зростання і найвищих досягнень, що їх надає ця професія		40,1	40,3	43,9	42,8	20,0	20,9	16,6	11,1
рівень престижності фахівців такого профілю	25,0	31,0	31,2	31,5	38,4	40,0	29,1	21,1	17,3
ставлення до цієї професії близьких мені людей		22,5	28,8	29,0	22,5	40,0	23,6	21,5	23,4
гарантії працевлаштування за цією професією		34,5	34,1	33,2	31,9	10,0	29,5	32,3	27,7
рівень конкурентності на ринку праці		11,3	12,5	14,4	12,3	30,0	15,1	9,9	6,4
інше		2,1	1,7	1,4	0,7		1,2	2,3	1,4
ніякої інформації про цю професію не мав		1,8	2,2	1,7	0,7		3,5	7,2	9,3
важко відповісти	50,0	9,9	6,2	5,4	8,7	10,0	5,0	6,5	10,5

6.1.3. За статтю:

	Учні		Дорослі	
	чол.	жін.	чол.	жін.
навчальний заклад, у якому готують спеціалістів цього профілю	42,1	49,6	38,8	39,6
умови, в яких працюють ці фахівці	37,5	35,9	34,3	34,2
професійні цілі та завдання, які виконують ці спеціалісти	26,4	30,9	24,2	25,1
зміст їхньої праці	43,9	46,5	39,9	39,2
вимоги до особистих здібностей, які висуває ця професія	28,9	31,7	24,9	25,7
ризики, що загрожують здоров'ю тих, хто працює за цим фахом	12,2	9,1	9,8	6,7
рівень відповідальності, якого вимагає робота за цією спеціальністю	28,7	33,8	21,2	20,3
можливості кар'єрного зростання і найвищих досягнень, що їх надає ця професія	39,5	42,9	17,4	14,2
рівень престижності фахівців такого профілю	30,7	33,3	23,0	20,3
ставлення до цієї професії близьких мені людей	23,8	29,4	21,2	23,4
гарантії працевлаштування за цією професією	32,9	33,8	31,1	29,3
рівень конкурентності на ринку праці	13,5	12,2	10,3	9,4

	Учні		Дорослі	
	чол.	жін.	чол.	жін.
інше	2,5	0,7	2,1	1,4
ніякої інформації про цю професію не мав	1,9	1,6	6,2	8,0
важко відповісти	8,8	5,7	7,3	7,8

6.1.4. За освітою:

	Учні класу			Вища		Середня	
	9-го	10-го	11-го	повна	неповна	повна	неповна
навчальний заклад, у якому готують спеціалістів цього профілю	39,9	51,9	50,0	50,9	47,0	38,1	20,9
умови, в яких працюють ці фахівці	38,3	32,7	39,6	40,5	38,2	33,0	26,5
професійні цілі та завдання, які виконують ці спеціалісти	28,2	28,1	31,3	37,3	28,4	21,2	17,0
зміст їхньої праці	44,0	45,5	47,1	44,5	42,1	39,0	33,0
вимоги до особистих здібностей, які висуває ця професія	28,3	32,5	31,7	30,5	30,2	25,6	13,0
ризики, що загрожують здоров'ю тих, хто працює за цим фахом	10,2	10,4	12,1	5,9	11,2	8,0	6,5
рівень відповідальності, якого вимагає робота за цією спеціальністю	29,4	33,0	33,8	23,6	26,0	19,1	15,2
можливості кар'єрного зростання і найвищих досягнень, що їх надає ця професія	38,2	46,0	41,3	24,1	14,7	15,9	7,4
рівень престижності фахівців такого профілю	32,1	29,9	35,8	30,0	24,9	19,9	11,7
ставлення до цієї професії близьких мені людей	26,8	26,5	26,3	31,4	20,4	22,5	16,5
гарантії працевлаштування за цією професією	32,3	32,2	37,5	27,3	27,7	34,8	25,2
рівень конкурентності на ринку праці	11,6	14,3	13,3	11,8	10,2	9,8	7,0
інше	1,7	2,1	0,4	1,4	1,1	1,7	3,0
ніякої інформації про цю професію не мав	1,7	2,1	1,3	4,5	4,9	6,8	13,0
важко відповісти	8,1	5,7	7,5	2,3	6,3	7,2	15,2

6.1.5. У регіональному розрізі:

	Учні				Дорослі			
	Захід	Центр	Схід	Південь	Захід	Центр	Схід	Південь
навчальний заклад, у якому готують спеціалістів цього профілю	31,3	38,7	40,0	48,9	39,3	49,0	49,1	44,0

	Учні				Дорослі			
	Захід	Центр	Схід	Південь	Захід	Центр	Схід	Південь
умови, в яких працюють ці фахівці	39,8	34,4	31,4	33,3	36,7	35,9	39,0	34,6
професійні цілі та завдання, які виконують ці спеціалісти	23,6	24,8	21,5	33,9	22,3	34,8	26,1	30,2
зміст їхньої праці	42,7	38,5	38,1	41,4	43,6	48,5	43,3	44,0
вимоги до особистих здібностей, які висуває ця професія	28,5	23,1	23,2	31,2	23,6	33,8	29,4	35,2
ризиками, що загрожують здоров'ю тих, хто працює за цим фахом	6,1	10,1	7,1	8,1	5,9	10,4	14,7	11,5
рівень відповідальності, якого вимагає робота за цією спеціальністю	19,1	19,5	19,4	29,0	26,9	30,6	32,2	39,0
можливості кар'єрного зростання і найвищих досягнень, що їх надає ця професія	14,6	16,8	14,9	15,6	32,5	46,2	42,6	42,9
рівень престижності фахівців такого профілю	22,8	19,2	21,0	25,3	29,5	33,8	33,4	30,2
ставлення до цієї професії близьких мені людей	21,5	22,8	21,5	25,8	25,2	28,3	24,5	29,1
гарантії працевлаштування за цією професією	25,2	30,0	36,6	22,0	31,1	31,8	37,4	33,0
рівень конкурентності на ринку праці	8,9	10,1	10,2	9,1	11,5	14,1	13,8	10,4
інше	1,2	2,2	1,4	2,2	0,7	0,8	3,1	2,2
ніякої інформації про цю професію не мав	6,9	6,0	7,8	8,6	2,3	1,3	1,8	1,6
важко відповісти	7,3	11,1	6,4	2,7	10,5	6,6	8,0	2,2

6.1.6. За місцем проживання:

	Учні					Дорослі				
	Київ	обл. ц.	місто	СМТ	село	Київ	обл. ц.	місто	СМТ	село
навчальний заклад, у якому готують спеціалістів цього профілю	60,0	46,1	47,7	59,2	38,3	32,9	46,9	41,1	39,5	35,1
умови, в яких працюють ці фахівці	49,1	40,1	35,5	41,7	32,7	37,1	34,6	32,8	34,0	35,8

	Учні					Дорослі				
	Київ	обл. п.	місто	СМТ	село	Київ	обл. п.	місто	СМТ	село
професійні цілі та завдання, які виконують ці спеціалісти	43,6	32,6	27,8	34,0	23,2	25,7	31,6	25,6	25,3	20,6
зміст їхньої праці	60,0	49,8	44,1	41,7	41,8	45,7	38,2	36,4	39,5	42,9
вимоги до особистих здібностей, які висуває ця професія	45,5	33,3	29,6	33,0	26,0	15,7	26,3	26,1	22,2	27,3
ризики, що загрожують здоров'ю тих, хто працює за цим фахом	20,0	10,9	11,5	8,7	8,7	2,9	8,8	7,2	8,6	8,8
рівень відповідальності, якого вимагає робота за цією спеціальністю	38,2	29,2	29,3	46,6	29,8	14,3	21,1	22,7	24,1	18,5
можливості кар'єрного зростання і найвищих досягнень, що їх надає ця професія	52,7	44,9	38,8	45,6	38,5	15,7	19,7	17,1	13,6	12,5
рівень престижності фахівців такого профілю	47,3	31,8	32,1	41,7	27,6	17,1	21,1	23,8	21,6	19,5
ставлення до цієї професії близьких мені людей	18,2	29,6	23,2	35,9	26,8	11,4	23,7	22,5	25,9	22,6
гарантії працевлаштування за цією професією	36,4	32,6	28,6	47,6	34,4	30,0	26,3	30,5	31,5	30,8
рівень конкурентності на ринку праці	18,2	11,6	15,3	14,6	9,9	8,6	11,8	8,5	10,5	8,8
інше	3,6	0,7	1,3	1,0	2,3	5,7	1,8	1,3	1,9	1,5
ніякої інформації про цю професію не мав	1,8	2,2	1,0	1,0	2,3	8,6	7,0	6,7	8,6	7,0
важко відповісти	7,3	7,9	6,9	3,9	8,2	5,7	7,0	7,5	6,2	8,0

6.2. Розподіл відповідей на запитання “Чи мали (маєте) Ви інформацію про інші професії, крім тієї, яку обрали або схильєтеся обрати?” (у %)

6.2.1. У цілому:

	Учні	Дорослі
так, знав (знаю) про інші професії більше, ніж про обрану (ту, яку схильююсь обрати)	16,0	17,3
так, знав (знаю) про інші професії майже стільки, скільки й про обрану (ту, яку схильююсь обрати)	41,3	39,5

так, знав (знаю) про інші професії, але менше, ніж про обрану (ту, яку схилиюсь обрати)	30,3	25,3
ні, нічого не знав (не знаю) про інші професії	2,2	5,4
важко відповісти	10,2	12,4

6.2.2. За віком:

	Повні роки в учнів						Повні роки в дорослих		
	13	14	15	16	17	18	18-29	30-54	≥55
так, знав (знаю) про інші професії більше, ніж про обрану (ту, яку схилиюсь обрати)		15,5	14,1	16,7	22,5		15,4	18,6	16,9
так, знав (знаю) про інші професії майже стільки, скільки й про обрану (ту, яку схилиюсь обрати)	25,0	33,1	43,9	46,6	39,9	10,0	44,9	40,7	34,9
так, знав (знаю) про інші професії, але менше, ніж про обрану (ту, яку схилиюсь обрати)	25,0	35,6	26,6	29,7	29,0	70,0	27,6	24,1	25,6
ні, нічого не знав (не знаю) про інші професії		1,8	3,8	1,4	0,7		3,1	4,8	7,5
важко відповісти	50,0	14,1	11,5	5,6	8,0	20,0	9,1	11,9	15,1

6.2.3. За статтю:

	Учні		Дорослі	
	чол.	жін.	чол.	жін.
так, знав (знаю) про інші професії більше, ніж про обрану (ту, яку схилиюсь обрати)	20,0	12,2	13,8	20,1
так, знав (знаю) про інші професії майже стільки, скільки й про обрану (ту, яку схилиюсь обрати)	39,3	43,3	39,2	39,8
так, знав (знаю) про інші професії, але менше, ніж про обрану (ту, яку схилиюсь обрати)	28,4	32,2	27,2	23,8
ні, нічого не знав (не знаю) про інші професії	1,5	2,9	5,8	5,1
важко відповісти	10,8	9,4	14,0	11,1

6.2.4. За освітою:

	Учні класу			Вища		Середня	
	9-го	10-го	11-го	повна	неповна	повна	неповна
так, знав (знаю) про інші професії більше, ніж про обрану (ту, яку схилиюсь обрати)	14,7	15,9	19,2	21,2	18,8	17,9	10,6

так, знав (знаю) про інші професії майже стільки, скільки й про обрану (ту, яку схилиюсь обрати)	37,3	45,8	43,8	45,6	42,9	39,3	29,2
так, знав (знаю) про інші професії, але менше, ніж про обрану (ту, яку схилиюсь обрати)	32,0	28,6	28,8	19,8	26,6	26,1	27,4
ні, нічого не знав (не знаю) про інші професії	2,6	2,3	1,3	5,1	3,2	3,8	11,9
важко відповісти	13,5	7,3	7,1	8,3	8,5	12,8	20,8

6.2.5. У регіональному розрізі:

	Учні				Дорослі			
	Захід	Центр	Схід	Південь	Захід	Центр	Схід	Південь
так, знав (знаю) про інші професії більше, ніж про обрану (ту, яку схилиюсь обрати)	8,2	17,9	16,3	24,2	11,6	17,1	20,2	18,8
так, знав (знаю) про інші професії майже стільки, скільки й про обрану (ту, яку схилиюсь обрати)	38,2	46,7	38,0	40,7	40,1	43,2	34,9	40,9
так, знав (знаю) про інші професії, але менше, ніж про обрану (ту, яку схилиюсь обрати)	30,9	26,8	33,7	30,8	28,1	22,5	26,7	24,7
ні, нічого не знав (не знаю) про інші професії	1,3	1,8	3,7	2,2	7,9	2,2	6,3	7,5
важко відповісти	21,4	6,8	8,3	2,2	12,4	15,0	11,8	8,1

6.2.6. За місцем проживання:

	Учні					Дорослі				
	Київ	обл. ц.	місто	СМТ	село	Київ	обл. ц.	місто	СМТ	село
так, знав (знаю) про інші професії більше, ніж про обрану (ту, яку схилиюсь обрати)	7,3	18,4	12,8	20,4	17,6	14,3	19,0	19,8	19,3	13,6

	Учні					Дорослі				
	Київ	обл. ц.	місто	СМТ	село	Київ	обл. ц.	місто	СМТ	село
так, знав (знаю) про інші професії майже стільки, скільки й про обрану (ту, яку схильююсь обрати)	50,9	39,5	40,1	48,5	40,6	44,3	44,2	32,7	39,8	42,2
так, знав (знаю) про інші професії, але менше, ніж про обрану (ту, яку схильююсь обрати)	34,5	31,6	31,1	29,1	28,3	18,6	23,9	28,0	23,0	26,5
ні, нічого не знав (не знаю) про інші професії		2,3	3,6	1,0	1,5	2,9	3,1	5,5	8,7	5,8
важко відповісти	7,3	8,3	12,5	1,0	12,0	20,0	9,7	14,0	9,3	11,9

6.3. Розподіл відповідей на запитання “У який спосіб Ви отримували інформацію про професію, яку обрали (схильєтеся обрати)?” (у %)

6.3.1. У цілому:

	Учні	Дорослі
пробував працювати за цією професією	16,0	28,4
накопичував випадкові спостереження за роботою фахівців, які мене обслуговували (в магазині, транспорті, перукарні тощо)	18,9	14,1
спостерігав за роботою фахівців за спеціальним задумом з метою професійного самовизначення	30,7	20,8
спеціально ходив на екскурсії на місце роботи	11,7	7,3
розпитував тих, хто працював (працює) за цим фахом	46,5	31,7
підмічав випадкові захоплення будь-яких людей, навіть тих, хто мав іншу професію	12,7	6,4
знаходив інформацію в інтернеті	48,8	15,7
дивився про таких фахівців телепередачі, фільми	26,8	12,4
мій улюблений герой художніх творів мав таку професію	4,7	1,7
мій живий кумир має таку професію	8,2	2,8
звернувся до профконсультанта	9,0	3,3
мені про професію розповіли батьки	33,8	20,8
скористався інформацією, що отримував на уроках у школі	20,8	13,7
випадково трапилася інформація, не пам’ятаю, де саме	10,9	12,1
я не мав (не маю) жодної інформації про цю професію	2,0	5,7
інше	2,2	4,0
важко відповісти	6,0	10,0

6.3.2. За віком:

	Повні роки в учнів						Повні роки в дорослих		
	13	14	15	16	17	18	18-29	30-54	≥55
пробував працювати за цією професією		18,7	13,4	15,2	21,0	10,0	25,6	30,0	28,0
накопичував випадкові спостереження за роботою фахівців, які мене обслуговували (в магазині, транспорті, перукарні тощо)		16,5	19,7	20,6	18,1	10,0	19,4	13,1	12,3
спостерігав за роботою фахівців за спеціальним задумом з метою професійного самовизначення		25,7	32,9	30,7	33,3	60,0	25,2	22,3	16,1
спеціально ходив на екскурсії на місце роботи		12,0	12,2	11,0	12,3		5,4	8,0	7,5
розпитував тих, хто працював (працює) за цим фахом		45,4	45,6	49,3	46,4	40,0	38,8	32,8	26,1
підмічав випадкові захоплення будь-яких людей, навіть тих, хто мав іншу професію	25,0	10,9	10,3	14,1	18,1	40,0	5,8	6,5	6,6
знаходив інформацію в інтернеті	25,0	42,6	49,9	54,9	42,8	60,0	29,8	14,3	9,3
дивився про таких фахівців телепередачі, фільми	25,0	26,1	24,7	31,0	23,9	30,0	16,3	11,5	11,4
мій улюблений герой художніх творів мав таку професію	25,0	2,8	5,3	5,9	2,9	10,0	1,2	1,6	2,3
мій живий кумир має таку професію		7,4	7,0	9,6	8,7	30,0	1,6	3,0	3,4
звернувся до профконсультанта		11,3	7,4	7,9	11,6	20,0	5,4	2,8	2,7
мені про професію розповіли батьки	25,0	38,4	35,3	30,7	29,7	10,0	22,1	19,9	21,4
скористався інформацією, що отримував на уроках у школі	25,0	23,6	22,8	17,5	18,1	10,0	17,8	12,2	13,2
випадково трапилася інформація, не пам'ятаю, де саме	25,0	9,5	9,4	12,4	13,8	20,0	10,9	11,3	13,9
я не мав (не маю) жодної інформації про цю професію		2,1	2,9	1,4	0,7		3,5	6,6	5,7

	Повні роки в учнів						Повні роки в дорослих		
	13	14	15	16	17	18	18-29	30-54	≥55
інше	25,0	1,4	2,2	2,3	2,9		2,3	4,7	4,1
важко відповісти	25,0	9,5	6,2	4,5	2,2		7,0	8,2	14,1

6.3.3. За статтю:

	Учні		Дорослі	
	чол.	жін.	чол.	жін.
пробував працювати за цією професією	17,1	15,1	31,1	26,1
накопичував випадкові спостереження за роботою фахівців, які мене обслуговували (в магазині, транспорті, перукарні тощо)	19,4	18,4	12,3	15,6
спостерігав за роботою фахівців за спеціальним задумом з метою професійного самовизначення	33,6	28,0	22,8	19,2
спеціально ходив на екскурсії на місце роботи	12,3	11,1	6,9	7,7
розпитував тих, хто працював (працює) за цим фахом	43,6	49,3	30,4	32,5
підмічав випадкові захоплення будь-яких людей, навіть тих, хто мав іншу професію	11,1	14,3	6,2	6,5
знаходив інформацію в інтернеті	47,5	49,9	18,1	13,9
дивився про таких фахівців телепередачі, фільми	26,5	27,2	12,5	12,5
мій улюблений герой художніх творів мав таку професію	4,9	4,6	2,1	1,4
мій живий кумир має таку професію	9,1	7,3	2,8	2,8
звернувся до профконсультанта	7,8	10,2	3,7	3,0
мені про професію розповіли батьки	34,3	33,2	22,2	19,6
скористався інформацією, що отримував на уроках у школі	19,9	21,6	12,5	14,5
випадково трапилася інформація, не пам'ятаю, де саме	11,7	10,2	11,0	12,8
я не мав (не маю) жодної інформації про цю професію	1,7	2,3	4,8	6,4
інше	1,5	2,8	5,0	3,3
важко відповісти	6,6	5,5	9,8	10,2

6.3.4. За освітою:

	Учні класу			Вища		Середня	
	9-го	10-го	11-го	повна	неповна	повна	неповна
пробував працювати за цією професією	15,2	15,8	18,3	22,3	28,1	29,0	34,3
накопичував випадкові спостереження за роботою фахівців, які мене обслуговували (в магазині, транспорті, перукарні тощо)	18,5	19,5	18,3	16,8	15,8	14,4	7,8

	Учні класу			Вища		Середня	
	9-го	10-го	11-го	повна	неповна	повна	неповна
спостерігав за роботою фахівців за спеціальним задумом з метою професійного самовизначення	30,1	31,2	31,3	26,8	24,6	19,5	13,0
спеціально ходив на екскурсії на місце роботи	11,6	12,5	10,4	9,5	6,0	8,0	5,2
розпитував тих, хто працював (працює) за цим фахом	44,2	48,8	47,9	33,6	37,2	32,6	20,4
підмічав випадкові захоплення будь-яких людей, навіть тих, хто мав іншу професію	11,9	12,2	15,8	8,6	6,3	5,7	6,1
знаходив інформацію в інтернеті	46,6	52,7	48,3	21,8	16,1	16,9	6,5
дивився про таких фахівців телепередачі, фільми	25,2	31,7	22,9	15,9	14,7	11,9	7,8
мій улюблений герой художніх творів мав таку професію	4,3	5,2	4,6	2,3	1,8	1,3	1,7
мій живий кумир має таку професію	8,6	8,3	6,7	4,5	1,4	3,6	0,9
звернувся до профконсультанта	10,4	7,3	8,8	4,1	2,8	3,4	2,2
мені про професію розповіли батьки	35,2	33,2	31,3	23,6	21,8	20,6	17,4
скористався інформацією, що отримував на уроках у школі	21,4	21,6	17,9	20,0	15,1	12,5	8,3
випадково трапилася інформація, не пам'ятаю, де саме	9,3	13,2	11,3	6,8	14,0	13,4	11,3
я не мав (не маю) жодної інформації про цю професію	2,8	2,1		3,6	6,0	5,5	7,4
інше	1,6	2,3	3,3	5,9	1,1	3,6	7,0
важко відповісти	8,1	4,4	3,3	6,4	7,4	10,4	16,1

6.3.5. У регіональному розрізі:

	Учні				Дорослі			
	Захід	Центр	Схід	Південь	Захід	Центр	Схід	Південь
пробував працювати за цією професією	13,8	13,9	16,3	24,2	31,7	20,9	33,6	29,0
накопичував випадкові спостереження за роботою фахівців, які мене обслуговували (в магазині, транспорті, перукарні тощо)	19,7	17,4	19,6	19,2	13,0	15,1	14,2	12,9

	Учні				Дорослі			
	Захід	Центр	Схід	Південь	Захід	Центр	Схід	Південь
спостерігав за роботою фахівців за спеціальним задумом з метою професійного самовизначення	27,2	32,1	28,8	36,8	17,1	17,8	22,7	28,0
спеціально ходив на екскурсії на місце роботи	9,2	10,4	15,0	12,6	11,8	4,8	7,3	7,0
розпитував тих, хто працював (працює) за цим фахом	45,2	44,9	45,1	54,4	32,9	28,6	32,9	34,4
підмічав випадкові захоплення будь-яких людей, навіть тих, хто мав іншу професію	12,8	14,4	10,4	13,2	6,1	8,7	4,3	6,5
знаходив інформацію в інтернеті	41,6	50,3	48,8	57,7	15,9	15,9	14,7	17,7
дивився про таких фахівців телепередачі, фільми	21,0	27,5	28,5	31,9	7,3	13,9	10,2	21,0
мій улюблений герой художніх творів мав таку професію	2,6	6,3	5,5	3,3	1,6	1,4	1,9	2,2
мій живий кумир має таку професію	11,5	9,6	4,6	6,0	1,2	3,8	3,1	2,2
звернувся до профконсультанта	8,5	6,1	11,3	12,1	2,8	3,6	2,8	4,3
мені про професію розповіли батьки	34,8	32,6	31,6	39,0	23,2	20,7	22,2	15,1
скористався інформацією, що отримував на уроках у школі	22,3	20,2	20,6	19,8	12,2	16,1	13,7	10,2
випадково трапилася інформація, не пам'ятаю, де саме	6,9	13,9	10,1	12,6	11,4	15,6	9,7	10,8
я не мав (не маю) жодної інформації про цю професію	1,3	1,5	2,5	3,3	4,5	5,5	5,4	8,1
інше	1,0	3,3	2,1	1,6	2,8	4,8	2,8	6,5
важко відповісти	6,6	6,8	7,1	1,6	11,8	12,0	10,2	2,7

6.3.6. За місцем проживання:

	Учні					Дорослі				
	Київ	обл. ц.	місто	СМТ	село	Київ	обл. ц.	місто	СМТ	село
пробував працювати за цією професією	16,4	16,5	17,1	13,6	15,3	28,6	25,4	26,9	29,6	31,3
накопичував випадкові спостереження за роботою фахівців, які мене обслуговували (в магазині, транспорті, перукарні тощо)	12,7	18,7	16,6	23,3	20,9	12,9	15,4	14,5	13,6	13,3
спостерігав за роботою фахівців за спеціальним задумом з метою професійного самовизначення	30,9	33,0	31,1	32,0	28,3	10,0	21,9	22,7	23,5	19,8
спеціально ходив на екскурсії на місце роботи	1,8	11,2	13,5	11,7	11,5	1,4	8,8	7,0	9,9	7,3
розпитував тих, хто працював (працює) за цим фахом	47,3	46,1	43,1	51,5	48,7	20,0	33,3	32,3	35,8	30,8
підмічав випадкові захоплення будь-яких людей, навіть тих, хто мав іншу професію	3,6	14,6	12,2	11,7	13,5	1,4	8,3	5,2	4,9	7,8
знаходив інформацію в інтернеті	60,0	51,3	51,5	51,5	42,1	14,3	22,4	17,1	10,5	14,0
дивився про таких фахівців телепередачі, фільми	10,9	28,1	29,1	33,0	24,2	11,4	13,2	11,4	17,9	11,3

	Учні					Дорослі				
	Київ	обл. п.	місто	СМТ	село	Київ	обл. п.	місто	СМТ	село
мій улюблений герой художніх творів мав таку професію		5,6	4,1	2,9	5,9		1,8	1,0	2,5	2,5
мій живий кумир має таку професію	3,6	9,0	5,9	11,7	9,7	2,9	2,6	3,1	4,3	2,3
звернувся до профконсультанта	9,1	8,6	9,4	11,7	8,2	1,4	4,8	3,6	3,1	2,5
мені про професію розповіли батьки	34,5	36,0	30,4	40,8	33,9	20,0	18,4	22,2	23,5	20,6
скористався інформацією, що отримував на уроках у школі	25,5	17,2	16,6	28,2	24,7	10,0	15,4	11,9	19,8	12,8
випадково трапилася інформація, не пам'ятаю, де саме	5,5	10,9	10,7	8,7	12,5	22,9	14,5	8,8	11,7	12,3
я не мав (не маю) жодної інформації про цю професію	1,8	3,0	1,8	1,9	1,5	1,4	4,4	5,9	5,6	7,0
інше	3,6	1,1	2,3	1,0	2,8	5,7	1,8	4,4	4,3	4,5
важко відповісти	10,9	5,6	4,8	6,8	6,6	5,7	10,1	10,9	4,3	11,8

ДОДАТОК VII. ЯКІСТЬ ПРОФЕСІЙНОГО ПЛАНУВАННЯ

7.1. Розподіл відповідей на запитання “Які з наведених нижче складових професійного плану були (є) у Вас найбільш продуманими?” (у %)

7.1.1. У цілому:

	Учні	Дорослі
ідеал і мета, уявлення про бажані досягнення в майбутньому, в життєвій перспективі	43,7	26,2
усвідомлення того, що серйозний вибір професії можна відкласти на потім	8,5	7,6
уявлення про послідовність найближчих цілей, про те, що слід робити в першу чергу	29,5	24,4
уявлення про початок професійної діяльності, перше місце роботи	31,8	28,2
навчальні заклади для отримання професійної підготовки	35,2	25,4
бажані посади по закінченні навчання	29,6	19,6
уявлення про майбутній робочий день	17,9	21,8
уявлення про подальше кар'єрне просування	38,1	23,4
уявлення про найвищий рівень можливих досягнень у професії	23,8	13,6
уявлення про шляхи досягнення найближчих цілей	21,5	16,8
знання про ймовірні перешкоди і протидію інших людей	10,2	5,4
запасний варіант професійного плану	13,4	9,3
припущення про можливість значної зміни планів	8,2	8,5
намір постійного професійного самовдосконалення впродовж життя	23,9	24,9
інше	1,7	0,6
у мене не було (немає) певного професійного плану	8,1	18,6
важко відповісти	6,9	8,7

7.1.2. За віком:

	Повні роки в учнів						Повні роки в дорослих		
	13	14	15	16	17	18	18-29	30-54	≥55
ідеал і мета, уявлення про бажані досягнення в майбутньому, в життєвій перспективі		39,8	41,5	50,4	44,9	10,0	33,3	26,5	21,6
усвідомлення того, що серйозний вибір професії можна відкласти на потім		8,1	8,9	8,5	8,0	10,0	8,5	8,4	5,9
уявлення про послідовність найближчих цілей, про те, що слід робити в першу чергу	25,0	29,9	26,9	31,5	31,9	30,0	22,5	25,7	23,9

	Повні роки в учнів						Повні роки в дорослих		
	13	14	15	16	17	18	18-29	30-54	≥55
уявлення про початок професійної діяльності, перше місце роботи	25,0	29,9	29,3	35,8	32,6	50,0	32,2	25,5	29,3
навчальні заклади для отримання професійної підготовки		34,5	37,9	36,3	28,3	10,0	29,8	25,0	23,4
бажані посади по закінченні навчання	25,0	25,7	29,5	32,7	31,9	10,0	22,9	19,7	17,5
уявлення про майбутній робочий день	25,0	18,0	18,5	18,0	15,9	10,0	23,6	23,0	19,1
уявлення про подальше кар'єрне просування		40,8	33,3	40,8	39,1	70,0	28,7	24,3	19,1
уявлення про найвищий рівень можливих досягнень у професії		22,9	27,6	20,8	23,2	20,0	18,6	13,6	10,7
уявлення про шляхи досягнення найближчих цілей		20,1	20,1	22,3	23,9	70,0	18,6	19,4	12,5
знання про ймовірні перешкоди і протидію інших людей		9,2	9,4	11,3	11,6	20,0	8,9	3,8	5,2
запасний варіант професійного плану		12,7	14,1	14,1	11,6	10,0	11,2	9,4	8,0
припущення про можливість значної зміни планів		7,7	7,2	8,5	12,3		8,9	10,1	6,1
намір постійного професійного самовдосконалення впродовж життя		22,2	25,4	24,5	21,0	40,0	27,5	26,2	21,8
інше		1,8	1,7	1,7	1,4		0,4	0,9	0,5
у мене не було (немає) певного професійного плану		8,1	10,6	5,1	8,7		11,2	17,1	25,0
важко відповісти	50,0	12,0	5,3	4,8	5,1	10,0	6,2	7,7	11,6

7.1.3. За статтю:

	Учні		Дорослі	
	чол.	жін.	чол.	жін.
ідеал і мета, уявлення про бажані досягнення в майбутньому, в життєвій перспективі	42,7	44,6	27,0	25,7
усвідомлення того, що серйозний вибір професії можна відкласти на потім	10,6	6,5	8,5	6,8
уявлення про послідовність найближчих цілей, про те, що слід робити в першу чергу	28,5	30,6	24,0	24,6
уявлення про початок професійної діяльності, перше місце роботи	31,1	32,7	27,8	28,4
навчальні заклади для отримання професійної підготовки	31,8	38,5	25,4	25,4

	Учні		Дорослі	
	чол.	жін.	чол.	жін.
бажані посади по закінченні навчання	30,6	28,8	18,3	20,6
уявлення про майбутній робочий день	17,1	18,7	23,7	20,3
уявлення про подальше кар'єрне просування	39,2	37,1	24,7	22,3
уявлення про найвищий рівень можливих досягнень у професії	24,2	23,6	15,3	12,4
уявлення про шляхи досягнення найближчих цілей	23,3	19,8	16,7	16,8
знання про ймовірні перешкоди і протидію інших людей	11,8	8,6	5,3	5,4
запасний варіант професійного плану	14,4	12,4	10,9	8
припущення про можливість значної зміни планів	7,9	8,5	8,2	8,8
намір постійного професійного самовдосконалення впродовж життя	20,6	27,0	24,7	25,3
інше	2,2	1,1	0,9	0,4
у мене не було (немає) певного професійного плану	8,3	8,0	17,6	19,3
важко відповісти	6,6	7,2	8,2	9,2

7.1.4. За освітою:

	Учні класу			Вища		Середня	
	9-го	10-го	11-го	повна	неповна	повна	неповна
ідеал і мета, уявлення про бажані досягнення в майбутньому, в життєвій перспективі	40,4	47,5	45,4	37,3	29,8	24,8	14,8
усвідомлення того, що серйозний вибір професії можна відкласти на потім	9,3	9,1	5,8	6,4	8,1	8,7	4,3
уявлення про послідовність найближчих цілей, про те, що слід робити в першу чергу	29,7	28,8	30,4	25,0	31,9	23,1	17,8
уявлення про початок професійної діяльності, перше місце роботи	29,2	33,2	35,0	31,8	31,6	28,0	20,0
навчальні заклади для отримання професійної підготовки	34,0	38,7	32,9	38,2	27,7	24,2	13,5
бажані посади по закінченні навчання	26,6	28,8	37,9	26,4	21,8	19,7	10,0
уявлення про майбутній робочий день	17,8	16,9	20,0	20,0	28,8	20,8	17,4
уявлення про подальше кар'єрне просування	35,8	38,7	42,1	32,7	24,9	22,9	12,2

	Учні класу			Вища		Середня	
	9-го	10-го	11-го	повна	неповна	повна	неповна
уявлення про найвищий рівень можливих досягнень у професії	24,9	24,2	20,8	19,1	13,0	13,8	9,1
уявлення про шляхи досягнення найближчих цілей	21,4	21,3	22,5	24,5	18,6	15,5	9,1
знання про ймовірні перешкоди і протидію інших людей	11,2	9,6	8,8	7,3	4,9	5,5	3,9
запасний варіант професійного плану	14,7	12,5	12,1	8,6	8,1	11,4	6,1
припущення про можливість значної зміни планів	9,0	7,5	7,5	5,0	9,5	10,6	6,1
намір постійного професійного самовдосконалення впродовж життя	21,9	28,1	22,1	37,3	27,4	23,3	13,9
інше	1,7	1,3	2,1	0,5	0,4	0,8	0,9
у мене не було (немає) певного професійного плану	9,5	8,6	4,2	6,4	12,6	19,5	35,7
важко відповісти	8,3	4,9	6,3	4,5	5,3	9,8	14,8

7.1.5. У регіональному розрізі:

	Учні				Дорослі			
	Захід	Центр	Схід	Південь	Захід	Центр	Схід	Південь
ідеал і мета, уявлення про бажані досягнення в майбутньому, в життєвій перспективі	41,0	43,2	44,8	47,3	28,5	23,8	21,0	40,3
усвідомлення того, що серйозний вибір професії можна відкласти на потім	6,9	7,3	12,0	7,7	9,3	5,3	9,2	6,5
уявлення про послідовність найближчих цілей, про те, що слід робити в першу чергу	25,6	32,3	30,1	29,1	27,2	24,8	23,2	22,6
уявлення про початок професійної діяльності, перше місце роботи	28,2	30,6	35,9	33,5	35,8	25,2	27,2	26,9
навчальні заклади для отримання професійної підготовки	30,2	38,6	38,3	30,2	19,1	23,8	28,6	30,1
бажані посади по закінченні навчання	24,3	29,8	32,5	33,0	16,7	20,4	19,1	22,6
уявлення про майбутній робочий день	13,8	18,2	19,6	20,9	24,4	23,1	21,3	16,7
уявлення про подальше кар'єрне просування	34,4	42,7	39,6	31,9	24,8	24,5	19,6	27,4

	Учні				Дорослі			
	Захід	Центр	Схід	Південь	Захід	Центр	Схід	Південь
уявлення про найвищий рівень можливих досягнень у професії	22,0	25,5	27,0	17,6	13,0	15,1	9,7	19,9
уявлення про шляхи досягнення найближчих цілей	20,3	22,7	19,6	24,2	20,7	19,0	13,2	15,1
знання про ймовірні перешкоди і протидію інших людей	6,9	14,1	10,4	6,6	8,5	4,6	5,4	2,7
запасний варіант професійного плану	11,5	15,4	12,0	14,8	6,1	9,6	11,1	8,6
припущення про можливість значної зміни планів	8,9	7,6	8,9	7,1	7,3	7,7	10,4	7,5
намір постійного професійного самовдосконалення впродовж життя	23,3	27,0	22,1	21,4	19,9	23,6	25,1	34,4
інше	1,3	1,5	1,8	2,2	0,8	0,2	0,7	1,1
у мене не було (немає) певного професійного плану	12,5	7,1	6,7	5,5	22,4	20,7	15,4	16,7
важко відповісти	8,5	6,1	6,7	6,0	6,9	9,9	11,1	3,2

7.1.6. За місцем проживання:

	Учні					Дорослі				
	Київ	обл. ц.	місто	СМТ	село	Київ	обл. ц.	місто	СМТ	село
ідеал і мета, уявлення про бажані досягнення в майбутньому, в життєвій перспективі	50,9	46,8	43,1	43,7	41,1	18,6	28,9	25,3	28,4	25,1
усвідомлення того, що серйозний вибір професії можна відкласти на потім	1,8	10,1	12,0	7,8	5,1	4,3	5,7	9,8	9,3	6,3
уявлення про послідовність найближчих цілей, про те, що слід робити в першу чергу	27,3	27,0	31,9	35,0	27,8	15,7	23,7	26,4	29,0	22,6

	Учні					Дорослі				
	Київ	обл. ц.	місто	СМТ	село	Київ	обл. ц.	місто	СМТ	село
уявлення про початок професійної діяльності, перше місце роботи	38,2	26,2	36,0	37,9	29,1	18,6	27,6	31,3	25,3	28,8
навчальні заклади для отримання професійної підготовки	49,1	36,7	31,6	45,6	32,9	18,6	32,5	27,9	26,5	20,3
бажані посади по закінченні навчання	32,7	28,5	28,6	37,9	28,8	10,0	17,1	17,8	25,3	22,6
уявлення про майбутній робочий день	10,9	17,6	20,2	18,4	16,6	17,1	18,4	19,1	24,1	26,8
уявлення про подальше кар'єрне просування	38,2	37,8	37,2	44,7	37,5	24,3	21,9	24,5	22,2	23,8
уявлення про найвищий рівень можливих досягнень у професії	23,6	22,8	29,8	12,6	21,4	11,4	15,4	13,2	14,2	13,3
уявлення про шляхи досягнення найближчих цілей	18,2	21,3	18,6	28,2	23,2	17,1	14,9	17,6	15,4	18,8
знання про ймовірні перешкоди і протидію інших людей	7,3	8,2	13,5	5,8	9,7	2,9	4,8	4,9	6,2	6,5
запасний варіант професійного плану	14,5	17,6	12,0	16,5	11,0	11,4	11,0	11,6	8,0	6,3
припущення про можливість значної зміни планів	5,5	8,2	8,2	6,8	8,9	4,3	11,0	8,3	8,6	8,0
намір постійного професійного самовдосконалення впродовж життя	29,1	21,3	21,9	30,1	25,3	14,3	30,3	25,8	30,2	21,6
інше		1,9	1,0	2,9	2,0	1,4		0,5	0,6	1,0

	Учні					Дорослі				
	Київ	обл. ц.	місто	СМТ	село	Київ	обл. ц.	місто	СМТ	село
у мене не було (немає) певного професійного плану	10,9	5,2	7,7	4,9	11,0	31,4	16,2	16,0	19,8	20,1
важко відповісти	7,3	7,5	7,4	6,8	5,9	8,6	5,7	9,6	6,2	10,0

7.2. Розподіл відповідей на запитання “Якщо порівняти Ваш професійний план з професійними планами інших людей, то що про нього можна сказати?” (у %)

7.2.1. У цілому:

	Учні	Дорослі
він був (є) кращим, ніж у більшості людей	21,2	13,4
він був (є) таким, як і в інших людей	41,2	37,3
він був (є) гіршим, ніж у більшості людей	2,6	4,0
важко відповісти	21,3	21,6
у мене не було (немає) професійного плану	13,8	23,7

7.2.2. За віком:

	Повні роки в учнів						Повні роки в дорослих		
	13	14	15	16	17	18	18-29	30-54	≥55
він був (є) кращим, ніж у більшості людей	25,0	26,1	15,9	23,5	21,0	20,0	17,5	12,1	12,6
він був (є) таким, як і в інших людей	25,0	38,0	42,7	43,6	37,7	30,0	38,5	37,8	35,8
він був (є) гіршим, ніж у більшості людей	25,0	1,1	2,4	3,7	2,9		3,1	4,9	3,4
важко відповісти	25,0	18,7	22,4	20,7	24,6	30,0	23,7	23,4	18,0
у мене не було (немає) професійного плану		16,2	16,6	8,5	13,8	20,0	17,1	21,8	30,1

7.2.3. За статтю:

	Учні		Дорослі	
	чол.	жін.	чол.	жін.
він був (є) кращим, ніж у більшості людей	22,9	19,4	13,8	13,1
він був (є) таким, як і в інших людей	39,7	42,5	37,7	36,9
він був (є) гіршим, ніж у більшості людей	3,1	2,1	4,5	3,7
важко відповісти	20,2	22,5	21,5	21,9
у мене не було (немає) професійного плану	14,1	13,5	22,5	24,4

7.2.4. За освітою:

	Учні класу			Вища		Середня	
	9-го	10-го	11-го	повна	неповна	повна	неповна
він був (є) кращим, ніж у більшості людей	20,2	22,7	20,5	19,7	16,0	9,9	12,2

	Учні класу			Вища		Середня	
	9-го	10-го	11-го	повна	неповна	повна	неповна
він був (є) таким, як і в інших людей	40,8	39,9	43,9	48,2	39,0	36,5	27,4
він був (є) гіршим, ніж у більшості людей	1,6	2,6	5,0	3,2	2,8	3,6	7,0
важко відповісти	21,1	22,2	20,9	18,3	24,5	25,1	13,0
у мене не було (немає) професійного плану	16,3	12,5	9,6	10,6	17,7	24,9	40,4

7.2.5. У регіональному розрізі:

	Учні				Дорослі			
	Захід	Центр	Схід	Південь	Захід	Центр	Схід	Південь
він був (є) кращим, ніж у більшості людей	14,8	23,0	21,6	26,9	9,0	14,2	13,6	16,8
він був (є) таким, як і в інших людей	35,5	38,5	46,0	47,8	37,1	35,9	39,6	35,1
він був (є) гіршим, ніж у більшості людей	2,3	1,5	3,4	3,8	7,3	2,2	5,3	1,1
важко відповісти	24,7	24,8	18,2	13,7	21,2	19,3	24,3	21,1
у мене не було (немає) професійного плану	22,7	12,2	10,8	7,7	25,3	28,4	17,2	25,9

7.2.6. За місцем проживання:

	Учні					Дорослі				
	Київ	обл. ц.	місто	СМТ	село	Київ	обл. ц.	місто	СМТ	село
він був (є) кращим, ніж у більшості людей	29,1	19,5	22,6	30,1	17,4	10,0	12,4	15,1	15,4	11,8
він був (є) таким, як і в інших людей	41,8	45,7	39,7	44,7	38,5	32,9	39,8	35,8	37,7	36,9
він був (є) гіршим, ніж у більшості людей		1,9	2,8	1,9	3,3	1,4	4,9	2,9	5,6	4,8
важко відповісти	16,4	23,2	20,8	17,5	22,3	14,3	24,3	23,8	20,4	20,1
у мене не було (немає) професійного плану	12,7	9,7	14,1	5,8	18,5	41,4	18,6	22,5	21,0	26,4

7.3. Розподіл відповідей на запитання “Чи можете Ви сказати про себе, що відповідали на попередні запитання з однієї із перелічених нижче позицій?” (у %)

7.3.1. У цілому:

	Учні	Дорослі
як людина, котра саме зараз обирає професію, завершуючи навчання в школі	70,1	3,3
як людина, котра усвідомила необхідність удосконалюватися в професії і робить це	9,5	18,4
як людина, котра, маючи спеціальність, опановує нову професію, проходить перекваліфікацію	3,2	9,8
як людина, котра прийняла (приймає) рішення змінити професію	1,0	5,5
як людина, котра пригадувала ситуацію вибору професії, в якій перебувала в минулому	1,0	37,0
як людина, що не має відношення до жодної з перелічених вище позицій	4,1	11,8
важко відповісти	11,2	14,2

7.3.2. За віком:

	Повні роки в учнів						Повні роки в дорослих		
	13	14	15	16	17	18	18-29	30-54	≥55
як людина, котра саме зараз обирає професію, завершуючи навчання в школі	50,0	58,9	69,5	75,7	78,8	100,0	7,0	2,6	2,1
як людина, котра усвідомила необхідність удосконалюватися в професії і робить це	25,0	10,6	9,4	11,0	3,6		26,4	20,4	11,2
як людина, котра, маючи спеціальність, опановує нову професію, проходить перекваліфікацію		3,2	3,6	3,1	2,2		12,4	11,3	6,4
як людина, котра прийняла (приймає) рішення змінити професію		1,1	1,2	0,3	2,2		5,4	7,0	3,4
як людина, котра пригадувала ситуацію вибору професії, в якій перебувала в минулому		0,7	0,5	1,4	2,2		24,8	34,7	47,3
як людина, що не має відношення до жодної з перелічених вище позицій		6,4	3,1	3,1	5,1		10,9	11,4	12,8
важко відповісти	25,0	19,1	12,7	5,4	5,8		13,2	12,5	16,9

7.3.3. За статтю:

	Учні		Дорослі	
	чол.	жін.	чол.	жін.
як людина, котра саме зараз обирає професію, завершуючи навчання в школі	70,3	69,8	3,4	3,3
як людина, котра усвідомила необхідність удосконалюватися в професії і робить це	10,2	8,8	20,4	17,0
як людина, котра, маючи спеціальність, опановує нову професію, проходить перекваліфікацію	3,6	2,8	9,5	10,2
як людина, котра прийняла (приймає) рішення змінити професію	0,7	1,3	4,3	6,4
як людина, котра пригадувала ситуацію вибору професії, в якій перебувала в минулому	0,7	1,3	34,6	38,6
як людина, що не має відношення до жодної з перелічених вище позицій	3,6	4,6	10,9	12,4
важко відповісти	11,0	11,4	17,0	12,0

7.3.4. За освітою:

	Учні класу			Вища		Середня	
	9-го	10-го	11-го	повна	неповна	повна	неповна
як людина, котра саме зараз обирає професію, завершуючи навчання в школі	63,7	73,8	79,5	2,3	3,9	3,8	2,6
як людина, котра усвідомила необхідність удосконалюватися в професії і робить це	10,4	10,4	5,9	25,1	23,6	17,4	8,7
як людина, котра, маючи спеціальність, опановує нову професію, проходить перекваліфікацію	3,5	3,1	2,1	11,4	14,1	9,4	3,5
як людина, котра прийняла (приймає) рішення змінити професію	0,9	1,3	0,8	8,2	4,2	5,3	4,8
як людина, котра пригадувала ситуацію вибору професії, в якій перебувала в минулому	0,5	1,6	1,3	38,8	35,2	36,1	38,9
як людина, що не має відношення до жодної з перелічених вище позицій	4,7	2,6	5,0	5,9	10,6	13,2	15,7
важко відповісти	16,3	7,3	5,4	8,2	8,5	14,9	25,8

7.3.5. У регіональному розрізі:

	Учні				Дорослі			
	Захід	Центр	Схід	Південь	Захід	Центр	Схід	Південь
як людина, котра саме зараз обирає професію, завершуючи навчання в школі	75,9	69,4	69,8	62,4	2,1	4,3	4,5	
як людина, котра усвідомила необхідність удосконалюватися в професії і робить це	5,3	6,8	10,5	20,4	21,4	21,0	16,2	14,0
як людина, котра, маючи спеціальність, опановує нову професію, проходить перекваліфікацію	2,6	3,0	3,7	3,3	9,1	8,0	8,1	18,8
як людина, котра прийняла (приймає) рішення змінити професію	1,3	0,5	0,9	1,7	5,3	5,1	4,3	9,1
як людина, котра пригадувала ситуацію вибору професії, в якій перебувала в минулому	1,0	0,8	0,9	1,7	40,7	37,8	36,9	30,6
як людина, що не має відношення до жодної з перелічених вище позицій	4,3	5,6	2,8	2,8	7,8	11,3	12,1	17,2
важко відповісти	9,6	13,9	11,4	7,7	13,6	12,5	17,9	10,2

7.3.6. За місцем проживання:

	Учні					Дорослі				
	Київ	обл. ц.	місто	СМТ	село	Київ	обл. ц.	місто	СМТ	село
як людина, котра саме зараз обирає професію, завершуючи навчання в школі	72,7	68,9	68,5	70,6	72,1	1,4	3,1	4,9	5,0	1,8
як людина, котра усвідомила необхідність удосконалюватися в професії і робить це	5,5	9,4	10,2	10,8	9,0	7,1	18,1	19,2	20,6	19,2

	Учні					Дорослі				
	Київ	обл. ц.	місто	СМТ	село	Київ	обл. ц.	місто	СМТ	село
як людина, ко- тра, маючи спеціальність, опановує нову професію, про- ходить перек- валіфікацію	1,8	3,0	4,1	5,9	1,8	4,3	6,6	11,9	11,9	9,6
як людина, ко- тра прийняла (приймає) рі- шення змінити професію	1,8	0,7	0,8		1,5	5,7	4,8	5,4	3,8	6,6
як людина, ко- тра пригаду- вала ситуацію вибору профе- сії, в якій пе- ребувала в минулому	1,8	0,7	1,3		1,0	55,7	41,0	31,3	35,0	38,6
як людина, що не має відно- шення до жо- дної з перелі- чених вище позицій	3,6	5,6	3,3	1,0	4,6	18,6	13,2	13,2	11,9	8,8
важко відпо- вісти	12,7	11,6	11,8	11,8	10,0	7,1	13,2	14,0	11,9	15,4

ДОДАТОК VIII. СХИЛЬНОСТІ СТАРШОКЛАСНИКІВ ДО ПЕВНОГО ТИПУ ПРОФЕСІЙ

8.1. Узагальнення відповідей на запитання “Якому б заняттю Ви віддали перевагу?” за типами професій, запропонованими Є. Климовим (у балах)*

8.1.1. По вибірці в цілому:

	Mean	SD
людина – природа	2,9	2,0
людина – техніка	3,6	2,2
людина – людина	4,6	1,8
людина – знак	4,0	1,8
людина – художній образ	4,4	1,7

8.1.2. За віком:

	Повні роки учнів											
	13		14		15		16		17		18	
	Mean	SD	Mean	SD	Mean	SD	Mean	SD	Mean	SD	Mean	SD
людина – природа	3,00	2,00	2,96	2,00	2,95	2,09	2,81	1,92	2,70	1,99	2,40	1,26
людина – техніка	4,50	2,65	3,30	2,18	3,63	2,18	3,58	2,14	3,86	2,04	3,70	1,83
людина – людина	3,50	3,70	4,84	1,72	4,50	1,86	4,67	1,73	4,67	1,76	4,10	2,38
людина – знак	3,75	2,22	3,93	1,73	3,92	1,89	3,98	1,85	4,34	1,88	5,30	1,95
людина – художній образ	4,00	2,16	4,39	1,63	4,41	1,80	4,41	1,68	4,20	1,56	4,50	0,97

8.1.3. За статтю:

	Чол.		Жін.	
	Mean	SD	Mean	SD
людина – природа	2,39	1,83	3,35	2,04
людина – техніка	4,76	2,00	2,43	1,61
людина – людина	4,22	1,76	5,04	1,74
людина – знак	4,37	1,78	3,64	1,84
людина – художній образ	3,79	1,57	4,95	1,61

* Завдання полягало у виборі однієї з двох у 20-ти парах альтернатив

8.1.4. За освітою (Ви учень):

	9-го класу		10-го класу		11-го класу	
	Mean	SD	Mean	SD	Mean	SD
людина – природа	3,03	2,09	2,70	1,88	2,80	1,96
людина – техніка	3,47	2,19	3,73	2,08	3,58	2,20
людина – людина	4,60	1,81	4,62	1,78	4,76	1,78
людина – знак	3,92	1,83	4,09	1,83	4,08	1,88
людина – художній образ	4,34	1,71	4,48	1,69	4,33	1,64

8.1.5. У регіональному розрізі:

	Захід		Центр		Схід		Південь	
	Mean	SD	Mean	SD	Mean	SD	Mean	SD
людина – природа	3,09	2,13	2,85	1,98	2,94	1,90	2,49	1,93
людина – техніка	3,51	2,22	3,55	2,11	3,70	2,15	3,52	2,16
людина – людина	4,60	1,91	4,72	1,72	4,63	1,69	4,57	1,93
людина – знак	3,92	1,84	4,17	1,90	4,02	1,73	3,72	1,90
людина – художній образ	4,26	1,74	4,40	1,64	4,51	1,60	4,30	1,85

8.1.6. За місцем проживання

	Київ		Обл. п.		Місто		СМТ		Село	
	Mean	SD	Mean	SD	Mean	SD	Mean	SD	Mean	SD
людина – природа	2,55	1,62	2,74	1,92	3,17	2,02	2,52	2,05	2,82	2,04
людина – техніка	3,27	2,20	3,61	2,13	3,62	2,04	3,58	2,34	3,54	2,24
людина – людина	4,67	1,67	4,61	1,75	4,72	1,70	4,83	1,73	4,54	1,95
людина – знак	4,67	1,76	4,18	1,85	3,89	1,75	4,00	1,77	3,90	1,93
людина – художній образ	4,62	1,47	4,49	1,62	4,42	1,59	4,44	1,80	4,22	1,83

ДОДАТОК IX. СУСПІЛЬНІ ОРІЄНТИРИ І СТЕРЕОТИПИ ПРОФЕСІЙНОГО ВИБОРУ

Розподіл відповідей на запитання **“Чи згодні Ви з наведеними нижче судженнями?”** (у %)

9.1. Доросле населення

9.1.1. По вибірці в цілому:

	Цілком згоден	Скоріше згоден, ніж не згоден	Важко відповісти	Скоріше не згоден, ніж згоден	Зовсім не згоден
професія обирається один раз і на все життя	14,3	22,5	10,4	32,9	19,8
треба обирати не те, ким бути, а те, яким бути	36,7	35,3	16,6	8,1	3,3
найважливіше – вибрати з ким бути	19,4	29,0	26,1	16,4	9,0
сьогодні обирають не професію, а рівень споживання, який вона може забезпечити	43,9	38,0	10,8	5,7	1,7
не має значення, яку професію обираєш – будеш працювати там, де вдасться влаштуватися	29,3	30,3	12,2	18,7	9,5
професії сьогодні швидко змінюються, головне – навчитись постійно самовдосконалюватися	47,1	34,7	12,5	4,3	1,4
наполегливість і робота над собою важать більше, ніж здібності та вдача	31,3	35,5	18,9	11,5	2,8
починати свій трудовий шлях треба з робітничої професії, навіть якщо мрієш про великі досягнення	25,1	26,3	17,1	17,8	13,7
роботодавцю не обов’язково мати професію – усе зроблять наймані працівники	8,8	11,5	12,7	29,8	37,2
щоб бути гарним підприємцем, треба спочатку стати гарним професіоналом	51,0	28,8	10,4	6,5	3,3
професія має бути такою, щоб давала все і відразу	13,1	21,5	22,1	28,3	15,0
робітнича професія – це те, що може годувати все життя	27,7	26,6	17,9	16,3	11,5
щоб правильно обрати професію, треба звернутися до консультанта	7,5	17,5	30,4	23,4	21,2
найпочесніша праця – це праця хлібороба	20,9	16,6	24,3	19,6	18,6

9.1.2. За віком:

	Роки	Цілком згоден	Скоріше згоден, ніж не згоден	Важко відповісти	Скоріше не згоден, ніж згоден	Зовсім не згоден
професія обирається один раз і на все життя	18-29	9,7	18,2	10,5	38,8	22,9
	30-54	11,8	22,7	9,3	35,9	20,2
	≥55	20,3	24,9	11,9	25,6	17,4
треба обирати не те, ким бути, а те, яким бути	18-29	36,0	36,8	17,1	7,8	2,3
	30-54	36,1	36,3	15,2	8,4	4,0
	≥55	37,8	33,3	18,0	8,0	3,0
найважливіше – вибрати з ким бути	18-29	19,8	36,6	23,3	14,0	6,2
	30-54	19,8	26,4	25,4	17,2	11,2
	≥55	18,8	27,9	28,6	16,9	7,8
сьогодні обирають не професію, а рівень споживання, який вона може забезпечити	18-29	43,0	36,4	10,5	8,1	1,9
	30-54	46,6	37,8	9,1	4,6	1,9
	≥55	40,8	39,2	13,1	5,7	1,1
не має значення, яку професію обираєш – будеш працювати там, де вдасться влаштуватися	18-29	22,5	30,6	14,0	22,9	10,1
	30-54	29,9	29,0	11,1	19,2	10,9
	≥55	32,6	31,9	12,5	15,7	7,3
професії сьогодні швидко змінюються, головне – навчитись постійно самовдосконалюватися	18-29	50,0	35,7	8,9	5,0	0,4
	30-54	47,5	35,9	10,0	4,9	1,8
	≥55	44,9	32,6	17,8	3,2	1,6
наполегливість і робота над собою важать більше, ніж здібності та удача	18-29	30,4	37,4	17,1	12,5	2,7
	30-54	31,8	33,9	19,6	11,6	3,2
	≥55	31,2	36,7	18,9	10,9	2,3
починати свій трудовий шлях треба з робітничої професії, навіть якщо мрієш про великі досягнення	18-29	20,2	26,8	16,0	22,6	14,4
	30-54	22,4	25,7	17,9	17,3	16,6
	≥55	31,4	26,7	16,9	15,7	9,3
роботодавцю не обов'язково мати професію – усе зроблять наймані працівники	18-29	7,8	9,3	12,1	31,1	39,7
	30-54	9,8	11,8	9,8	29,6	38,9
	≥55	8,2	12,3	16,9	29,2	33,5
щоб бути гарним підприємцем, треба спочатку стати гарним професіоналом	18-29	48,1	30,6	9,7	8,9	2,7
	30-54	54,3	26,1	8,6	6,3	4,7
	≥55	48,5	31,2	13,2	5,2	1,8
професія має бути такою, щоб давала все і відразу	18-29	16,3	21,7	21,3	26,7	14,0
	30-54	14,4	22,1	21,8	28,6	13,0
	≥55	9,6	20,6	22,9	28,8	18,1
робітнича професія – це те, що може годувати все життя	18-29	29,1	25,2	18,2	15,1	12,4
	30-54	25,7	23,1	19,6	17,5	14,0
	≥55	29,4	31,9	15,6	15,4	7,8
щоб правильно обрати професію, треба звернутися до консультанта	18-29	5,9	20,3	27,0	25,0	21,9
	30-54	6,2	17,0	30,0	23,4	23,4
	≥55	10,1	16,3	33,1	22,5	17,9
найпочесніша праця – це праця хлібороба	18-29	16,4	15,2	30,5	17,6	20,3
	30-54	18,3	14,2	22,2	23,8	21,4
	≥55	26,9	20,4	23,4	15,3	14,1

9.1.3. За статтю:

	Стать	Цілком згоден	Скоріше згоден, ніж не згоден	Важко відповісти	Скоріше не згоден, ніж згоден	Зовсім не згоден
професія обирається один раз і на все життя	чол.	12,7	22,1	10,5	31,3	23,4
	жін.	15,7	22,9	10,3	34,2	16,9
треба обирати не те, ким бути, а те, яким бути	чол.	34,9	36,5	16,9	7,8	3,7
	жін.	38,3	34,3	16,2	8,1	3,0
найважливіше – вибрати з ким бути	чол.	17,9	27,9	26,1	16,5	11,6
	жін.	20,8	29,8	26,0	16,4	7,0
сьогодні обирають не професію, а рівень споживання, який вона може забезпечити	чол.	43,8	36,4	12,3	5,5	2,0
	жін.	44,0	39,4	9,4	5,7	1,4
не має значення, яку професію обираєш – будеш працювати там, де вдасться влаштуватися	чол.	27,3	31,2	12,3	18,0	11,2
	жін.	31,0	29,6	12,1	19,1	8,1
професії сьогодні швидко змінюються, головне – навчитись постійно самовдосконалюватися	чол.	46,0	32,4	13,9	5,7	2,0
	жін.	48,0	36,5	11,3	3,3	1,0
наполегливість і робота над собою важать більше, ніж здібності та удача	чол.	29,8	38,3	18,4	10,0	3,6
	жін.	32,7	33,3	19,1	12,7	2,1
починати свій трудовий шлях треба з робітничої професії, навіть якщо мрієш про великі досягнення	чол.	26,2	29,6	15,2	15,3	13,7
	жін.	24,1	23,7	18,8	19,7	13,7
роботодавцю необов'язково мати професію – усе зроблять наймані працівники	чол.	9,1	12,7	13,5	28	36,7
	жін.	8,7	10,6	12,0	31,1	37,6
щоб бути гарним підприємцем, треба спочатку стати гарним професіоналом	чол.	49,9	28,3	11,4	6,4	3,9
	жін.	52,1	28,8	9,7	6,6	2,8
професія має бути такою, щоб давала все і відразу	чол.	13,6	20,5	22,0	28,9	15,0
	жін.	12,9	22,5	22,3	27,6	14,7
робітнича професія – це те, що може годувати все життя	чол.	29,5	27,0	15,7	15,7	12,0
	жін.	26,4	26,1	19,7	16,5	11,3
щоб правильно обрати професію, треба звернутися до консультанта	чол.	6,5	15,4	29,1	24,6	24,4
	жін.	8,4	18,9	31,7	22,2	18,8
найпочесніша праця – це праця хлібороба	чол.	21,6	20,0	21,3	18,0	19,1
	жін.	20,4	13,9	26,7	20,7	18,3

9.1.4. За освітою:

	Освіта		Цілком згоден	Скоріше згоден, ніж не згоден	Важко відповісти	Скоріше не згоден, ніж згоден	Зовсім не згоден
професія обирається один раз і на все життя	вища	повна	12,7	29,1	7,3	33,2	17,7
		неповна	13,7	19,4	7,7	35,2	23,9
	середня	повна	12,2	21,6	11,5	34,4	20,4
		неповна	21,4	21,8	14,4	27,1	15,3
треба обирати не те, ким бути, а те, яким бути	вища	повна	43,6	36,4	10,0	7,7	2,3
		неповна	41,1	31,6	15,1	8,1	4,2
	середня	повна	33,7	37,6	18,4	7,8	2,5
		неповна	31,4	34,1	21,0	8,7	4,8
найважливіше – вибрати з ким бути	вища	повна	14,5	33,6	25,5	15,0	11,4
		неповна	23,2	28,5	24,6	15,1	8,5
	середня	повна	19,7	28,6	24,4	18,9	8,4
		неповна	18,8	26,2	32,3	14,0	8,7
сьогодні обирають не професію, а рівень споживання, який вона може забезпечити	вища	повна	40,1	38,2	11,5	7,4	2,8
		неповна	53,3	35,4	7,0	4,2	
	середня	повна	41,3	41,6	8,4	6,5	2,3
		неповна	41,5	33,2	20,1	4,4	0,9
не має значення, яку професію обираєш – будеш працювати там, де вдасться влаштуватися	вища	повна	17,4	27,4	11,4	26,5	17,4
		неповна	30,9	27,7	11,9	21,4	8,1
	середня	повна	29,7	31,2	12,8	17	9,3
		неповна	38,4	33,6	11,8	12,2	3,9
професії сьогодні швидко змінюються, головне – навчитись постійно самовдосконалюватися	вища	повна	55,9	31,4	6,8	5,9	
		неповна	52,3	37,9	7,0	2,1	0,7
	середня	повна	45,8	34,4	13,1	4,9	1,7
		неповна	35,4	34,5	23,6	3,5	3,1
наполегливість і робота над собою важать більше, ніж здібності та удача	вища	повна	35,5	32,7	15,9	14,1	1,8
		неповна	35,1	32,3	14,7	15,1	2,8
	середня	повна	27,7	39,1	21,4	8,6	3,2
		неповна	30,1	33,6	21,8	11,8	2,6
починати свій трудовий шлях треба з робітничої професії, навіть якщо мрієш про великі досягнення	вища	повна	15,5	20,0	15,0	26,8	22,7
		неповна	20,7	24,6	17,2	24,2	13,3
	середня	повна	25,7	29,7	18,1	14,1	12,4
		неповна	38,4	27,1	16,2	10,0	8,3
роботодавцю необов'язково мати професію – усе	вища	повна	5,0	10,0	7,7	29,1	48,2
		неповна	8,1	11,2	12,3	32,3	36,1
	середня	повна	9,7	10,5	13,0	30,3	36,5

	Освіта		Цілком згоден	Скоріше згоден, ніж не згоден	Важко відповісти	Скоріше не згоден, ніж згоден	Зовсім не згоден
зроблять наймані працівники		неповна	11,8	14,8	17,9	25,3	30,1
щоб бути гарним підприємцем, треба спочатку стати гарним професіоналом	вища	повна	58,6	24,1	6,4	8,6	2,3
		неповна	50,2	28,4	8,1	9,1	4,2
	середня	повна	51,5	28,9	10,8	5,3	3,4
		неповна	42,4	34,1	16,6	3,9	3,1
професія має бути такою, щоб давала все і відразу	вища	повна	11,4	19,6	26,5	29,2	13,2
		неповна	11,6	22,8	23,5	28,1	14,0
	середня	повна	14,1	22,1	21,0	27,7	15,1
		неповна	14,5	20,6	19,3	28,1	17,5
робітнича професія – це те, що може годувати все життя	вища	повна	19,5	26,8	18,2	20,5	15,0
		неповна	22,9	26,4	14,8	22,9	13,0
	середня	повна	28,8	26,5	20,0	13,7	11,0
		неповна	39,0	26,3	16,7	10,1	7,9
щоб правильно обрати професію, треба звернутися до консультанта	вища	повна	5,5	24,4	26,3	24,0	19,8
		неповна	6,7	17,7	28,7	26,2	20,6
	середня	повна	8,1	16,3	32,4	22,8	20,3
		неповна	7,9	13,2	32,2	20,7	26,0
найпочесніша праця – це праця хлібороба	вища	повна	8,3	15,7	28,6	24,0	23,5
		неповна	18,2	11,8	23,9	25,7	20,4
	середня	повна	23,9	17,2	23,2	18,3	17,4
		неповна	29,5	20,7	23,8	11,5	14,5

9.1.5. У регіональному розрізі:

	Регіон	Цілком згоден	Скоріше згоден, ніж не згоден	Важко відповісти	Скоріше не згоден, ніж згоден	Зовсім не згоден
професія обирається один раз і на все життя	Захід	13,9	24,9	14,3	27,8	19,2
	Центр	13,5	20,8	14,0	32,4	19,3
	Схід	17,2	24,8	7,2	31,5	19,3
	Південь	10,2	18,3	4,8	44,1	22,6
треба обирати не те, ким бути, а те, яким бути	Захід	42,7	26,8	19,1	6,9	4,5
	Центр	36,8	34,1	17,1	10,1	1,9
	Схід	32,4	40,0	15,7	7,9	4,0
	Південь	38,2	38,7	14,0	5,9	3,2
найважливіше – вибрати з ким бути	Захід	18,7	24,4	25,6	19,5	11,8
	Центр	22,2	28,7	25,1	15,9	8,2
	Схід	20,1	30,6	30,4	12,0	6,9

	Регіон	Цілком згоден	Скоріше згоден, ніж не згоден	Важко відповісти	Скоріше не згоден, ніж згоден	Зовсім не згоден
	Південь	12,9	32,3	19,4	23,7	11,8
сьогодні обирають не професію, а рівень споживання, який вона може забезпечити	Захід	51,6	33,7	11,0	2,4	1,2
	Центр	41,6	41,1	12,3	2,9	2,2
	Схід	46,5	34,5	9,8	7,4	1,7
	Південь	32,8	44,6	9,1	12,4	1,1
не має значення, яку професію обираєш – будеш працювати там, де вдасться влаштуватися	Захід	36,2	28,0	15,0	13,4	7,3
	Центр	25,6	30,0	15,9	19,8	8,7
	Схід	33,1	32,1	10,0	15,7	9,0
	Південь	19,9	30,1	4,8	30,1	15,1
професії сьогодні швидко змінюються, головне – навчитись постійно самовдосконалюватися	Захід	49,6	28,9	12,6	8,1	0,8
	Центр	43,8	37,7	12,7	4,3	1,4
	Схід	46	35,7	14,5	2,1	1,7
	Південь	53,8	33,3	7,0	4,3	1,6
наполегливість і робота над собою важать більше, ніж здібності та вдача	Захід	34,6	30,1	21,5	12,2	1,6
	Центр	30	36,7	20,0	10,6	2,7
	Схід	33,3	34,5	18,1	10,0	4,0
	Південь	25,3	42,5	14,5	16,1	1,6
починати свій трудовий шлях треба з робітничої професії, навіть якщо мрієш про великі досягнення	Захід	26,4	22,0	22,4	16,3	13,0
	Центр	21,4	21,6	20,0	20,9	16,1
	Схід	31,4	32,4	11,9	12,1	12,1
	Південь	17,3	28,6	15,7	25,9	12,4
роботодавцю необов'язково мати професію – усе зроблять наймані працівники	Захід	10,2	12,2	15,9	28,2	33,5
	Центр	9,4	7,5	15,1	30,5	37,5
	Схід	9,0	12,4	10,5	29,0	39,0
	Південь	5,4	17,3	8,1	31,9	37,3
щоб бути гарним підприємцем, треба спочатку стати гарним професіоналом	Захід	51,2	28,5	10,2	6,9	3,3
	Центр	49,3	27,4	13,2	6,5	3,6
	Схід	53,6	28,3	8,8	6,0	3,3
	Південь	48,9	33,3	8,1	7,0	2,7
професія має бути такою, щоб давала все і відразу	Захід	16,3	18,4	19,2	26,5	19,6
	Центр	10,8	18,8	27,9	26,4	16,1
	Схід	12,9	24,0	19,4	30,7	12,9
	Південь	14,5	26,3	18,8	29,6	10,8
робітнича професія – це те, що може годувати все життя	Захід	20,0	18,4	21,6	22,4	17,6
	Центр	22,4	23,8	22,1	17,5	14,2
	Схід	40,3	28,6	13,6	10,7	6,7

	Регіон	Цілком згоден	Скоріше згоден, ніж не згоден	Важко відповісти	Скоріше не згоден, ніж згоден	Зовсім не згоден
щоб правильно обрати професію, треба звернутися до консультанта	Південь	21,1	38,9	13,5	17,8	8,6
	Захід	5,4	16,3	27,5	26,3	24,6
	Центр	7,3	18,8	30,3	22,5	21,0
	Схід	8,8	14,5	35,0	20,2	21,4
	Південь	7,5	22,6	24,2	29,0	16,7
найпочесніша праця – це праця хлібороба	Захід	17,6	15,9	23,4	22,2	20,9
	Центр	24,2	16,8	27,7	14,6	16,8
	Схід	23,3	15,0	22,6	18,3	20,7
	Південь	12,4	20,4	22,0	30,1	15,1

9.1.6. За місцем проживання:

	Місце	Цілком згоден	Скоріше згоден, ніж не згоден	Важко відповісти	Скоріше не згоден, ніж згоден	Зовсім не згоден
професія обирається один раз і на все життя	Київ	15,9	13,0	17,4	23,2	30,4
	обл. ц.	10,6	19,8	7,5	37,4	24,7
	місто	14,5	24,2	10,4	31,4	19,5
	СМТ	21,0	24,1	5,6	28,4	21,0
	село	13,4	22,4	13,4	34,8	16,1
треба обирати не те, ким бути, а те, яким бути	Київ	58,6	34,3	5,7	1,4	
	обл. ц.	27,8	39,2	19,8	11,5	1,8
	місто	39,4	34,2	15,0	7,3	4,1
	СМТ	37,7	40,1	12,3	6,8	3,1
	село	35,7	31,2	20,4	9,0	3,8
найважливіше – вибрати з ким бути	Київ	25,7	21,4	28,6	5,7	18,6
	обл. ц.	15,9	31,9	31,0	13,3	8,0
	місто	23,1	29,3	24,6	15,0	8,0
	СМТ	16,3	29,4	23,1	22,5	8,8
	село	18,3	28,6	25,1	18,6	9,3
сьогодні обирають не професію, а рівень споживання, який вона може забезпечити	Київ	42,9	42,9	10,0	4,3	
	обл. ц.	33,0	44,9	13,7	4,4	4,0
	місто	47,8	35,5	8,4	7,0	1,3
	СМТ	45,1	35,8	11,7	6,8	0,6
	село	47,0	36,2	10,6	5,0	1,3
не має значення, яку професію обираєш – будеш працювати там, де вдасться влаштуватися	Київ	28,6	38,6	14,3	10,0	8,6
	обл. ц.	21,1	36,6	8,8	18,9	14,5
	місто	33,0	27,5	9,6	19,7	10,1
	СМТ	29,8	30,4	11,2	20,5	8,1
	село	31,4	28,4	15,3	18,1	6,8
професії сьогодні швидко змінюються, головне – навчитись постійно самовдосконалюватися	Київ	44,3	37,1	14,3	4,3	
	обл. ц.	49,3	38,8	8,4	2,6	0,9
	місто	53,4	29,0	11,9	4,1	1,6
	СМТ	43,8	34,6	12,3	7,4	1,9
	село	42,7	36,4	15,1	4,3	1,5
наполегливість і робота над собою важать більше, ніж здібності та удача	Київ	30,0	37,1	22,9	7,1	2,9
	обл. ц.	25,1	41,9	18,9	13,2	0,9
	місто	33,4	35,8	16,3	9,8	4,7
	СМТ	34,6	36,4	15,4	10,5	3,1
	село	32,3	30,3	22	13,6	1,8

	Місце	Цілком згоден	Скоріше згоден, ніж не згоден	Важко відповісти	Скоріше не згоден, ніж згоден	Зовсім не згоден
починати свій трудовий шлях треба з робітничої професії, навіть якщо мрієш про великі досягнення	Київ	18,6	14,3	22,9	20,0	24,3
	обл. ц.	18,1	31,3	15,4	23,3	11,9
	місто	25,4	28,0	15,8	15,5	15,3
	СМТ	29,8	25,5	13,7	19,3	11,8
	село	28,6	23,9	18,8	16,3	12,3
роботодавцю не обов'язково мати професію – усе зроблять наймані працівники	Київ	10,0	2,9	11,4	22,9	52,9
	обл. ц.	5,8	12,8	11,1	31,9	38,5
	місто	9,6	9,8	10,1	29,5	40,9
	СМТ	9,3	14,8	12,3	29,6	34,0
	село	9,6	12,3	16,1	29,0	33,0
щоб бути гарним підприємцем, треба спочатку стати гарним професіоналом	Київ	54,3	24,3	11,4	7,1	2,9
	обл. ц.	45,8	32,2	11,9	7,9	2,2
	місто	55,4	26,9	8,3	5,7	3,6
	СМТ	54,9	29,6	7,4	4,3	3,7
	село	47,7	28,9	12,3	7,5	3,5
професія має бути такою, щоб давала все і відразу	Київ	7,1	11,4	45,7	22,9	12,9
	обл. ц.	11,5	24,8	20,4	34,1	9,3
	місто	14,8	17,7	21,1	27,3	19,0
	СМТ	12,4	26,1	17,4	29,2	14,9
	село	14,1	23,9	20,4	27,1	14,6
робітнича професія – це те, що може годувати все життя	Київ	12,9	15,7	25,7	18,6	27,1
	обл. ц.	16,7	37,9	17,6	17,6	10,1
	місто	31,4	26,5	15,1	15,6	11,4
	СМТ	33,5	24,2	17,4	19,3	5,6
	село	30,7	23,7	18,6	14,6	12,3
щоб правильно обрати професію, треба звернутися до консультанта	Київ	7,2	2,9	27,5	18,8	43,5
	обл. ц.	8,0	24,1	33,0	22,3	12,5
	місто	7,3	18,3	28,0	22,3	24,1
	СМТ	10,1	13,2	24,5	29,6	22,6
	село	6,8	17,7	32,3	23,7	19,4
найпочесніша праця – це праця хлібороба	Київ	27,9	26,5	29,4	4,4	11,8
	обл. ц.	17,0	15,2	25,9	25,9	16,1
	місто	20,0	12,6	25,5	20,3	21,6
	СМТ	23,3	14,5	28,9	18,2	15,1
	село	21,8	20,8	18	18,8	20,6

9.2. Школярі

9.2.1. По вибірці в цілому:

	Цілком згоден	Скоріше згоден, ніж не згоден	Важко відповісти	Скоріше не згоден, ніж згоден	Зовсім не згоден
професія обирається один раз і на все життя	28,6	27,2	14,6	18,8	10,9
треба обирати не те, ким бути, а те, яким бути	37,9	32,1	15,9	9,8	4,3
найважливіше – вибрати з ким бути	26,8	28,1	22,1	15,0	8,0
сьогодні обирають не професію, а рівень споживання, який вона може забезпечити	39,2	35,5	12,3	9,9	3,1
не має значення, яку професію обираєш – будеш працювати там, де вдасться влаштуватися	16,7	20,1	16,5	26,2	20,5
професії сьогодні швидко змінюються, головне – навчитись постійно самовдосконалюватися	47,0	31,3	12,4	6,6	2,7
наполегливість і робота над собою важать більше, ніж здібності та вдача	32,4	31,4	21,1	11,8	3,2
починати свій трудовий шлях треба з робітничої професії, навіть якщо мрієш про великі досягнення	23,9	22,2	19,5	22,2	12,1
роботодавцю не обов'язково мати професію – усе зроблять наймані працівники	9,9	16,5	18,0	29,0	26,7
щоб бути гарним підприємцем, треба спочатку стати гарним професіоналом	56,3	26,6	10,3	4,7	2,0
професія має бути такою, щоб давала все і відразу	21,2	25,7	20,3	23,1	9,7
робітнича професія – це те, що може годувати все життя	23,4	27,2	18,2	19,3	12,0
щоб правильно обрати професію, треба звернутися до консультанта	13,5	24,9	23,4	23,4	14,8
найпочесніша праця – це праця хлібороба	14,6	17,9	24,8	25,2	17,4

9.2.2. За віком:

	Роки	Цілком згоден	Скоріше згоден, ніж не згоден	Важко відповісти	Скоріше не згоден, ніж згоден	Зовсім не згоден
професія обирається один раз і на все життя	13	50,0	25,0		25,0	
	14	29,0	28,6	14,1	18,0	10,2
	15	25,7	29,7	14,4	18,7	11,5
	16	33,1	26,0	12,7	17,5	10,7
	17	25,4	20,3	20,3	22,5	11,6
	18	10,0	20,0	30,0	40,0	
треба обирати не те, ким бути, а те, яким бути	13	50		50,0		
	14	36,0	31,4	18,7	7,1	6,7
	15	39,3	31,4	14,6	10,1	4,6
	16	39,0	31,6	14,1	12,1	3,1
	17	34,8	37,7	16,7	9,4	1,4
	18	40,0	30,0	20,0		10
найважливіше – вибрати з ким бути	13	75,0		25,0		
	14	26,4	30,3	25	9,2	9,2
	15	29,0	30,0	18,2	14,9	7,9
	16	25,4	24,6	24,3	17,5	8,2
	17	25,4	28,3	20,3	19,6	6,5
	18		20,0	40,0	40,0	
сьогодні обирають не професію, а рівень споживання, який вона може забезпечити	13	25,0	25,0	50,0		
	14	38,0	33,1	14,4	9,9	4,6
	15	40,1	35,6	12,5	9,1	2,6
	16	37,9	36,4	11,9	11,6	2,3
	17	41,3	39,9	7,2	8	3,6
	18	50,0	10,0	20,0	20,0	
не має значення, яку професію обираєш – будеш працювати там, де вдасться влаштуватися	13	25,0		50,0		25,0
	14	13,0	19,7	22,5	21,1	23,6
	15	19,8	21,2	14,0	28,4	16,6
	16	16,7	18,6	15,3	26,8	22,6
	17	14,5	23,9	13,0	27,5	21,0
	18	10,0		30,0	50,0	10,0
професії сьогодні швидко змінюються, головне – навчитись постійно самовдосконалюватися	13		50,0	50,0		
	14	43,3	31,0	16,2	7,0	2,5
	15	45,2	33,2	11,5	7,2	2,9
	16	50,1	28,8	12,3	5,7	3,1
	17	53,6	31,2	7,2	5,8	2,2

	Роки	Цілком згоден	Скоріше згоден, ніж не згоден	Важко відповісти	Скоріше не згоден, ніж згоден	Зовсім не згоден
	18	40,0	50,0		10,0	
наполегливість і робота над собою важать більше, ніж здібності та вдача	13	75,0			25,0	
	14	29,9	33,8	24,3	10,6	1,4
	15	35,7	27,3	18,7	13,7	4,6
	16	29,7	33,7	21,4	12,0	3,1
	17	32,8	35,0	20,4	8,0	3,6
	18	30,0	20,0	40,0	10,0	
починати свій трудовий шлях треба з робітничої професії, навіть якщо мрієш про великі досягнення	13	25,0	25,0	25,0		25,0
	14	24,6	20,8	22,5	15,1	16,9
	15	24,3	22,4	19,5	24,0	9,9
	16	24,9	21,5	17,8	23,8	11,9
	17	19,7	27,7	18,2	24,1	10,2
	18		10,0	10,0	80,0	
роботодавцю не обов'язково мати професію – усе зроблять наймані працівники	13	25,0				75,0
	14	8,5	16,9	15,8	28,9	29,9
	15	10,1	15,6	18,7	30,5	25,2
	16	11,0	16,4	18,4	28,5	25,7
	17	9,4	19,6	17,4	28,3	25,4
	18		10,0	50,0	10,0	30,0
щоб бути гарним підприємцем, треба спочатку стати гарним професіоналом	13	75,0				25,0
	14	59,5	20,1	11,6	4,9	3,9
	15	55,3	28,8	10,1	4,6	1,2
	16	57,4	30,1	7,4	4,0	1,1
	17	51,4	25,4	13,8	7,2	2,2
	18	30,0	30,0	40,0		
професія має бути такою, щоб давала все і відразу	13	50,0			25,0	25,0
	14	21,2	26,1	20,8	21,6	10,2
	15	20,7	27,0	19,5	23,6	9,2
	16	21,3	25,6	19,9	23,9	9,4
	17	22,6	24,1	20,4	21,9	10,9
	18	10,0		50,0	40,0	
робітнича професія – це те, що може годувати все життя	13	25,0		25,0	25,0	25,0
	14	27,2	23,7	20,8	13,6	14,7
	15	23,6	29,3	20,2	17,3	9,6
	16	22,4	28,4	15,9	23,9	9,4
	17	18,2	27,7	12,4	21,9	19,7

	Роки	Цілком згоден	Скоріше згоден, ніж не згоден	Важко відповісти	Скоріше не згоден, ніж згоден	Зовсім не згоден
	18			20,0	60,0	20,0
щоб правильно обрати професію, треба звернутися до консультанта	13	25,0	25,0			50
	14	13,8	23,0	23,7	22,6	17,0
	15	14,5	25,8	21,9	25,1	12,8
	16	13,6	26,1	24,1	21,9	14,2
	17	8,7	21,7	26,8	25,4	17,4
	18	10,0	40,0	20,0	20,0	10,0
найпочесніша праця – це праця хлібороба	13	25,0				75,0
	14	15,9	15,9	32,2	18,4	17,7
	15	13,0	19,0	23,6	26,9	17,5
	16	16,2	19,9	21,0	27,6	15,3
	17	13,0	13,8	26,1	26,1	21,0
	18		30,0		60,0	10,0

9.2.3. За статтю:

	Стать	Цілком згоден	Скоріше згоден, ніж не згоден	Важко відповісти	Скоріше не згоден, ніж згоден	Зовсім не згоден
професія обирається один раз і на все життя	чол.	30,6	23,7	16,1	17,8	11,8
	жін.	26,5	30,6	13,2	19,7	9,9
треба обирати не те, ким бути, а те, яким бути	чол.	40,2	31,0	15,9	10,0	2,9
	жін.	35,8	33,2	15,9	9,4	5,7
найважливіше – вибрати з ким бути	чол.	29,6	26,4	22,3	14,7	6,9
	жін.	23,9	29,8	22	15,3	9,1
сьогодні обирають не професію, а рівень споживання, який вона може забезпечити	чол.	42,2	31,7	11,9	11,5	2,7
	жін.	36,3	39,0	12,8	8,5	3,4
не має значення, яку професію обираєш – будеш працювати там, де вдасться влаштуватися	чол.	19,0	21,3	16,6	23,4	19,8
	жін.	14,5	19,1	16,3	29,0	21,0
професії сьогодні швидко змінюються, головне – навчитись постійно самовдосконалюватися	чол.	47,7	31,6	11,5	7,0	2,2
	жін.	46,3	31,2	13,1	6,2	3,3
наполегливість і робота над собою важать більше, ніж здібності та вдача	чол.	35,8	31,2	20,0	10,0	3,1
	жін.	29,1	31,7	22,2	13,6	3,4
починати свій трудовий	чол.	26,6	22,5	18,0	21,5	11,4

	Стать	Цілком згоден	Скоріше згоден, ніж не згоден	Важко відповісти	Скоріше не згоден, ніж згоден	Зовсім не згоден
шлях треба з робітничої професії, навіть якщо мрієш про великі досягнення	жін.	21,2	22,0	21,0	22,8	12,9
роботодавцю не обов'язково мати професію – усе зроблять наймані працівники	чол.	12,2	17,3	17,6	28,1	24,9
	жін.	7,8	15,8	18,4	29,9	28,1
щоб бути гарним підприємцем, треба спочатку стати гарним професіоналом	чол.	55,2	26,9	10,5	5,2	2,2
	жін.	57,4	26,5	10,1	4,2	1,8
професія має бути такою, щоб давала все і відразу	чол.	23,7	26,4	17,6	22,5	9,7
	жін.	18,7	25,1	23	23,6	9,7
робітнича професія – це те, що може годувати все життя	чол.	26,8	28,7	15,3	17,8	11,4
	жін.	19,9	25,7	21,1	20,7	12,7
щоб правильно обрати професію, треба звернутися до консультанта	чол.	12,1	24,4	22,4	22,9	18,2
	жін.	14,9	25,3	24,3	23,9	11,6
найпочесніша праця – це праця хлібороба	чол.	16,7	17,4	23,1	23,3	19,4
	жін.	12,6	18,5	26,6	27,0	15,2

9.2.4. За освітою (Ви учень):

	Клас	Цілком згоден	Скоріше згоден, ніж не згоден	Важко відповісти	Скоріше не згоден, ніж згоден	Зовсім не згоден
професія обирається один раз і на все життя	9-й	28,2	27,2	16,3	18,3	10,0
	10-й	29,6	30,9	10,1	17,9	11,4
	11-й	27,6	21,3	18,0	21,3	11,7
треба обирати не те, ким бути, а те, яким бути	9-й	35,3	32,4	18,5	8,5	5,4
	10-й	42,1	30,4	14,0	10,4	3,1
	11-й	37,7	34,3	13,0	11,7	3,3
найважливіше – вибрати з ким бути	9-й	26,3	29,7	23,8	12,3	7,9
	10-й	27,0	28,3	19,0	18,2	7,5
	11-й	27,2	23,8	23,0	16,7	9,2
сьогодні обирають не професію, а рівень споживання, який вона може забезпечити	9-й	38,3	32,8	15,5	9,2	4,1
	10-й	39,6	36,7	9,9	12,0	1,8
	11-й	40,6	40,6	8,4	8,4	2,1
не має значення, яку професію обираєш – будеш працювати там, де вдасться влаштуватися	9-й	15,4	18,5	19,8	25,0	21,3
	10-й	16,9	21,8	12,2	30,6	18,4
	11-й	19,7	20,9	15,5	22,2	21,8
професії сьогодні швидко змінюються, головне – на-	9-й	40,6	34,0	15,9	7,3	2,3
	10-й	51,9	28,1	9,9	6,5	3,6

	Клас	Цілком згоден	Скоріше згоден, ніж не згоден	Важко відповісти	Скоріше не згоден, ніж згоден	Зовсім не згоден
вчитись постійно самовдосконалюватися	11-й	54,2	30,7	7,6	5,0	2,5
наполегливість і робота над собою важать більше, ніж здібності та вдача	9-й	33,5	30,4	22,3	11,1	2,8
	10-й	31,6	29,2	20,9	14,1	4,2
	11-й	30,5	37,3	19,1	10,2	3,0
починати свій трудовий шлях треба з робітничої професії, навіть якщо мрієш про великі досягнення	9-й	23,8	21,8	22,1	20,0	12,3
	10-й	23,5	24,3	17,5	22,7	12,0
	11-й	23,9	20,2	16,8	27,3	11,8
роботодавцю обов'язково мати професію – усе зроблять наймані працівники	9-й	8,8	16,4	18,3	31,4	25,0
	10-й	10,6	15,6	17,9	28,8	27,0
	11-й	10,9	18,0	17,6	23,8	29,7
щоб бути гарним підприємцем, треба спочатку стати гарним професіоналом	9-й	55,3	26,2	11,1	4,7	2,8
	10-й	55,9	29,2	8,9	4,4	1,6
	11-й	59,2	23,8	10,8	5,4	0,8
професія має бути такою, щоб давала все і відразу	9-й	20,3	26,0	20,8	22,7	10,1
	10-й	23,3	25,7	18,3	24,6	8,1
	11-й	20,1	25,1	21,8	22,2	10,9
робітнича професія – це те, що може годувати все життя	9-й	24,6	25,1	18,5	18,7	13,1
	10-й	22,8	31,4	18,3	18,1	9,4
	11-й	20,9	25,5	17,6	22,6	13,4
щоб правильно обрати професію, треба звернутися до консультанта	9-й	14,6	25,5	24,6	22,2	13,2
	10-й	13,9	26,5	19,7	24,7	15,2
	11-й	10,0	20,8	26,3	25,0	17,9
найпочесніша праця – це праця хлібороба	9-й	15,3	16,1	26,0	22,9	19,8
	10-й	11,5	20,4	24,3	28,8	14,9
	11-й	17,5	17,9	23,3	25,4	15,8

9.2.5. У регіональному розрізі:

	Регіон	Цілком згоден	Скоріше згоден, ніж не згоден	Важко відповісти	Скоріше не згоден, ніж згоден	Зовсім не згоден
професія обирається один раз і на все життя	Захід	32,1	25,2	16,4	17,0	9,2
	Центр	20,3	27,6	18,2	22,0	11,9
	Схід	31,3	28,5	10,7	17,2	12,3
	Південь	35,9	27,1	10,5	17,7	8,8
треба обирати не те, ким бути, а те, яким бути	Захід	44,4	28,0	15,5	9,2	3,0
	Центр	34,1	34,1	17,7	10,6	3,5
	Схід	36,5	33,1	13,5	10,1	6,7
	Південь	38,1	32,6	17,1	8,3	3,9
найважливіше – вибрати з ким бути	Захід	25,2	29,8	22,6	12,5	9,8
	Центр	19,7	27,5	26,8	18,7	7,3

	Регіон	Цілком згоден	Скоріше згоден, ніж не згоден	Важко відповісти	Скоріше не згоден, ніж згоден	Зовсім не згоден
	Схід	33,4	25,8	19,3	12,9	8,6
	Південь	33,1	30,4	16,0	14,9	5,5
сьогодні обирають не професію, а рівень споживання, який вона може забезпечити	Захід	38,7	32,5	15,7	9,5	3,6
	Центр	34,1	41,7	12,1	10,4	1,8
	Схід	41,4	34,0	11,0	8,6	4,9
	Південь	47,2	29,4	9,4	12,2	1,7
не має значення, яку професію обираєш – будеш працювати там, де вдасться влаштуватися	Захід	18,8	23,7	19,4	22,4	15,8
	Центр	13,1	18,4	17,4	26,0	25,0
	Схід	19,7	17,5	14,2	27,1	21,5
	Південь	15,5	22,7	13,8	31,5	16,6
професії сьогодні швидко змінюються, головне – навчитись постійно самовдосконалюватися	Захід	48,2	29,7	13,5	6,9	1,7
	Центр	45,3	34,4	13,2	4,8	2,3
	Схід	48,9	26,5	12,0	7,7	4,9
	Південь	45,3	35,9	9,4	7,7	1,7
наполегливість і робота над собою важать більше, ніж здібності та вдача	Захід	35,3	25,4	27,1	10,6	1,7
	Центр	28,0	30,6	26,5	11,9	3,0
	Схід	36,0	32,3	13,2	13,5	4,9
	Південь	30,7	41,9	13,4	10,6	3,4
починати свій трудовий шлях треба з робітничої професії, навіть якщо мрієш про великі досягнення	Захід	18,4	19,4	23,0	25,0	14,1
	Центр	21,5	19,4	23,5	23,2	12,4
	Схід	27,3	23,6	14,4	23,3	11,3
	Південь	32,4	30,7	14,0	13,4	9,5
роботодавцю обов'язково мати професію – усе зроблять наймані працівники	Захід	9,8	14,4	20,0	28,9	26,9
	Центр	7,3	15,2	20,5	28,8	28,3
	Схід	12,0	19,0	14,7	28,2	26,1
	Південь	12,2	18,2	14,9	30,9	23,8
щоб бути гарним підприємцем, треба спочатку стати гарним професіоналом	Захід	55,9	26,3	13,2	3,0	1,6
	Центр	51,5	29,0	11,1	5,8	2,5
	Схід	58,8	26,8	5,8	6,2	2,5
	Південь	63,3	21,7	11,7	2,8	0,6
професія має бути такою, щоб давала все і відразу	Захід	14,9	20,5	24,4	30,0	10,2
	Центр	19,5	28,6	20,5	21,8	9,6
	Схід	28,5	25,1	17,6	17,6	11,1
	Південь	22,7	29,3	17,7	24,3	6,1
робітнича професія – це те, що може годувати все життя	Захід	17,1	19,4	18,7	24,4	20,4
	Центр	20,7	28,8	20,5	18,9	11,1
	Схід	25,3	31,2	17,9	16,0	9,6
	Південь	36,1	29,4	12,8	17,2	4,4
щоб правильно обрати професію, треба звернутися до консультанта	Захід	8,3	17,2	26,5	26,8	21,2
	Центр	11,4	28	26,5	21,5	12,6
	Схід	17,8	25,2	18,5	24	14,5
	Південь	18,9	30,0	20,6	21,1	9,4
найпочесніша праця – це праця хлібороба	Захід	20,1	13,9	21,5	26,7	17,8
	Центр	10,1	18,7	28,0	26,8	16,4
	Схід	14,5	17,5	24,0	23,7	20,3
	Південь	15,6	23,9	25,0	21,7	13,9

9.2.6. За місцем проживання:

	Місце	Цілком згоден	Скоріше згоден, ніж не згоден	Важко відповісти	Скоріше не згоден, ніж згоден	Зовсім не згоден
професія обирається один раз і на все життя	Київ	18,2	21,8	12,7	29,1	18,2
	обл. ц.	25,5	28,5	15,0	17,6	13,5
	місто	30,4	27,0	14,0	17,3	11,2
	СМТ	35,9	27,2	16,5	17,5	2,9
	село	28,5	27,2	14,6	20,0	9,7
треба обирати не те, ким бути, а те, яким бути	Київ	40,0	21,8	14,5	18,2	5,5
	обл. ц.	33,0	40,1	13,5	11,2	2,2
	місто	39,3	28,8	15,8	9,9	6,1
	СМТ	37,9	30,1	22,3	7,8	1,9
	село	39,7	31,8	16,2	7,9	4,4
найважливіше – вибрати з ким бути	Київ	16,4	14,5	32,7	21,8	14,5
	обл. ц.	26,6	31,8	22,1	12,0	7,5
	місто	27,6	27,8	19,1	15,8	9,7
	СМТ	18,4	26,2	40,8	12,6	1,9
	село	29,9	28,1	18,7	15,9	7,4
сьогодні обирають не професію, а рівень споживання, який вона може забезпечити	Київ	30,9	52,7	14,5	1,8	
	обл. ц.	39,3	36,3	11,2	12,4	0,7
	місто	35,0	36,6	11,5	10,5	6,4
	СМТ	41,7	28,2	14,6	14,6	1,0
	село	43,7	33,2	13,0	7,7	2,3
не має значення, яку професію обираєш – будеш працювати там, де вдасться влаштуватися	Київ	14,5	18,2	12,7	21,8	32,7
	обл. ц.	15,4	16,9	20,2	28,5	19,1
	місто	17,6	21,0	13,6	26,3	21,5
	СМТ	12,6	19,4	14,6	33,0	20,4
	село	17,9	22,1	17,9	23,3	18,7
професії сьогодні швидко змінюються, головне – навчитись постійно самовдосконалюватися	Київ	45,5	43,6	5,5	3,6	1,8
	обл. ц.	46,6	35,3	11,3	3,8	3,0
	місто	44,1	30,1	13,5	8,9	3,3
	СМТ	44,1	33,3	13,7	7,8	1,0
	село	51,2	27,5	12,6	6,2	2,6
наполегливість і робота над собою важать більше, ніж здібності та удача	Київ	30,9	20,0	38,2	10,9	
	обл. ц.	29,3	37,6	17,7	12,0	3,4
	місто	34,8	31,5	17,6	12,5	3,6
	СМТ	28,4	29,4	26,5	13,7	2,0
	село	33,4	29,3	23,1	10,5	3,6

	Місце	Цілком згоден	Скоріше згоден, ніж не згоден	Важко відповісти	Скоріше не згоден, ніж згоден	Зовсім не згоден
починати свій трудовий шлях треба з робітничої професії, навіть якщо мрієш про великі досягнення	Київ	25,5	9,1	29,1	10,9	25,5
	обл. ц.	20,2	24,0	20,2	24,3	11,2
	місто	25,1	21,0	20,2	21,7	12,0
	СМТ	24,3	27,2	19,4	19,4	9,7
	село	24,9	22,9	17,0	23,7	11,6
роботодавцю необов'язково мати професію – усе зроблять наймані працівники	Київ	3,6	1,8	25,5	34,5	34,5
	обл. ц.	6,4	18,4	18,0	33,0	24,3
	місто	11,0	18,6	18,9	27,3	24,2
	СМТ	7,8	16,5	19,4	24,3	32,0
	село	12,8	15,1	15,6	28,4	28,1
щоб бути гарним підприємцем, треба спочатку стати гарним професіоналом	Київ	52,7	38,2	7,3	1,8	
	обл. ц.	50,9	31,1	11,2	4,9	1,9
	місто	57,4	25,1	9,2	6,7	1,5
	СМТ	59,2	28,2	9,7	2,9	
	село	58,7	23,1	11,3	3,6	3,3
професія має бути такою, щоб давала все і відразу	Київ	20,0	21,8	25,5	21,8	10,9
	обл. ц.	18,1	26,4	20,0	25,3	10,2
	місто	23,3	25,3	20,7	20,7	10,0
	СМТ	19,6	26,5	23,5	23,5	6,9
	село	21,9	26,0	18,5	24,2	9,5
робітнича професія – це те, що може годувати все життя	Київ	14,5	18,2	23,6	25,5	18,2
	обл. ц.	22,5	27,7	19,1	20,6	10,1
	місто	26,0	27,5	17,7	18,0	10,8
	СМТ	22,5	33,3	16,7	20,6	6,9
	село	22,8	26,2	17,6	18,4	15,0
щоб правильно обрати професію, треба звернутися до консультанта	Київ	1,8	23,6	41,8	20,0	12,7
	обл. ц.	13,9	27,0	20,6	23,6	15,0
	місто	12,6	26,5	23,4	21,9	15,7
	СМТ	21,4	20,4	18,4	29,1	10,7
	село	13,6	23,1	24,2	23,9	15,2
найпочесніша праця – це праця хлібороба	Київ	7,3	10,9	27,3	40,0	14,5
	обл. ц.	13,5	16,9	29,2	25,1	15,4
	місто	16,9	14,8	23,0	24,3	21,0
	СМТ	12,7	30,4	28,4	15,7	12,7
	село	14,7	19,5	22,4	26,5	17,0

Джерела моніторингових досліджень

Інформаційні (довідкові) бюлетені

1. **Моніторинг рівня та чинників престижності професій : інформаційний бюлетень. Жовтень ' 2008 / за ред. М. І. Найдьонова, Л. В. Григоровської ; упоряд. В. Ю. Бистревський, Л. М. Калачнікова. — К. : ІСПП АПН України, 2008. — 140 с. — Режим доступу: http://profprestige.org.ua/publ/Inf_bul_2008.pdf.**
2. **Моніторинг рівня та чинників престижності професій протягом 2008–2009 років : інформаційний бюлетень. Серпень ' 2009 / за ред. М. І. Найдьонова, Л. В. Григоровської ; упоряд. О. І. Хоріна. — К. : ІСПП АПН України, 2009. — 62 с. — Режим доступу: http://profprestige.org.ua/publ/Inf_bul_2009.pdf.**
3. **Український стандарт міжнародної шкали престижності професій : інформаційний бюлетень. Липень ' 2009 / за ред. М. І. Найдьонова, Л. В. Григоровської ; упоряд. О. І. Хоріна. — К. : ІСПП АПН України, 2009. — 50 с. — Режим доступу: http://profprestige.org.ua/publ/Inf_bul_2009s.pdf.**
4. **Український стандарт міжнародної шкали престижності професій [Електронний ресурс] : інформаційний бюлетень. Липень ' 2009 (Електронна версія) / за ред. М. І. Найдьонова, Л. В. Григоровської ; упоряд. О. І. Хоріна. — К. : ІСПП АПН України, 2009. — 101 с. — Режим доступу: http://profprestige.org.ua/publ/Inf_bul_2009_se.pdf.**

Статті та тези

5. **Naydonov M.** The Dynamics of the Factors of Occupational Prestige during Financial and Economic Crisis [Electronic resource] / M. Naydonov, L. Grygorovska, L. Naydonova, O. Khorina. // 27 International Congress of Applied Psychology. July 11–16, 2010, — 329. — Url: http://iris-psy.org.ua/publ/tz_0253_a.pdf.
6. **Naydonov, M.** The Dynamics of the Factors of Occupational Prestige during Financial and Economic Crisis [Electronic resource] : report of 27 International Congress of Applied Psychology. July 11–16, 2010 / M. Naydonov, L. Grygorovska, L. Naydonova, O. Khorina. — 2010. — Url: http://iris-psy.org.ua/publ/dk_0253_a.pdf.
7. **Григоровская Л. В.** Соціальна ситуація дефіцитності-престижності професій / Л. В. Григоровская, М. И. Найденов // Державна служба зайнятості України на ринку праці в умовах світової фінансово-економічної кризи: питання теорії та виклики практики : Матеріали науково-практичної конференції. — К. : ІПК ДСЗУ, 2009. — С. 136–143. — Режим доступу: http://iris-psy.org.ua/publ/st_0091.pdf.
8. **Григоровська Л. В.** Престижність як чинник вибору професії різними віковими групами українців [Електронний ресурс] / Л. В. Григоровська. — 2010. — Режим доступу: http://iris-psy.org.ua/publ/tz_0256.pdf.

9. **Найдьонов М. І.** Оцінка громадянами творчих спеціальностей за українським стандартом престижності професій / М. І. Найдьонов // Актуальні проблеми психології. — 2010. — Т. 12, вип. 12: Проблеми психології творчості. — С. 196–204. — Режим доступу: http://iris-psy.org.ua/publ/st_0107.pdf.
10. **Хоріна О. І.** Ресурсна складова соціальної ситуації вибору престижної професії [Електронний ресурс] / О. І. Хоріна. — 2010. — Режим доступу: <https://www.academia.edu/11315318/>.
11. **Найдьонов М. І.** Розвиток рефлексії як психологічна умова професійного самовизначення старшокласників / М. І. Найдьонов, Л. А. Найдьонова // Творче використання педагогічної спадщини В.О. Сухомлинського в умовах перебудови народної освіти в країні (тези доповідей та повідомлень научно-практичної конференції, присвяченої 70-річчю з дня народження В. О. Сухомлинського) 7–8 грудня. — Луцьк, 1988. — С. 53–54. — Режим доступу: http://iris-psy.org.ua/publ/tz_0022_u.pdf.

Технологічний апарат здійснення моніторингу

12. **Treiman Donald J.** Occupational Prestige in Comparative Perspective / Treiman Donald J. -- New York: Academic Press, -- 1977. -- P. 514
13. **Класифікатор професій ДК 003 : 2005.** -- К., 2005 / [Електрон. ресурс] // Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua>.
14. **Климов Е. А.** Психология профессионального самоопределения. /Е. А. Климов. — М.: Академия, 2007 — 302 с.
15. **Соціально-психологічні чинники престижності масових професій та їх врахування в профорієнтаційній роботі з молоддю : Навчальна програма спецкурсу** / М. І. Найдьонов, Л. В. Григоровська, О. І. Хоріна. — К., Міленіум, 2009. — 26 с. — Режим доступу: http://profprestige.org.ua/publ/Programa_spetskursu.pdf.

**ДИНАМІКА ОЦІНОК ПРЕСТИЖНОСТІ ПРОФЕСІЙ,
ЩО КОРИСТУЮТЬСЯ ПОПИТОМ НА РИНКУ ПРАЦІ.
ЧИННИКИ, УМОВИ ТА ОСОБЛИВОСТІ ВИБОРУ ПРОФЕСІЇ**

Найдьонов Михайло Іванович

Григоровська Любов Володимирівна

Упорядник О. М. Лисенко

Надруковано з оригіналу-макета, виготовленого
в Інституті соціальної та політичної психології НАПН України

Адреса Інституту: 04070, м. Київ, вул. Андріївська, 15

Підписано до друку 21.12.2010 р. Формат 60x84/ $\frac{1}{8}$. Папір офсетний.

Гарнітура Times New Roman. Ум. друк. арк. 5,1.

Тираж 100 пр.

Видавництво “Міленіум”

Свідоцтво про внесення суб’єкта видавничої справи до державного реєстру
видавників і розповсюджувачів видавничої продукції

ДК №535 від 19.07.2001 р.

м. Київ, вул. Фрунзе, 60. Тел./факс 222-74-35

Друк ФОП Ятченко А. Д.
